

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

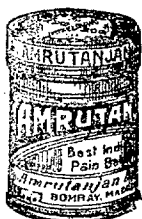
311045

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 23-వ తేది గురువారము } No. 172
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్వినమాస బహుళ దశమి ౧౦. } సంచిక ౧౭౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. వలవభాష చీటి కూచి కొనిన జూనముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిధ

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుబొట్ల కాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
జగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈమందును తద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఉపశమన
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

వక-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వ 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వ 6-4-0. ప్రతియింట నుండవలసినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుళెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

మంచితరుణము!

గొప్ప రైస్ మిల్లు లాటరీ

త్వరపడుడు!!

రూ 1,00,000 లకు లాటరీ.

టిక్కెట్టు 1-కి రూ 5 లు మాత్ర మె.

20,000 టిక్కెట్టు.

గవర్న మెంటువారికి తెలియబడినమీదట లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాను.

1590

లాటరీ వేయబడు ఆ స్తివివరము:—గోదావరిజిల్లా రామచంద్రపురము
తాలూకా కొమరిపాలెంలో వాతాలాకు య 2 సెం. 69 భూమిన్నీ, అందులో
నున్న 20 అ. + 6 అ. సైజుగల కార్నివ్ బోయలకు, 11" + 19" + 30" గల
మార్నల్ డ్రాఫ్ వాల్వు కాంపాండు ఇంజను, 3 మెల్లర్లు, 2 కోనులు, 4 హెల్లర్లు,
ఎలీవేటర్లు, జల్లెళ్లు, స్ప్రింగులు, పుల్లీలు, వీటికి సంబంధించిన బిల్డింగులు, గోడౌన్లు,
కలిగియుండి మంచివర్క్స్ అర్డరులో నున్న రైస్ మిల్లున్నది.

సౌకర్యములు వగైరా:—సదరు మిల్లు రోజు 1 కి 12 గంటల చొ॥
పనిచేసేయెడల 600 బస్తాల ధాన్యం బియ్యముగా తయారు కాగలవు.

ఈ మిల్లు కాకినాడ కాలనగట్టుకు చేరియుండి ధాన్యముపంటకు ముప్రసిద్ధ
మైన అనేక గ్రామములకు సమీపముగా ఉండడమే కాకుండా, అనపరై రైల్వేస్టేషనుకు
3 మైళ్లదూరములోనున్న బిక్కినోలు రైలుస్టేషనుకు 4 మైళ్లదూరములోనున్న ఉండి
యున్నది. పడవలమీదనున్న రైళ్లమీదుగానున్న కాకినాడ రాజమండ్రి వగైరా
పెద్దపెద్ద పట్టణములకు సరకుల పంపుటకుగాని సదరు పట్టణములనుండి సరకులు
తప్పించుకొనుటకు గాని అన్నివిధముల సౌకర్యములను కలిగియున్నది.

ఇతరవిషయములు:—లాటరీవిషయమైన వ్యవహారములు యావత్తు నాతర
వున చూచుటకు శ్రీకృష్ణారెడ్డిగారిని లాటరీ మేనేజరుగా ఏర్పాటుచేసియుం
డినది. వారివలన ఎందువిషయమై జరిగింపబడు యావత్తుచర్యలకు నేను బాధ్యుడనై

యుండును. గాన టిక్కెట్టు వలయువారు సదరు కృష్ణారెడ్డిగారికిగాని వారి
వలన నియమింపబడిన యేజంట్లవద్దగాని స్వయముగా గాని మునియ్యాన్
రుద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొందగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు యావత్తు పూర్తి అయినవెంటనే లాటరీ కలుపు తేది ఆంధ్ర
పత్రిక, స్వరాజ్య, పత్రికలలో ప్రచురముచేయించి తన పెద్దమనుష్యులయెడట లాటరీ
కలిపియె త్రబడును. వసూలైన సొమ్ములో ఖర్చులు పోన మిగిలినసొమ్ము రామచంద్ర
పురము కోఆపరేటివు బాంకిలో డిపాజిటుచేయబడును.

గెలుపునొందినవారికి వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలియబడుపడును. పైని
ఉదహరింపబడిన పత్రికలలో కూడ ప్రచురింపబడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి
స్వంతఖర్చులపైని క్రమమైన దస్తావేజు వావల్ల వ్రాయించుకొనవచ్చును. సదరు దస్తా
వేజు రిజిస్టరీ కాలమందు సదరు మిల్లుకు సంబంధించిన దస్తావేజులు క్రమప్రకారం
యివ్వబడును.

పైన నుదహరింపబడిన వివరములుగాక యితర తెలివీళ్లు కోరువారు కొవ్వారి
కృష్ణారెడ్డిగారివల్లగాని వారివల్ల ఏర్పరుపబడిన యేజంట్లవల్లగాని తెలిసికొనగలరు.

లాటరీ టిక్కెట్టు అమ్ముటకుగాను కమిషన్ ఏజంట్లు కావలెను. సరఫమైన
కమిషన్ యివ్వబడును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారు మంచి లాభమును పొందుటకు
యిదే మంచితరుణము గాన లాటరీ మేనేజరుగారికి వ్రాసిగాని వారివద్దకు వచ్చిగాని
వరకులు యేర్పరచుకొనవచ్చును.

కొవ్వారి కృష్ణారెడ్డిగారు

లాటరీ మేనేజరు,

కొమరిపాలెం. (గోదావరిజిల్లా)

పడాల అమ్మిరెడ్డి,

కొమరిపాలెం.

వెలింగుల సినీమా

మాంతు రోడ్డు 1565

18.10.24 తేది శనివారమునుండి 24.10.24 శుక్రవారమువరకు సాయంత్రము 6.15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30 కు

శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 Xoll కూడగలదు.

యూనివర్సల్ మైటియస్టు సీరియల్ ది స్ట్రీట్ ప్రియత్ 4 వ భాగము.

విల్లియం డెవెలప్, ఎలిట్ జాస్పర్తో సహా

రెడ్డి రాణి సంత చందారు 3 మత, సాంఘిక, వ్యవసాయ విద్యావిషయముల చర్చింపబడును.

హరకౌంత (నాటకము) విటలయ, విటలైలయ అనుభవములు, వివిధ నవలలు, తల 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్న నవల) తల 12 గర్భభంగము (గద్య, బలరామ, అంజనేయ, సత్యభామ

గర్భభంగముల గల నాటకము) తల 10

వాసంతిక (తెలుగునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) తల 10

ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సటిక) తల 4

రెడ్డి బ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (సరికాదు)

తెలుగులభాష (ప్రాచీనపుస్తకము) గుణగర్భము! శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి రైత్యశాలల మాత్రలు విద్యావృత్తి, ఆశీర్వాదము, ఆరుచి, ఆప్రచింతిలు, అగ్నిమాద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శరన్ను, ప్రేమ, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పి లను బోగొట్టి జేమామును మంచి యారోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పిలను వెంటనే మాన్యును. యిందు అనేకవిషయము చేసివి. అనుభవము గా బోవధనుగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప వచ్చును. పిక్కుసారి బాడిచూచిన నియు తెలియగలదు.

చిరునామా: (1978)

అయ్యార్యేన కైద్యచిలయం, పాండు నిమగ్నము, ఎలమర్ర, కృష్ణజిల్లా.

ఆంధ్ర శ్రీ భాష్యము

శ్రీ రామానుజులవారు రచించిన బ్రహ్మసూత్ర భాష్యమునకు సరియైన తేటతెనుగున రచింపబడి శ్రీ శానమా మలై జియ్యంగారులు మొదలగు ఆచార్యపురుషులచే మిక్కిలి శ్లాఘింపబడినది.

మొదటిపాల్కము (ప్రథమాధ్యాయంతము) 8.0-0

2-వ పాల్కము (ద్వితీయ, తృతీయ చతుర్థాధ్యాయములు) రు 8

శ్రీవచనభూషణం

ఇది శ్రీ వైష్ణవసేవ ధాంతమున కెక్కువప్రాముఖ్యమును పొందిన గ్రంథము. శ్రీ వైష్ణవ లోకాచార్యుల మూలమున శ్రీ మనవాళమునుల వ్యాఖ్యానమునను ద్రావిడమునుండి చక్కని తేటతెనుగున తెలిసిపడబడి ద్రావిడములోనుండు మూల వ్యాఖ్యానములతో సహా సంచిక 1-కి 80 పేజీలుగల 8 మాస సంచికలుగాను ముద్రింపబడుచున్నది.

సంచిక 1-కి తెలు రు 1-0-0

ఆచార్య హృదయము

ఇదియును అన్ని విషయములలోను శ్రీ వచనభూషణమునలెనే ముద్రింపబడుచున్నది.

సంచిక 1 కి తెలు 1.0-0

1729 వేదాంత ముద్రాక్షరశాల,

88. ఏడుబావులవీధి, జి. టి. మద్రాసు.

రైల్వే కాన్ఫరెన్సు అసోసియేషన్

నక్ చార్లస్ యిన్నిసుగారి ప్రసంగము

సిడ్నీ, అక్టోబరు 21:—ఈ నెల తొమ్మిదవ తేదీన సమావేశమైన రైల్వే కాన్ఫరెన్సు అసోసియేషను ప్రధమ జనమున హాజరు కాగలిగినందులకు వాణిజ్య రైల్వేశాఖల సభ్యుడగు నక్ చార్లస్ యిన్నిసుగారు సంతసించిరి. వైసురాయిగా రీసమావేశమునందు గావించిన ప్రారంభోపన్యాసమువలన యీసమావేశము విగలుల ప్రాముఖ్యతయ్యెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారి శాఖలన్నిటిలోను రైల్వేశాఖ కడుచీరుముగ జూడబడుచున్నదని పెక్కు సభ్యులభిప్రాయమైయున్నట్లువారికి తెలియుటచే వైసురాయిగా రీసభకు దయచేయుట బాగుగనుండునని ఇన్నిసు దొరగారముకొనిరి. రైల్వేబోర్డుసభ్యులుగానివారుగాని రైల్వేశాఖయొడవట్టి తృటికారభావములగులవారుగారనిరి. ఈశాఖ యందు పెక్కు నిర్మాణ కార్యము లానరించుటకు చాల అవకాశములుగలవు. ఈ శాఖ కాసన సభవారి సమస్త పాత్రము కాదు. కాని రైల్వే అడైరిజబోర్డు వారిరతను దురభిప్రాయములను త్యక్తములతో బోగొట్టెదరు.

పరిపాలన విషయ సమాచారము

రైల్వేబోర్డువారు పరిపాలన విషయమై దెలిసికొనగోరు సమాచారమునుగురించి యిన్నిసుగారు ప్రసంగించిరి. అధ్యక్షుడు గారు దెప్పినట్లు లెక్కలవలన దోమటతేడు. 1922-1923 సం॥ కంటే 1923-24 సం॥ లో రైల్వేబోర్డు రాబడి 15,000 తగ్గెను. రైల్వేబోర్డువారిపనులు కొంతవరకు యీ విషయము నకు కారణమనియు, యితర కంటేను ప్రబలకారణము కలదనియు వారిభిప్రాయము. ఏజెంట్లుయొక్క విపరీత పరిస్థితుల యొడ వారికి సానుభూతిగలదు. మూల ధనముమీద 5% పెర సెంటు యిండియా దొరతనమువారు డీసికొనవలయునని యిం చితేపు కమిటీవారు దెప్పిరి. ఇందులకు యేజెంట్లంగీకరించెదరని వారి నమ్మకము. ఫలితములబట్టి యిది నిర్ధారణము కావలయుననియు అయోమార్గములను ఉచితరీతిని సామర్థ్యముతో యేజెంట్లు నడుపునంతవరకు వారివిధానమునందు తొర తినమువారు సాధ్యమైనంతవరకు జోక్యము కలుగజేసికొనవల దని యేజెంట్లు అభిప్రాయమైయున్నారు. సంస్కరణముల వలన మార్పు లడయించెననియు పరిస్థితులు మారెననియు వీరు గుర్తింపవలయును.

సంస్కరణములు

నూతన రాజ్యాంగవిధానము నెలకొల్పబడినది. ప్రజా సామ్య విధానముగలచే కాసనసభలో రైల్వేశాఖను గురించి పెక్కు ప్రశ్నలు ప్రతినిధు లడుగుచున్నారు. వారడుగులపెక్కు ప్రశ్నలు చొప్పునంట్లు ప్రశ్నలుగావచ్చునని రైల్వే వారసుకొనవచ్చును. కాని ప్రతినిధులు పెక్కు ప్రశ్నలు జనసామాన్యము యొక్క సౌకర్యములను దెలిసికొనుటకు వేయబడుచున్నవి. ప్రశ్నలకుచిత్తరీతిని సమాధాన మియ్యక నవ్వదు. ప్రభుత్వమువారిప డును ప్రశ్నలు యేజెంట్లు దెలియ బర్చవలసి యుండును. దానం జేసి మెక్లీసు గారు అలజడి నొందుచున్నారు. ఈశ్రమ సంస్కరణ ములవలన ఫలితమని దెప్పిరి. అసలు తగదా యితరములైనది గాదు.

శాసనసభ సంఘర్షణము

శాసనసభవారికిని కార్యనిర్వహణమువారికిని సంఘర్షణము జరుగుచున్నది. ఇదిప్రాతకధయేకాని నవీనరూపముదాల్చుచున్నది. శాసనసభవారు కార్యనిర్వహణశాఖపై నిరీకారము చెలాయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. కార్యనిర్వహణశాఖ ప్రజాప్రతినిధులకు తీరవాదులు గావలయునని సంరంభము జరు గుచున్నది. సామాన్య ఆర్థికమునుండి రైల్వే ఆర్థికము విభజన ముగావలయునని శాసనసభలో వర్ష జరిగెను. చచ్చ జరుగుటలో గూడా ధర్మమదియే రైల్వే విధానము నందును నీతియందును శాసనసభ వారు న్యాయమైనరీతిని పాల్గొనవచ్చునుగాని పరిపాలన విషయములోను వివరములం దును వారుజోక్యము కలుగ జేసికొన రాదని యిండియా ప్రభుత్వమువారి అభిప్రాయము. ఇందు మూలమున రైల్వేశాఖ ప్రతినిధి శాసనసభలో చాల ఓక్కులు నొందవలసి వచ్చెను. శాసన సభ యీయార్థములో జయించెను. ప్రతినిధులములోను శాసన సభ కలుగజేసికొనినయొడ ఎల్లడేశములలోను దొరతనమువారి యధీనమునందుండి ప్రభుత్వము వారిచే నడప బడుచున్న రైల్వేల విషయమై నేర్పుకొనిన నగుపాతమునే వీరును దట్టక నేర్పుకొనెదరని యిన్నిసుగారి అభిప్రాయము.

ము. ఆక్వర్టు కమిటీవారు దెలిపినట్లు దీనికి ఫలితమిది. "అయోమార్ గములు రాజ్యాంగమును అవి నీతిపరుల గావించును. రాజ్యాంగ విషయములు రైల్వే పరిపాలకులను దున్నీతిపరులను జేయును." సామాన్య ఆర్థికమునుండి రైల్వే ఆర్థికమును వేరు జేయుటలో శ్రమ ద మిదియే. యీవిషయమై దొరతనము వారి నూచనలు యేనిభయనము అసంభీ వారికి రైల్వే ఆదాయముమీద గల అధికారమును దగ్గించలేదు. ఈభయలను జరిగిన ఓడంబడిక ప్రకారము రైల్వే ఆర్థికము మంచి పునాదులమీద నాధారపడి యుండునట్లు చేయబడెను. పెద్ద పెద్దపనులను నిర్వహించుటకు దొరతనమువారు పూజీ పడుటచే లాభములు గలవు. ఆదాయమువిషయమై ఆర్థికవిభజన మువలన దొరతనమువారు నశువు అయోమార్గములవలన లాభ మువచ్చుటకు కొంత బాగ్రత్త దీసికొనబడెను. తగిన తరుగుదల నిధియు సరియగు సంచితమును (Reserve) చేపూర్చుటకు నీలం కలదు. సంవత్సరముపొడుగునను ప్రతిసంవత్సరముందును విధానమురైల్వేశాఖవారిని బహుభాగ్యతాయుతులనుగ జేయుచున్నది. కాలమాన మెట్లున్నను వర్తకసరళి అనుమలముగ నున్నను లేకపోయినను దొరతనమువారి కట్టములు చెల్లించబడ వలయును. ఇదిగొప్ప భారము. ఈ భాగ్యత యందు రైల్వే శాఖవారులు రైల్వే బోర్డు వారును పాల్గొన వలయును. ఈవిధానమును జనుప్రముగా జేయుటకల్ల యేజెంట్లును ఉచితసహకారమును జూపెదరని నక్ చార్లస్ యిన్నిసుగారు నమ్ముచున్నారు. అపాయములును చిక్కులును సంభవించవచ్చును. కాని యీవిధానమునరేయైనదని వారి విశ్వాసము.

రైల్వే ఉద్యోగములు : హైందవులు

రైల్వేశాఖయందలి పెండ్లి ఉద్యోగములు హైందవుల హస్తగతము గావలయుననువిషయమై అధ్యక్షుడు దెప్పిన అభిప్రాయ ముచిషయమై యిన్నిసుగారు మాట్లాడిరి. పెద్ద ఉద్యోగములు హైందవులవరకు గావించబడవలయునను అంశము ఓడంబడికలో నొక భాగముగాదనిరి. ఇండియా పరిపాలనచట్టముయొక్క ఉపోద్ఘాతము ప్రకారము ఉద్యోగములు హైందవులహస్తగత ము చేయబడువిధానమునకు యిండియా ప్రభుత్వమువారు ఒప్పుకొనియున్నారు. సామాన్య ఆర్థికమును రైల్వే ఆర్థికమును విభజనమువలన గాక లీకమీషనురీతియ్యో దెప్పబడినట్లు రైల్వే శాఖలోని ఉద్యోగములను హైందవులహస్తగతము చేయుటకు దొరతనమువారు తీర్మానించుకొనిరి. ఉద్యోగములను హైందవులహస్తగతముచేయుటలో విరుద్ధ మేమియులేదు. ఈవిధానము న్యాయమైనదియే. శాసనసభవారు న్యాయమైనకోరికనే గోరిరి. మెక్లీసుగారు దెప్పినవిషయమై యిన్నిసుగారు సంగ్రహముగ మాట్లాడిరి. మెక్లీసుగారు రైల్వేలకుంపెనీవారు నడుపవలయునా లేక ప్రభుత్వమువారు నడుపవలయునా అనువిషయమై మాట్లాడిరి. ఈవిషయమై యిన్నిసు గారేమియు దెప్ప మనియు, మెక్లీసుగారియాజమాన్యముననున్న పురు వారికంపెనీ వారికి జి. వి. పి. అయోమార్గ మెంత లాభకరముగ నుండెనో, ఎంతపామర్థ్యముతో నడుపబడెనో అజ్ఞప్రకారము దొరతనమువారు నడుపునపుడును నుండునని మాత్రము యిన్నిసుగారు దెప్పిరి. రైల్వే ఆర్థికపత్రమును చక్కగపరిశీలించి నందులకు అసంభీవారిని యిన్నిసుగారు నుతించిరి. సంస్కరణములకు బూర్వముకంటే నిప్పుడు యిట్టిపరిశీలనచే ఆర్థికపత్రము బాగ్రత్తగను దూబరాఖచ్చుతేకుండను దయారుచేయబడుచున్నదని యిన్నిసుగారినిరి. దేశాభివృద్ధికి అయోమార్గములెంత ఆవశ్యకమో దెప్పి, వానినిజక్కగబరిపాలన మొనర్చుటకు రైల్వే ఆర్థికారులును, యేజెంట్లును తగినసహకారమును రైల్వేబోర్డువారి కిచ్చెదరని యిన్నిసుగారిపరిపూర్ణవిశ్వాసము. (అ. ప్రెస్)

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మెసలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగో వా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాచులయును.

మేనేజరు,

సిటీ టాక్సికంపెని,

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి. టి. మదరాసు

శాశనసభాప్రశ్నోత్తరము

ప్రభుత్వసేవకుల ప్రవర్తననుగూర్చిన నిబంధనలు
సత్యమూర్తి గారు

ప్ర:—భారత్ గారిని గూర్చిన వాయిదా తీర్మానము విషయములో ప్రభుత్వమువారి కేమిచర్య తీసికొన్నారు. ఏమి తీసికొంటారు.

జ:— ఏచర్య తీసికోలేదు. తీసికోరు.

అస్సాంలో లేబరుసేతుల నరయుట కొకయధికారి

ప్ర:— ప్రభుత్వమువారి బాధ్యతగల ఏ యధికారియైనను అస్సాం వెళ్లి అచటి కార్మికులసేతుల నరసి నివేదించుటకు పంపబడునా?

జ:— ప్రభుత్వమున కింతవరకును ఆట్టియూహలేదు. ఇకముందవసరమైన నచటి యధికారులతో నాలోచించి ప్రత్యేకముగా నివేదనను లవరమగుచో నట్లు చేయబడును.

(1) సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:— కారీగారితో యీవిషయము హోము మెంబరు గారు జరిపిన ఉత్తర ప్రశ్నోత్తరముల గూర్చి యేమిచర్య దీసికొనిరి.

న్యాయమూర్తిగారు:— నే నేమియు చర్య దీసికొన నెంచ లేదు.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:— చర్యదీసికొన నెంచలేదా?

హోము మెంబరు:— ఈవిషయము ఆర్థికసభ్యునికి సంబంధించినది.

రెడ్డిగారు:— ఆర్థికసభ్యు నడుగవచ్చునా?

ఆర్థికసభ్యుడు:— శేషజేయుట అవునరమని ప్రభుత్వ వారు దలంచలేదు.

సత్యమూర్తిగారు:— వాయిదాగారు తీర్మానముపై చర్యయు దానిపై ఓట్లునుగూర్చి ఉచ్యోగరీత్యా తర్జీగారికి దెలిపిరా?

ఆర్థికసభ్యుడు:— లేదు.

సత్యమూర్తిగారు:— ఈవిషయము కాబినెటులో విచారించిరా లేక ఆర్థికసభ్యుడొక్కడే ఆలోచించెనా?

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:— చర్యదీసికొన నుండుటకు కారణము మాకు దెలుపవలసియున్నది.

అస్సాంనుంచి కర్నూలుజిల్లా లేబరు గ్రన్పు త్రిప్పిపంపుట క. శరభా రెడ్డిగారు

ప్ర 1. అస్సాం లేయకు సంస్థానములనుంచి ఎంతమంది లేబరు కర్నూలునారు త్రిప్పిపంపబడిరి?

(2) ఆ తిరిగివచ్చినవారి కేదైనపని చూపించుటకు కలెక్టరున కాజ్ఞ చేసెదా? అగుచో నింతవర కానివిషయమున నేమి చర్యలుతీసికొనెదా?

(3) అస్సాంకులీలు వలసపోవుటకు సంబంధించిన కాగితముల బల్లపెనుంతురా?

(4) ఆట్టివివరతము మరలజరగకుండుట కేమిచర్య లవలించినారు?

(5) పశ్చిమాంధ్రదేశమువారు వలసపోవువిషయములో లేయకుతోటలవారికేమి నమస్కరముచెప్పబడెను?

(1) జ. సుమా 1111 లేబరు పంపబడిరి. వీరు పశ్చిమాంధ్రదేశమువారు కర్నూలుజిల్లావారింతమందో తెలియదు.

(2) లేదు.

(3) ఆలోచించుము.

(4) ఈసభ కాగానే పాడికొంగారు పశ్చిమాంధ్రములో సంఘారము చేసి కూలీలు తిరిగి వచ్చుటకు కారణముల రసి నివేదికమును పంపుదురు.

(5) లేదు.

ఎస్. సత్యమూర్తిగారు:— 1000 మందికి పైగా కూలీ వారు తిరిగివచ్చుటచే, నిరుద్యోగముపయ్యన తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ వహించెదరా?

వారు పనిలేకయున్నారా యని హోము మెంబరుగారు తెలిసికొన గోర్తి.

సత్య:—వారిబాధలను తొలగించుట ప్రభుత్వమువారికి విధి యని నూచించుచున్నాను.

హోము మెంబరు:—ఈసభవారికి గల శ్రద్ధనుజ్ఞి వారు నిరుద్యోగులుగా నున్నారనుమాట నాకాశ్చర్యము కలిగించుచున్నది. వారట్లే యుండినచో ఈసభకి ఈ సభలో ఆయా గ్రూపులసభ్యులు దెలిపియే యందురు.

బళ్లారినుండి అస్సాంపోవుకూలీల నాపుట

శ్రీమాన్ శశిభూషణ రథమహాశయగారు

ప్ర. (1) ఈరాష్ట్రమునుండి అస్సాంకు పోవుకూలీలకు వారమునకు మనిషికి 8 నేర్లబియ్యం 4 అణాలే యిచ్చురా?

(2) అన్ని లేయకుతోటలలోను కూగ నగుటకు చాలా తక్కువకాదా?

(3) బళ్లారిలో కలవు నాధారముచేసికొని ప్లాంటర్లు గానివారి యేజంటుగాని కూలీలను ఎక్కువగా తీసికొని పోవుట నిజమా?

(4) అస్సాంతోటలలో పనివాండ్ర ఆర్థికస్థితి నరసి బళ్లారినుండి కూలీల నూరక తీసికొని పోవువర్ధతి నావుదురా?

జ:—గవర్న మెంటుకు తెలిసినంతవరకు అస్సాంతోటలలో పనివాండ్రు లేవనన్న (బియ్యము) నిచ్చుట లేదు. కూలీలు వారే కొనుక్కొనలేదు. కాని వారి మేనేజరువద్దనుంచే తక్కువవరకు కొనుక్కొనుట చాలాచోట్లనున్నది ఒకచోట 10 అణాలకు 6 నేర్లబియ్యము కొనుచున్నట్లు ప్రభుత్వమునకు తెలుసును. ఇంకొకచోట 12 అణాలకు 7 నేర్ల బియ్యము. అందుచే యీప్రశ్నప్రకారము అక్కడివారు అధికారి తో నున్నారని స్ఫురించేదానికి అవకాశములేదు.

2. లేదు.

3. బళ్లారిలో పని చాలకపోవుటచే పోవుచున్నారేగాని యొకరిబలవంతముచే కాదు. ఆట్టిబలవంత మవసరములేదు.

ఎ. రంగనాథ ముదల్యారుగారు, కూలీలకు వారమునకు 4 అణాలును, మనిషికి 8 నేర్ల బియ్యముచొప్పున మాత్రమే ముట్టినవా యని ప్రశ్నించిరి. ఈవిషయమున ఏమియు దెలుపలేదే యని యడిగిరి.

ఎస్. న్యాయమూర్తిగారు:—కూలీలు చేయుపనులనుబట్టి కూలీ ముట్టును.

రంగనాథం ముదల్యారుగారు:—అన్నిటికన్న తక్కువ కూలియెంత?

న్యాయమూర్తిగారు:—నెలకు 7 రూపాయలు దరిదాపుగా నుండును.

కర్నూలు బళ్లారిజిల్లాలనుండి అస్సాంకుకూలీల తీసికొనిపోవుట

వెంకటరంగరెడ్డిగారు

ప్ర:—1. అస్సాం లేయకుతోటలకు ఎంతమందికూలీలు బళ్లారి కర్నూలుజిల్లాలనుంచి పంపబడిరి.

2. అందులో ఎంతమంది అచటిస్థితులు సరిపడక అయిష్టముచే తిరిగిపోవుట కాశించిరి.

(3) అట్లు యిష్టములేనివారు తిరిగి పంపబడిరా?

(4) ఇందులో ఎంతమంది కూలీలు అస్సాంలో చనిపోయిరి? త్రోవలో నెంతమంది చచ్చిరి.

జ:— 1) (2) (3) పైప్రశ్నల జవాబులుమాడుదు.

(4) జోర్హట్ నాగాంగ్ల మధ్య ఆరుగురు మరణించిరి. బళ్లారికిపోవు రైలులో ఒక పసిడిల్ల మృతిచెందెను. ఇంతకు మించి గవర్న మెంటువారికి తెలియదు.

తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుకు నై జాంగారి ఒప్పునల

ప్ర:—(1) తుంగభద్ర ప్రాజెక్టుకు నై జాంగారి ఒప్పునల దల అవసరమా?

(2) ఒప్పునల పొందబడినదా?

(3) ప్రభుత్వమువారితో ఆలోచనలు జరిగినవా?

(4) ఆయాలోచనల ఫలితమేమి?

జ:—(1)ప్రాజెక్టు ఆకారముపై నిది యాధారపడి యుండును.

(2) (3) (4) లేదు.

ప్రాజెక్టు వై శాల్కము

ప్ర:—(1) తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు పశ్చిమాంధ్రమున కేహద్దుగా చేయబడెనా?

(2) ఈస్క్రిముయొక్క వివరములు తెయ్యరైనవా?

(3) ఈస్క్రిము ప్రకారము తాలూకావారీగా జిల్లావారీగా ఎంతభూమి సర్వే చేయబడును.

(4) ఈస్క్రిము కనుఖర్చు ఎంత?

జ:—(1) అవును. (2) (3) (4) వివరములన్నియు తయారులోనున్నవి.

మార్కాపురం కాల్పు కేసు

ప్ర:—(1)మార్కాపురం షూటింగ్ విషయమున వివరముల తెల్పు నివేదికము వచ్చినదా?

(2) అగుచో, దానినిబట్టి నుంతురా?

జ:—1. కర్నూలుజిల్లా పోలీసు సూపరిండెంటుగారి నివేదిక ము వచ్చినది.

2. బల్లపెనుంచుటకు ప్రభుత్వమున కిష్టములేదు.

బందరు ఆంధ్రదీనసేవాసంఘము దరఖాస్తు

పెద్దిరాజుగారు

ప్ర:—బందరు ఆంధ్ర దీనసేవాసంఘ కార్యదర్శినుంచి పతితజాతుల కొకపాఠశాల నేర్పరుచుటకు సాయముచేయుమని దరఖాస్తువచ్చినదా? అగుచో అందువిషయమై ఏమి చేసియున్నారు.

జ:—దరఖాస్తువచ్చినది. ఆలోచనలోనున్నది.

ప్రారంభవిద్యాచట్టము

శరభరెడ్డిగారు

ప్ర:—1. ప్రారంభవిద్యాచట్ట మెపు డాచరణలోనికి వచ్చును?

2. ఈ శ్రోతచట్టము నమలులోకి పెట్టుటకు పూర్వము పశ్చిమాంధ్రములోని పరిస్థితుల ప్రభుత్వమువారి రాయ నెంతురా?

3. ఈవిషయములో పశ్చిమాంధ్రదేశములో నన్ని స్థానికసంఘాధ్యక్షులను పిలిచి ప్రభుత్వమువారి రాలోచించురా?

జ:—1. ఇంకా చట్టము పూర్తికాలేదు.

2. ఇందువిషయమై ఇదివరకే ప్రభుత్వమువారు కొంత మంది ప్రతినిధులతో నాలోచించిరి.

3. ఇదివరకే ఆట్టిఆలోచనలు జరిగినవి గాన యీసభలో అనవసరము.

చింతలచెరువు కేసు

మునిస్వామి నాయుడుగారు

ప్ర:—1. జాన్ నెలయందు హైకోర్టుకు చింతలచెరువు కేసు మార్చుచు ఏమైనా దరఖాస్తు జచ్చినదా.

2. ఆసందర్భములలో మద్రాసు పంచవలసినదని ఎచ్. నారాయణ రావుగారు కలెక్టరుగారిని కోరిరా.

3. అట్లు కలెక్టరుగారితని నియమింపవలసిన కారణము లేమి.

4. ఆ సందర్భములో నారాయణ రావుగారి ప్రయాణపు ఖర్చులక్రింద ఫీజుక్రింద ఎంతైనది

5. తిండిద్యారా జాబుద్యారా గూడా నన్ను నియమింపవలసినదని నారాయణ రావుగారు కలెక్టరును కోరియుండలేదా.

జ:— ఈవిషయమున ప్రభుత్వమున కేమియు తెలియదు:—

న్యాయశాఖలో నకలుదార్లు

సి. వి. గోపాలాచార్యులు

ప్ర. (1) 1888 కి పూర్వము రిజిస్ట్రేషన్ గుమస్తాలకు నెలజీతముచ్చేవారా లేక పనిచేసినదానికి యిచ్చేవారా?

(2) నకలుదారు ఎప్పుడూ పనిచేయవలసిన నేమండేనా అగుచో నకలుదార్లకు గుమస్తాలకు భేదమేమి?

(3) నకలుదార్ల ఆదాయము ఒకప్పుడు వచ్చి ఒకప్పుడు రానిదికాదా ఇట్టి అనిశ్చయత్యయ నేవాబలమును చెరుపదా?

(4) నకలుదార్లొక్కరే రాజ్యాంగములో వుండే నెలవులలో జీతములేక కష్టపడనేలే? న్యాయశాఖలో నకలుదార్లే యీ కష్టములనుభవించుట నిజముకాదా

జ. (1) 1888 కు పూర్వము రిజిస్ట్రేషన్ గుమస్తాకు జీతములేదు. పనిచేసినదానికి డబ్బు ముట్టెడిది 1888 జనవరి 1 తేదీని జీతం ఆములులోనికి కచ్చింది.

(2) అవునుకాని నకలుదారుని విధి గుమస్తాదానికన్న కు నవబాధ్యతతో కూడుకొన్నది. అదిగాక గుమస్తాని విద్యారధికుడు.

(3) లేదు.

(4) అలనెమ్ములుపోను నకలుదార్లు నెలకు 14—8—0 నగరములో 28—0—0 పొందుదురు. నకలుదార్లు నెలవులు మూలంగా ఆర్థికంగా కష్టపడతారని గవర్న మెంటు తలచుట లేదు

1917లో ప్రొద్దుటూరు గుల్లలో సంగీతము

వై స్వయం, మహాద్వీయులు.

అబ్దుల్ హైసాహెబ్ గారు

ప్ర. (1) మొహరం దసరాకులిసినవచ్చినపుడు ప్రొద్దుటూరులో వైస్వయం గుడిలో సంగీతముపయోగింపగూడదని 1917 లో ఉత్తర్వుల చేసెరా?

(2) ఆసంవత్సరములోను తరువాత సంవత్సరములలోను జమ్మలమడుగు డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేటు వైస్వయంవిద 144 సెక్షన్ ప్రయోగింపబడెనా?

(8) 1917 లో వైద్యులు హైకోర్టు కీ విషయముపై విజ్ఞప్తి పంపిరా?

(4) హైకోర్టువారు వారివిజ్ఞప్తి త్రోసివేసిరా

(5) కడప సబ్ డివిజన్ లో మహమ్మదీయులు ముహరం లో వాద్యాలతో పోహడని ఎగ్ న పాట్ల డిక్రీ తీర్పున చేయబడినవా?

(6) అప్పుడు జిల్లాకోర్టుతీర్పుపై మహమ్మదీయులు హైకోర్టుకన్నీలు చేసిరా అందులో అప్పీలు ఫలితమేమి?

జ (1) (2) (3) (4) అవును.

(5) (6) గవర్నరు మెంటుకు తెలియదు.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు సౌకర్యములు

వి. మునిస్వామి నాయుడుగారిని లామెంబరుగారిని ప్రశ్నించిరి:-

(1) హెచ్. నారాయణరావుగారు అంతపురంజిల్లా 'మేజిస్ట్రేటు' హైకోర్టులో పనిలో నుండగా అనంతపురం సెషన్సుజడ్జి హైకోర్టులో గూడకేసులు విచారణకు ఏర్పాటుజేసి యుండిరా? అందుచే సెషన్సుజడ్జిగారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారి సహాయము లేకుండానే విచారణ జరుపవలసి వచ్చెనా?

జవాబు:- అవును.

ప్ర. (2):- ఆయన లేనపుడు జిల్లా సెషన్సు కోర్టునకు ఆయనపూనే ఎవరివైన ప్రభుత్వమువారుగాని, జిల్లామేజిస్ట్రేటుగాని నియమించుకొనిరా? ఆయన ఎన్నట్లు రాలేదు?

జ:- కొన్ని కేసులలో పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు తనంతదానే వకేళ్లు లేనంతపురం బంపుకొనెను. కొన్ని కేసులకు జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు నియమించిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు 17 కోజులవరకు విచారణమయ్యున కొద్దునకు రాలేదు.

ప్ర. (3):- అట్లు బదిలీగా వచ్చినవకేళ్లు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారు స్వయముగా ఫీజు చెల్లించుకొనిరా లేక జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు చెల్లించిరా? ఏరేటు ప్రకారం విచ్చిరి?

జ:- ప. ప్రాసిక్యూటరు పంపిన వకేళ్లు ప్రభుత్వము వారు ఫీజుయిచ్చలేదు. జిల్లామేజిస్ట్రేటు నియమించిన వారికి మాత్రము మేజిస్ట్రేటుగా రిచ్చుకొనిరి. ఎంతయిచ్చికో ప్రభుత్వమువారికి చెలియదు.

ప్ర. (4) బదిలీవచ్చినవారికి ప్రభుత్వమువారు డబ్బీయిచ్చిందేనా? ప. ప్రాసిక్యూటరుగారు ప్రభుత్వమువారివద్ద తాను సెషన్సుకోర్టుకు రానికోజులకుగూడ ఫీజు పుచ్చుకొనెనా? జిల్లామేజిస్ట్రేటువద్ద హాజరయిన కేసులకును సెషన్సుకోర్టులో కేసులకు వేరువేరుగా ఫీజు పుచ్చుకొనెనా? ఈరీతిగా ఒక్క నాటిపనికే రెండుకోజులవేతనము చొప్పున 40 కోజులకేసునకు ఎన్నికోజులవరకు గైకొనెను?

జ:- అవును. ఆయన 17 కోజులరాలేదు. ఆదిన ములలో, సెషన్సుకోర్టు కేసులకు వేరొకరిని బంపినందున అచ్చటివేతనముగూడ పుచ్చుకొనుట కాతనికి అవజ్ఞ గలదు. ఆయన సంత మనూజేసెనో ప్రభుత్వమువారికి చెలియదు.

ప్ర. (5) అట్లు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు తనపనిని వేరొకరికి తనయిచ్చునువచ్చినవారికి చిత్రమువచ్చినవరకులపై జిల్లామేజిస్ట్రేటునకు చెల్లవలసిన బంపగించుటకు రూల్సు గలవా?

జ:- జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి అనుమతిపైనే ప. ప్రాసిక్యూటరు బదిలీ వకేళ్లు బంపెను.

ప్ర:- బదిలీగాపంపబడిన వకేళ్లెవరు.

జ:- హెచ్. కే. నగిరిరావు, వి. ఎన్. కర్క, పి. హను మంతరావు, ఎన్. శ్రీనివాసులు.

ప్ర:- (7) అప్పుడప్పుడు వచ్చి, తానుగూడ ఒకరిద్దరి సాక్షులను విచారించినట్లు జూరికి విన్నవించినట్లు చెబుతుంటే జడ్జిగారియెదుట కనబడుచుండెనా? సబ్ డివిజన్ లో అట్లు మొగముచూపున దెన్నికోజులు? జ:- రెండుకేసులలో ముద్దాయిలకు డి ఫెన్సులేనపుడు ప. ప్రాసిక్యూటరు బదిలీలనునియమించి సెషన్సుజడ్జిగారియనుకొనెనెలపుకొనెను.

వి. బి. పి. కేశవశెట్టిగారు:- 4 ప్రశ్నకు తరము "అవును... ఆయన రాని 17 కోజులకు రెండు విధములుగా ఫీజుపుచ్చుకొనుట కనజ్ఞయండెను. ఆయనెంత పుచ్చుకొనెనో ప్రభుత్వమువారికి చెలియదు" అనిగలదు. ఈసమాచారమును దెబ్బతీయుకొనుటకు గలదో చెలియగోరెదక.

గా|| సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు:- గా|| సభ్యులకు సమాచారము తెలిసికొన కుతూహల మున్నచో నేను తప్పక చెలిపెదను. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరుగారివద్ద నుండు జూనియరు వకేళ్లు కేసునకు హాజరయిరి. కాన తప్పక ఫీజుపుచ్చుకొన అర్హుడగును.

అమాట ప్రకటించినచో బాగుండుననియు, అది ప్రజలకు సంబంధించినవిషయ మనియు, కేశవశెట్టిగారు పురలచెలిసిరి.

లామెంబరు:- సమాచారము తెలిసికొనుటలన ప్రయోజనము లేదు.

కేశవశెట్టిగారు:- మేముప్రశ్న వేసినపుడు అది ఉపయోగము లేదని తెలుపుట అసంభవము. నే నీఉ తరమున నిరసించెదను.

అన్యాయము:- ఈ ప్రశ్నకు లామెంబరుగారు సరిగ్ ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. సభ్యులెవరైన సమాచారమునుగూర్చి పట్టుదల కలిగి యున్నచో ఆయన సంపాదించును.

జెయిల్ పత్రిక

సి. వి. వెంకటరమాయంగారు

ప్ర:- ప్రభుత్వమువారు "జెయిల్ క్రానికలు" అను పత్రికను ప్రకటించుచున్నారా?

జ:- అవును

(2) ప్ర:- ఇది కోయంబర్లూ నెంట్రలు జెయిల్ లో ప్రకటించి అన్ని జెయిల్లకు బంపుచున్నారు. ఎప్పటినుండి ప్రకటించబడుచున్నది? జ:- అవును. 1914 ఫిబ్రవరి 29 వ తేదీ నుండి.

(3) ప్ర:- దీనికి సంపాదకు డెవరు? అందలి వ్యాసములకు బాధ్యులెవరు. అన్నీయు వదరాను మెయిలులోని భాగములే పునర్ముద్రితములని అందే ప్రకటించబడి యుండెను. ఇది సత్యమగునా? జ:- జెయిల్ ఇనస్పెక్టరు జనరలుగారు సంపాదకులు. వ్యాసములు వదరాను మెయిలునుండియే గైకొనబడును.

ప్ర:- (4) ఈపత్రిక ఖైదీలకోరకే ఉద్దేశించబడినదా? అంగమున కేగలదా యితర దేశభాషలలోగూడ ముద్రించుచునా? జ:- ఖైదీలకే ఉద్దేశించబడినది. అంగమున మాత్రమే ముద్రించుచున్నది.

ప్ర. (5):- ఈపత్రిక యందన్నియు విదేశముల విషయములేగాని, ఇండియను జెయిల్స్ విషయములులేని మాట నిజమేనా? జ:- ఇండియనుగూర్చియు ఇతర దేశముల గూర్చియు, వ్యవసాయ, విద్యాభివృద్ధివిషయములు (రాజకీయములు తప్ప) మున్నగువాటి నన్నిటిగూర్చి వ్యాసములుండును. జెయిలు విషయములను మాత్రమే పేర్కొను జాబితా గాదు.

ప్ర. (6):- జెయిలు ఉపాధ్యాయులు ఈ పత్రికను చదివి భాషాంతరీకరించి ఖైదీలకు జెప్పవలసినవనికొరిరా? వారికి పనికై ప్రత్యేకవేతన మొసగుచున్నారా? జ:- అవును వారినట్లుగోరిమి. కాని ప్రత్యేకవేతన మియలేదు.

సి. వి. వెం. అయ్యంగారు, వదరాను మెయిలులోని వ్యాసములను మాత్రమే యేల ప్రకటించవలెనని ప్రశ్నించిరి. జెయిలు అధికారులకు, ప్రకటించుభాగ్యత గలవారికి ముద్రాను మెయిలు ఒక్కటియే వచ్చుచుండెనేమోయని చూడము మెంబరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సి. వి. వెం. అయ్యంగారు వ్యాసములకై యితరపత్రికల నేలతెప్పించరాదు?

హోంమెంబరు:- నాకు కారణము తెలియదు. బహుశః డబ్బులేదేమో.

సి. వి. వెం. అయ్యంగారు:- అట్టిలమైనదిగా ప్రభుత్వమువారు గణించని పత్రికను దేనివైన సంపాదకా? (నవ్వు)

ఖైదీలలో నెంతమందికి అంగము తెలియునో ప్రభుత్వమువారు రెండు గుడు రాయని ప్రశ్నించిరి. ప్రభుత్వమువారు దేశభాషలలోని పత్రికల జూచియేల వ్రాయుచుండ గూడదనిరామవారురాజాగారుప్రశ్నించిరి. ఈవిషయమంతయు ప్రధమావస్థయందున్నట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చినట్లు వివరించెను.

సి. వి. వెం. అయ్యంగారు తానాపత్రికను జూచితినినియు, అదికైదీలకెందుకు పనికిరాదనియు, యితర జెయిల్లలో కైదీలు మంచిగా మెలిగినచో శిక్షతీగింది విడిచిపెట్టుట మున్నగు విషయములు ఆపత్రిక ద్వారా తెలుపుచుండినచో లాభించుననియు, కావలసినయెడల చూడము మెంబరుగారే ఒకపత్రికను జూచి తెలిసికొన వచ్చుననియు, నూచించిరి.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:- ఇండియావార్తలమాని యితర దేశములవార్తల నేల ప్రకటించుచున్నారు? ముఖ్యమైన వ్యాసములనుగూర్చి పెట్టి జెయిల్లలో చదివించిన చాలదా, ప్రత్యేకముగా నొకపత్రిక నేల ప్రకటించవలెనని సత్యమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి. దీనికి జవాబులేదు.

ఇక ముందైన నితర పత్రికలలో వ్యాసములను గూడ గైకొనెదరామని కేశభూషణ్డ్రాఫ్ట్ గారడిగిరి

జెయిలులో నీసమయమునందీ వ్యాసములు చదువబడునని ఆదివారాయణచెట్టిగారడిగిరి:- జవాబునకుగదువు కావలెననిరి.

కేశభూషణ్డ్రాఫ్ట్ పత్రిక నొసంగెదరా యని సి. వి. వెం. అయ్యంగారుడిగిరి. రాజకీయములన్నిటి నేల. నిషేధింపవలెనా? ఈ సభలోని చర్చలైన వారికి జెంపరాదాయని సత్యమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి.

మదరాసుశాసనసభ

నిన్నటి ఫలహారానంతరముచర్చ

ఇరిగేషన్ బిల్లు

వి. మునుస్వామినాయుడుగారు 19 క్లాజునందు 4 వ భాగమునకు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఆక్లాజు యిరిగిగా, డబ్బు చున్నది:-

"ఒక ఎస్టేటులో భూమికి 1 వి. (3) క్లాజులందు ఖైదీ నట్టి ఇరిగేషనుపనులద్వారాకాక ప్రత్యేకకాల్యలద్వారా నీరు వచ్చుచుండినచో, ఆయెస్టేటు సెటిల్ మెంటు జరిగినప్పుడుకాత్యాయుండు ఫిలిసిబట్టి భూస్వామి నీరు వినియోగించునట్లు ఫిరకపడును."

ఇందు "సెట్లమెంటు జరిగినప్పుడు" అనుటకుబదులు "9 వ కేక్సు ప్రకారము ప్రకటన గావించినప్పుడు" అని యుండవలెనని సవరణ గోరుచున్నది.

"ఈచట్టము గావించబడునాటికి లేక 7 వ కేక్సు ప్రకారము ప్రకటన గావించుటకు 5 యేండ్లుపూర్వము" అని రావు బి. టి. ఎ. రామలింగచెట్టిగారు మునుస్వామిగారి సవరణపై సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఈసవరణ ఓడిపోయెను.

పిదప అసలుసవరణ మునుస్వామిగారి ఓటునకు బెట్టుగా 42 అనుకూలరు 18 గురు ప్రతికూలరుతో ఓడిపోయెను.

ఇ. ఇబ్బు. లీగారు 19 వ క్లాజునందు గల యిరిగివ 6 వ సబుక్లాజును తీసివేయవలెనని ప్రతిపాదించిరి:-

"ఎస్టేటునందు చేరక కల్ల పుభూమిగా రిజిష్టరుగాని భూములకు వరుసగా 20 యేండ్లవరకు ఇరిగేషను పనులనుండి పల్ల పుపంటలకై నీరు వడుచుండినచో ఆ భూస్వామి మామూలుపంటకు వినియోగింపవలసిననీరే కొంతవరకు దీని కుపయోగించినట్లు గణించబడును."

"ప్రభుత్వయేర్పాటుల ననుసరించి కృష్ణగోదావరి డెల్టాలో ఇరిగేషను విస్తీర్ణమునందు జేరకుండుభూముల కీక్లాజు అనువర్తించును."

వి. బి. క్రిష్ణనాయుడుగారు సవరణను నిరాకరించిరి. ప్రజలు ఆ నేకయేండ్లనుండి అనుభవించుచున్న హక్కులను తొలగించుట యగుననిరి. జమీందారు రైతులకును యితరులకు చాలయేండ్లనుండి యనుభవించు హక్కులను తొలగించుటయే గాక, వారిని నిరాధారులుగాజేయుట యగునని సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు బలికిరి. కె. కోటిరెడ్డి, పి. పెద్దిరాజుగార్లుగూడా సవరణను ప్రతిఘటించిరి.

సబుక్లాజు తీసివేయవలెనని సవరణ ఓడిపోయెను.

అంకినేడు ప్రసాదుగారు "ఎస్టేటులో చేర్చబడినవి." యనపదములు తొలగింపవలెనని ప్రతిపాదించిరి. సర్వారాయుడుగారు వి. మునుస్వామినాయుడు కె, సీతారామరెడ్డి, పి. పెద్దిరాజు జె. డి. శామ్యూలుగార్లు యీసవరణను బలపరచుటచే ఓవర కంగీకరింపబడెను.

వి. సి. విల్లింగరు గొండరుగారు 20 యేండ్లకు 10 యేండ్లుగా మార్చవలెనని ప్రతిపాదించిరి. కోటిరెడ్డిగారు బలవరచిరి. దీనిపై చర్చ ముగియకమునుపే సభ నాటికి ముసెను. మరల నేడు 11X సమావేశమైనది.

స్టాపు సెలక్ నుబోరు

పోలీసు శాఖఉద్యోగములు

పోలీసు డిపార్టుమెంటులో సబుఇన్ స్పెక్టరు సార్జెంటు పనులకొరకు దరఖాస్తులు బెట్టినవారిలో తగినవారిగా కొందరిని యెంచి స్టాపు సెలక్ నుబోరువారు ఫిబ్రవరి 6 వ తేది ప్రకటనప్రకారము, జాబితా తయారుజేయుదురు. ప్రస్తుతమునకు యీఉద్యోగ నియామకములు యితర సగరములలో పూర్వ పద్ధతినే జరగును. (జి. ఓ. లేడి 21.8.24.)

మొదట నూచించిన ప్రకటన ప్రకారము ప్రభుత్వము వారు ఉన్నత ఎగ్జిక్యూటివు పనుల నియమించునపుడు స్టాపు సెలక్ నుబోరువారి సహాయమును గోరుదురు. పోలీసుశాఖలో సానిక ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడగలిగి ఒక్క డిప్టీ సూపర్ టెంటు పదవి ఖాళీయై సగావరి. ఆఉద్యోగమునకే నూతనముగా ఎవరైన నియమింపవలసినవచ్చినచో అందులకు తగిన వారిని కొందరిని యెంచి వారిపేర్లను ప్రభుత్వమువారికి స్టాపు సెలక్ నుబోరువారు పంపవలెనని గవర్నరుగారు సెలవిచ్చిరి. ఈ ఎందుట జరుగునపుడు పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు బోర్డు సభకు హాజరయ్యవలెను. (కె) సత్యప్రకటన

మదరాసు శాసనసభ

సెలక్టర్ కమిటీ వార్తాపత్రికలు ప్రకటింపరాదు

కన్వెన్షన్ నేర్పాటు జేయుట

సెలక్టర్ కమిటీ వారి చర్చలను వార్తాపత్రికలు ప్రకటింపరాదు. నిర్ణయించు మతరాసు శాసనసభకుం దీదినమున నన్ని పక్షములవారును తమయభిప్రాయముల చెలిపి, అట్లు ప్రకటింపకుండ తగుచర్యను దీసికొన వలెననియు, ఇందులకు కన్వెన్షన్ సేర్పరచవలెననియు కొందరు సభ్యులు సూచనలు గావించిరి. మదరాసు శాసనసభ ఈదినముదయము 11 గంటలకు సమావేశమైనపుడు ప్రశ్నితరముల యనంతరము, ప్రభుత్వముదటికా ర్యనిర్వాహకసభ్యుడగు గౌ. సర్ హబీబుల్లా సాహెబుగారు న్యూస్ పేపర్లకు పత్రికాయందు ప్రకటింపబడిన ఒక సెలక్టర్ కమిటీసభా చర్చ సందహరించి ఈ సమస్యను చర్చకు తెచ్చెను.

న్యూయొండ్ రిపోర్టర్ పత్రిక వ్రాతలు

సర్ హబీబుల్లా సాహెబుగారు:—ఈ సెల 17 వ తేదీన “న్యూయొండ్ రిపోర్టర్” పత్రికాయందు మలబారు టెనెన్సీ లిల్లు ఆరు శీర్షిక క్రింద నొక వ్యాసము ప్రకటింపబడెను. మలబారు టెనెన్సీ లిల్లును గురించి విచారించుటకీ సభవారు నియమించిన సెలక్టర్ కమిటీ సమావేశము వారిచర్చలని అందు తెలుపబడెను. సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులు రహస్యములనియే నేనెప్పుడును పరిగణించుచుంటిని. ప్రత్యేకముగా వార్తాపత్రికా ప్రతినిధుల కనుమతి యొనగబడినగాని, వారు హాజరై సభా చర్చలను దీసికొని తమ పత్రికలందు ప్రచురించుటకు వీలులేదు. నాకు తెలిసినంతవరకే సెలక్టర్ కమిటీ సందర్శమున నట్టియనుమతి ఎవ్వరికిని నొసగబడలేదు. అట్టితర వార్తాపత్రికలందు ప్రచురింపబడిన విషయములు విశ్వాసార్హములని యెంచుటకు వీలులేదు. ఈ సందర్భమున సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యులు చాలసందిగ్ధతతో యుండునూరు. అచ్చట జరిగినది సరిగ్గా వ్రాయబడక పొరబాటులు వ్రాయబడినపుడు వానిని సవరించుటకు సభ్యులకు వీలులేదు. అట్లానర్పుచో, రహస్యమును సెలక్టర్ కమిటీ నివేదికను బహిష్కరింపవలసి వచ్చును. ఈ సభా చర్చల సందర్భమున గూడ నీనిబంధనను మనము గుర్తించుచుంటిమి. అందుచే నీ కమిటీ ద నిట్టివి జరుగకుండ నొనర్చుటకు తగు చర్య దీసికొనవలెనని, ఈ సభా చర్చకు లగు మిమ్ము గొంతున్నాము. ఇట్టి పక్షపాటు, సెలక్టర్ కమిటీ సభ్యుల హక్కులకు భంగము గలిగించుచున్నది.

క. రామలింగారెడ్డిగారు:—నేను వార వసీయ సభ్యునితో పూర్తిగా నేకీభవించుచున్నాను. సెలక్టర్ కమిటీ నివేదికలు రహస్యములగు విషయములు అన్ని పక్షముల వార్తాపత్రికలను గౌరవించునని నమ్మెదను. ఈ సందర్భమున నీ సభవారు కొన్ని సాంప్రదాయముల సేర్పరచుట మంచిది.

ఎ. రామస్వామి మొదలియ్యగారు:—గౌరవ వసీయ సభ్యుడు ఒక్క నిదర్శమును మాత్రము సభవారియెదుటకు తెచ్చెను. ఈ వ్యాసము మదరాసు వార్తాపత్రికలన్నిటియందును ప్రకటింపబడెను. ఈ విషయమును విచారించగా అస్సాసియేటెడు ప్రెస్సునుండి ఆ వ్యాసము వార్తాపత్రికలకు పంపబడినది తెలిసెను. ఇట్రిగేషను విల్లు వై సెలక్టర్ కమిటీ గూడ నప్పుడు గూడ కొన్ని వార్తాపత్రికలం దిట్టి వార్త లే ప్రకటింపబడెను.

ఇట్రిగేషను లామెంబరు:—కమిటీవారి యెదుటసాక్ష్యముల నొసగునపుడు మాత్రము వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులను హాజరుగట్టు నేననుమతి నొసగితిని. కాని చర్చల సందర్భమున మాత్రము హాజరుగట్టు కనుమతి నొసంగలేదు.

రామస్వామి మొదలియ్యగారు:—కమిటీలో జరిగిన చర్చలుగూడ ప్రకటింపబడెను.

లామెంబరు:—విషయము నా దృష్టిలోనికి చేబడెను. అందువైనట్లుగాని కావిషయము తెలుపుట కుద్దేశించితిని. కాని అట్లు జేయులేదు.

ఎ. రా. మొదలియ్యగారు:—ఇట్టివి జరుగకుండ నొనర్చుటకు అధ్యక్షులకు కొన్ని అధికారము లొసంగవలెను. అందుల కనవరపును ప్రయత్నములను సభవారు గావించగోరెదరు.

సర్. కె. వి. రెడ్డిగారు:—సెలక్టర్ కమిటీ చర్చలు రహస్యముగ నుంచబడుచున్న విషయము నిజమేకాని అది అట్లు రహస్యముగ నుండవలెనని నిబంధనలేదు. అనుయతాక, పత్రికా ప్రతినిధులు హాజరుగట్టు వీలులేనప్పుడు, వారావిషయముల దెలుపవలెనని సంఘసభ్యులలోనే యొక రావిషయముల జెల్పి నుండవలెను. ఇట్టి రహస్యముగనుండు సేర్పరచుటకు నిబంధన నొసర్చుట కెత్తించవలెను.

సర్వీయార్ గారు:—రెండు విషయము లీ సభవారికి నివేదింప గోరుచున్నాను చర్చనీయ వ్యాసము అస్సాసియేటె

డు ప్రెస్సునుండి బంపబడెను. అచ్చటనుండి కచ్చువార్తలు నిజములైనవియు ప్రచురణార్హములైనవియు వార్తాపత్రికలు పరిగణించును. అందుచే న్యూయొండ్ రిపోర్టర్ సేవిధమున చర్చలుగాని దీసికొనబడుటగాను, ఈ విషయము అస్సాసియేటె డ్యుప్రెస్సువారి సేవిధముగ తెలిసెనో గనుగొనవలెను (2) అన్ని సెలక్టర్ కమిటీల చర్చలును రహస్యములని నేను నిశ్చయముగ తెలుపజాలను. అవి నిజముగా రహస్యము లాయనువిషయమును ముందు నిశ్చయించుకొనవలెను. ఇట్రిగేషను లిల్లును గురించి మద్రాసు మెయిలు పత్రిక ప్రకటించును, దినకార్యక్రమమును, గావించబడిన సవరణలను వరుసగా ప్రకటించెను. “మెయిలు పత్రికాయందలి వ్యాసముల జూచినయెడల, ఇట్రిగేషను లిల్లునందు పూర్తిగా నభ్యాసము గలవారు ఎవరో తెలిపినట్లు గాన్పించును.

ఈ విషయమున అధ్యక్షులనుకల అధికారము నొసగుట వానినిబంధన నొనర్చుటగాని ఆవసరముని నే నేమాత్రమును దలంపను. అట్లు ప్రకటింపవలెనని గోరబడెడల వారూరకుండురని న్యధవిశ్వాసము నాకు గలదు.

పి. ఆంజనేయయ్యగారు:—క్షుప్తముగ నుపన్యసించుచు అధ్యక్షు డీవిషయమును విచారించునపుడు, సెలక్టర్ కమిటీ నివేదికను రెంతరహస్యములో విచారించవలెనని నుడివిరి.

సాల్వా వాగారు:—మనము గమనింపవలసినది ఏమి క రెండు విషయములు గలవు. మన కమిటీలు నిజముగా సెలక్టర్ కమిటీలా? ఈ కమిటీలలో 40 లేక 50 మంది సభ్యులువరకుండును. అట్టి సందర్భమున వారిలో నన్నిటిని కట్టి వేయజాలము.

అధ్యక్షుడు

అధ్యక్షు డీవిషయమున మాటలాడుచు, సర్. వావిల్లాగారు తెలిపినవిషయమున విచారణ మొనర్చి తగు చర్య దీసికొని, ఫలితములను సభవారికి తెలిపెదను. సెలక్టర్ కమిటీ చర్చలను రహస్యముగనుండుట సరసే, కాని, ఒక గౌరవ నీయుసభ్యుడు తెలిపినట్లు 40, 50 సభ్యులలోకల్గు తాళము వేయజాలము. అందులో వార్తాపత్రికా ప్రతినిధులు చాలమగుటగా నుండి, వివరముల గ్రహించి పోవుచుండురు. ఇట్టి విషయమున సెలక్టర్ కమిటీ చర్చలు రహస్యములని తెలిపి, ప్రజాభిప్రాయమును ప్రబోధించవలెను. అప్పుడు వార్తాపత్రికలు ఇట్టి విషయముల నెంతమాత్రమును ప్రకటింపవు. ఈ సందర్భమున ఎట్టి నిబంధనలగాని, అధ్యక్షున కధికారములగాని ఏర్పరచ వసవరము లేదని నా తలంపు. ఇట్రిగేషను లిల్లు సెలక్టర్ కమిటీ సందర్భమున గాం లామెంబరు తగచర్య దీసికొనునని యెంచెదను.

సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులు

తుపాను, వరదలచే గలిగిన నష్టములమరమ్మతులు

పానుగల్లు రాజాగారు

28 గ్రాంటు 1922-23 సంవత్సరములందు గలిగిన తుపాను వరదలవలన గలిగిన నష్టముల మరమ్మతుజేయుటకు గాను స్థానిక సంఘములకు సహాయమునర్పింపటకు గాను రు 108180 ల నొసగవలసినదని పానుగల్లు రాజాగారు రుపపాదించుచు 1922-23 సం॥ తుపానువరదలచే గలిగిన నష్టములు చాల అధికమగుటచే ప్రభుత్వపు సహాయవసరమని నుడివిరి. ఇదివరకే మరమ్మతులు సానుచున్నట్టియు ఎస్టిమేటులు సిద్ధమైనట్టియు వర్కులకు మాత్రమే ఈ గ్రాంటుగోరబడెను.

(1) గ్రేటునార్తర్క్ ట్రంకురోడ్డును మరమ్మతుజేయుటకు గంజాం జిల్లా బోర్డు నకు రు 85800 లు గావలెను. ఈరోడ్డును పాలించుటకు ప్రభుత్వము వారు ప్రతివత్సరమైన గునడిగాక అదనముగా నీ మొత్తమైనగవలెను. బోర్డువారు ఇతర రోడ్డులకు తమ ధనమును వైచింపవలసియున్నది. బాహు మహేంద్ర తనయావంతెనల మరమ్మతులకు గ్రాంటులవిషయ మాలోచనయొండున్నది.

10. (1) ట్రంకురోడ్డు మరమ్మతులకును (2) రెండవతరగతి రోడ్డులకు మరమ్మతు జేయుటకును, (3) మురుగుకాల్య వసతులకును (4) గృహములమరమ్మతుల జేయుటకును రు 3784 లు గ్రాంటు జేయవలెను.

(1) చిత్రలపన ఎంతెనమార్గముల మరమ్మతు జేయుటకు రు 2049 లును,

(2) ఆభిగృహిణీయెటుకు రు 8000 లును,

(3) ట్రంకురోడ్డు మరమ్మతులకు రు 8990 లును మొత్తము రు 9049 లు గ్రాంటును విభజింపబడు జిల్లా బోర్డున కొసగవలెను. (4) మధుజిల్లాబోర్డునకు కొండమాం ఓడయివలెనకు రు 25000 లు నొసగవలెను. 4 ట్రంకురోడ్డు మరమ్మతులకు చాలంకోట మునిసిపల కొన్నియనకు రు 25000 లు నొసగవలెను. (6) రోడ్డుమరమ్మతులకు ఎతలు యూనియను బోర్డునకు రు 2000 లు నొసగవలెను. 7 పెనమంగలూరు ఎంతెనకు మరమ్మతుజేయుటకు రు 30000 లును దక్షిణ కనదా

జిల్లాబోర్డున కొసగవలసి యున్నది. పీకి మొత్తము రు 108180 లు గావలెను.

వరదలవలనను, తుపానువలనను తిరునల్వేలిమఠగంజా ముజిల్లాలందు చాలనష్టమును గలిగెను. ఎంతెనలకును, కోడకునుగలిగిన నష్టములను మరమ్మతుజేయుటకు గా నీ మొత్తములగోరుచున్నాము. వైసవివరింపబడిన మరమ్మతులకు గాక ఇతరమరమ్మతులకును సహాయము వచ్చెను. కాని అవి ఇంకను విచారణయందున్నవి.

పెద్దిరాజుగారు:—ఏయేసానిక సంఘముల కెంతెంత నష్టము గలిగెను, ఎంతెంతమాత్రము ప్రభుత్వమువా కొసగుచున్నాది? అందు గమనించుమాత్రములేవ్వి అనువిషయముల తెలిసికొనుటకు గాను, గాంట్టును తగ్గింపవలసినదని సవరణకు నోట్లీనునొసగితిని. సెల్లె మెంటరీ గ్రాంటులను గోరునప్పుడిట్టి విషయముల తెలుపుట చాల అవసరము.

పానుగల్లు రాజాగారు:—తుపానువలన నెంతమొత్తము నష్టము సంభవించెనో తెలుపుటకష్టము. ఈ విషయమున నింకను విచారణజరుగుచున్నది. అవిచారణ ముగిసినకే సభవారి కా విషయములు తెలుపబడును.

తురువాత సభవారిచే గ్రాంటు అంగీకరింపబడెను.

రైతులకు ఋణములు

సర్ హబీబుల్లా సాహెబుగారు:—రైతులకు ఋణములనొసగు శీర్షిక క్రిందను 14 లక్షల గ్రాంటు జేయవలెనని గోరుచున్నాను. భారత ప్రభుత్వమువారియెదుటగాను ప్రత్యేకముగ నొసగిన రు 20 లక్షలనుండి ఈ మొత్తము వెచ్చింపబడును.

ఈ మొత్తమువ్యయపట్టికయం దీక్షి క్రింద వెచ్చించుటకు రు 1430 వేలు ప్రత్యేకింపబడును. జూను జులై నెలలకే ఈ మొత్తము పూర్తిగా వెచ్చింపబడెను. నేలము, కోయం, తూరు, ఉత్తర అర్కాడు నీలగిరి జిల్లాలయందు ఋతుపరిశీలనలవల్ల రైతులకు గలిగిన నష్టములే ఇందుకు కారణము. బస్సారి అనంతపురము జిల్లాల కల్వరతులకు శీర్షిక క్రింద రు 9 లక్షల మొత్తముగావలెనని రెవిన్యూ బోర్డువారిని గోరిరి. ఈ మొత్తమును నివారణనిధినుండి వెచ్చింపవలెను. ఆయనవ్యయపట్టికనుకూడ యాసయమున నెదురుమాడెరి, వరదలవలన గలిగిన నష్టముల మరమ్మతు జేయుటకు ఇంతకును 36 లక్షలు వెచ్చింపబడుటచే నిష్పక్షి ప్రతిపాదనను దేవలసినవచ్చెను.

గ్రాంటు సభవారిచే అంగీకరింపబడెను. తరువాత ఇట్రిగేషను లిల్లుచే చర్చ జరగెను.

ఇట్రిగేషను లిల్లుచే చర్చ

ఈ లిల్లు శాసనమైనతరువాత 20 వత్సరములు కరువుగా నీటిసరఫరా పొందినవారికి అట్టి నీటిసరఫరాకు హక్కు గలవని కలదు సె 19 క్లాజు 6 నందు అచ్చట 20 వత్సరము లనుటకుబదులు 10 వత్సరములని నిర్ణయింపవలెనని కె. శీతారామరెడ్డిగారు రుపపాదించిరి. కొంతచర్చ జరిగినతరువాత అధ్యక్షుడు సవరణను వోటునకుబెట్ట సవరణ పీకిపోయినది ప్రకటించెను. అంతట పోలుగోరగా, 26 మంది సవరణ కనుమలముగను 20 మంది ప్రతిపాదనముగను సమ్మతుల నొసగుటచే సవరణ అంగీకరింపబడెనని ప్రకటింపబడెను.

అంతటితో సభవారు ఫలాహారములకు లేచిరి.

శివరామకృష్ణయ్యగారి కేసు

(న్యకీయవిలేఖరి)

50 రూ॥ లు జరిమానా లేక ఒక నెలనిశ్చిక్షిదు

రాజమండ్రి, అక్టోబరు 22:—మద్రాస్ శివరామకృష్ణయ్యగారి కేసులో నేను జాయింట్ మేజిస్ట్రేటుగాను తీర్పు చెప్పిరి 50 రూ॥ లు జరిమానా విధింపబడెను. జరిమానాను చెల్లించనియెడల ఒక నెలశ్చిక్షి విధింపబడెను. జరిమానాసామ్యుకట్టుకొనుటకు నవంబరు 1 వ తేదీవరకు న్యవధించిచ్చిరి.

గోదావరి యేజిస్ట్రేట్-హాలవంగ

బెల్లామ్ కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధియొక్కలు

బెల్లామ్ కాంగ్రెసుకు ప్రతినిధులుగా వల్లగోరు కాంగ్రెసు సభ్యులెల్లము తమ గ్రామకా గ్రామసంఘములద్వారా గోదా, పరియేజిక్ సీవిజిక్ కాంగ్రెసు సంఘకార్యచర్యకే హాలవంగ యీనెల 28 వ తేదీలోగా చేరెట్టు అమృతముపై దరఖాస్తును రు 30.00 మాకు రూపాయల రుసుమున్న పంపనొడమైనది. ది 29 తేదీని కాంగ్రెసు కార్యస్థానమును యెచ్చెలు జరిపి ది 31 వ తేదీని యెన్నుకొబడినవారి దరఖాస్తులు గోదా పరిజిల్లా సభమునకు పంపబడును. అమృతములు గ్రామసంఘములకు పంపబడినవి.

గుమ్మరగిల్ల వేంకట్రాజు, కార్యదర్శి.

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి ఖిచ్చావం

లంచముల తినిరను అపవాదములు

నిష్కర్షముగా అపవాదము లబధము లని వక్కాణించుట

ప్రస్తుతపరిస్థితులపై అభిప్రాయములు

స్వరాజ్యవాదులనాయకుడగు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారు ప్రస్తుతరాజకీయపరిస్థితులవిషయమే వారాపత్రికలకు ముఖ్య అభిప్రాయములను వెల్లించెను.

స్వరాజ్యవాదుల లంచము లిచ్చిరని దొరతనమువారిలోపించినందున అసూయజనకములగు అసత్యములని దాసుగారు చెప్పిరి. విచారణసల్పుటకు తమకెట్టియ భృంతరములును లేవని దాసుగారు నడిచిరి కాని వారి రాజకీయప్రతిపక్షులతో నిండిన విచారణసంఘమువారి తీర్పున కొడంబడరని తెల్పిరి.

విశ్వసనీయతయొక్క తీర్మానముల విషయమై దాసుగారు సంతకమును జూపిరి. హిందూమహమ్మదీయులు నొక ఒడంబడిక జేసికొనట ఆవశ్యకమనిరి. ఉభయసంఘములమధ్య వెలువడ జగదను బేందులకు పట్టలు సల్పబడుచున్న వని దాసుగారు రభిప్రాయపడిరి.

కాంగ్రెసునకు దిగువకుల సమ్మేళనము చెక్కుకుభనూచ కముల గలవనిరి. ఇంగ్లండులోని రాజకీయ పరిస్థితులు ఇండియా దేశసందర్శనమునందు భయా వహమునగాని, శే రా క ల ను గా ని వాణికిబుట్టించుటలేదు. హైందవ భావి భాగ్యవంతులను మోక్షమును నీడేరీయలపై వాధారపడి యున్నదని విశ్వసించు వారిలో దాసుగారు రొకరని చెప్పిరి. హిందూదేశమునకును బ్రిటిషుదేశమునకు నొక ఒడంబడిక జరు గవలయునని దాసుగారి అభిప్రాయము.

సిద్ధాంతము 22:—ప్రస్తుతము జరుగదడను ఉత్పాదముతో నాలోచనలు చేయుచున్న పెక్కువిషయములపై చిత్తరంజనదాసుగారు అభిప్రాయములను వెల్లించిరి. వారా పత్రికావిలేఖరితో వారు పెక్కుఅంశముల విషయమై మాట్లాడిరి. సంస్కరణముల విశారద సందర్శనమున స్వరాజ్యవాదుల పై రుద్దిన నేరములపై స్వరాజ్యపక్షమువారి అభిప్రాయము లను వెల్లడిజేసెను. ఈపక్షమువారిపై చెక్కునేరము లాలోపించు పబడెను. లంచములిచ్చుట అరాజక నేరములు రాజకీయ అభియోగ విచారణలు, తాకేత్వరసమధ్య మొదలైనవిషయమై దాసుగారువంగరాష్ట్రస్వరాజ్యవాదులఅభిప్రాయలనుచెప్పెను.

ద్యోమ్యప్రభుత్వవిధానపరివర్తనమున వారు దీసికొనిన పాలు, లయనలకర్తి నుగారితో జరిగిన వాదప్రతివాదములను చెప్పి కర్మి నుగారి ప్రకటనపై తా పేకారణమున సంతక మొనర్చుటకు దిరస్కరించిన దాసుగారు సువ్యక్తముచేసిరి.

హిందూదేశమున దళాంతివిషయమై బాల్కవిన్ను గారొనర్చిన పసంగము సందర్భమున కాన్పెర్వెటివ్ పక్షమువారిని కల్గి లలో జయమునొందుటకు నూచనలుగలవాయని దాసుగారు ఈ తరుణమున ప్రశ్నింపబడిరి. విశ్వసనీయతను గావించబడిన తీర్మానములను గురించియు, వాతీర్మానములను ఆచరణలోబెట్టు ఆవశ్యకతను గురించియు, హిందూమహమ్మదీయ పోరాటములకు గలకారణముల నన్వేషించుట కొక అభిలభారతవిచారణసంఘా వశ్యకతను గురించియు, యిరుసంఘములవారు తొకపాక్షుల విషయమై ఒకయొకరినిబడి చేసికొను ఆవశ్యకతనుగురించియు దాసుగారు ప్రసంగించిరి.

పదవీగా కాంగ్రెసు బెల్లములో సమావేశమగుటకు చెక్కుకుభనూచకములు గల వని దాసుగారు చెప్పిరి.

ఆరోగ్యముకొరకు బోవు స్థలమునట్టిదియు సుందరతను మైనదియునగు వైట్లఫోవరు హిల్స్లో పత్రికా విలేఖన నకు దాసుగారు దొంగమిచ్చి మాట్లాడిరి. ఈస్థలమువారు రి మైల్ల దూరమునగలదు. మా సాం త ము వ ర కు దా సు గా గారికొడనే యందును వారు ఆరోగ్యముచెడి యిచ్చటికి విచ్చేసిరి. ఇప్పుడు కొంతవరకు వారి ఆరోగ్యము బాగుగ నున్నది. స్వరాజ్య కార్యనిర్వహణవర్తమయొక్క సమావేశ ము నకు వీరిచ్చటనుండి ఢిల్లీకిబోయెదరు. ఈసమావేశమునకు మహాత్మా గాంధీగారు వచ్చెదరు. కాంగ్రెసుపక్ష సమ్మేళనము విషయమై నూసమావేశమున బూర్తిగ చర్చింప దును.

లంచ, నేరారోపణములు

వంగరాష్ట్ర శాసనసభయందు లంచముల విషయమై గావించబడిన నేరమునుగురించి ప్రస్తావనను ప్రారంభ

మయ్యెను. ఈవిషయమై సర్. పి. సి. మిత్రగారిని ఫజల్ హక్కుగారిని సంస్కరణ విచారణసంఘమువారు బూర్తిగ విచారణ మొనర్చిరని దాసుగారికి తెలిసె ననిరి. ఇరుపక్షముల వారును, మంత్రివర్గమువారును, స్వరాజ్యపక్షమువారును గూడి లంచములను యిచ్చిరని మిత్రగారు సాక్ష్యమిచ్చిరియు, మంత్రిలు లంచముల్య లేదనియు స్వరాజ్యవాదులు శాసనసభ వారి ఓటులను గొనినయు ఫజల్ హక్కుగారు సాక్ష్యమిచ్చి రనియు పత్రికావిలేఖరి దాసుగారికి చెప్పెను. ఈనెపమువా డివివరకే అసత్యమనియు అపవాదముచే వారు యీనెపములను వ్యాపింపజేయమన్నారని దాసుగారు వివరకే బహిరంగముగ చెప్పిరనియు తిరిగి దాసుగారు పత్తిరి.

దాసుగారి నిష్కర్షత

“ఇండియా కా ర్య ద ర్శి గా రి కి వంగ రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు యేదో వా రను కొ ను కొంతసాక్ష్యమును బంపిరట. వారు సాక్ష్యమునినమ్మి పంపినవిషయములను ప్రచు రణము చేయవలసినదని నేను నిర్ణయముగ గోరుచున్నాను”

విచారణము

రెండుపక్షములవారు నొకరిపై నొకరు గావించునిందా రోపణములను విచారణ సల్పుటకు న్యాయసమర్థమైన విచారణ గావించుటవిషయమై దాసుగారు రిట్టిరి:—

“మృత్యుపాతమగు విచారణసంఘమువారు విచారణ సల్పుటకు నే నంగీకరించుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారి ఉన్నతో ద్యోగముగారి మరయొక్కరైనగాని నా రాజకీయప్రతిపక్షు లీ విచారణసంఘమునకు దుండకులు నే నొప్పును. న్యాయముగా విచారణ సల్పబడెనేని స్వరాజ్యపక్షమువారి రేపభ్యునకును లంచ మీయ లేదనిచేయను”

ఫజల్ హక్కుగారిజాబు

“హక్కుగారు వ్రాసినజాబు విషయమై నేను వంగ రాష్ట్ర శాసనసభలో చెప్పినదియే తిరిగి చెప్పుచున్నాను. ఫాల్ వర్ష పత్రికలో ప్రచురింపబడిన జాబునందలి సంతకము ఫజల్ హక్కుగారి దస్మత్తని నేను రుజువుచేయుటకు సంసిద్ధముగా నున్నాను.”

లంచమునకు మందు

అమెరికాలోను కనడాలోనువలె లంచము దీసికొనిన శాసనసభ్యుడు చండనకు బాత్రుడు గావలయుననియు ఎన్నిక దారు లంచముదీసికొనినయెడల నేరముకాగా ఎన్నుకొనబడిన శాసనసభ్యునికి లంచమిచ్చుట నేరముగానుండుట విరుద్ధముగ నున్నదనియు సంస్కరణవిచారణ సంఘమువారికి చెప్పబడె ననియు దాసుగారికి నూచింపబడెను. దాసుగారు సమాధాన మిట్లు యిచ్చిరి:— స్వరాజ్య ప్రభుత్వములో నట్లు చేయుట మంచిది. అన్యాయమునకు వెలవనివారితో ప్రమాణము చేయించి ఎన్నుకొనబడిన సభ్యునకు లంచమిచ్చుట నని జెప్పించుట సుభిషిణియు ప్రభుత్వమువారి యిష్టప్రకారము చేయదలచిన శాసనములకు అనుమతి నియ్యని సభ్యులకు నిర్బంధించుట కీప్రయోగము ఉపయోగపడుననియు దొరతనమువారు దీనిని దుర్వినియోగము జేయుదురనియు దాసుగారు చెప్పిరి.

స్వల్పశిక్ష

తప్పచేసిన సభ్యుని శాసనసభలో నుండుట కన్నాడని శిక్ష వడలగొట్టుటకు మిత్రగారు చెప్పినప్రకారము మీరు అంగీకరించెదరాయని విలేఖరుడు దాసుగారి నడిగెను.

ఇవన్నియు దండనీతిపథములు. స్వపరిపాలనములో నిట్టి కట్టుబాట్లగొరచి వలయునగాని యిప్పుడు చేయరాదు” అని దాసుగారు సమాధానమిడిరి.

సిద్ధమైన మంత్రివర్గము

స్థిమైన మంత్రివర్గము వంగరాష్ట్రములోకూడ గలదా యనియు కూడినయెడ మంత్రివర్గముపై స్వరాజ్యవాదుల వైఖరి యెట్లుండు ననియు విలేఖరి దాసుగారిని ప్రశ్నింశెను. అన్వేషింపగలదు గానంతవరకును, ప్రస్తుతరాజ్యవిధానము సంస్కరింపబడునంత కాలమువరకు నీ డగల మంత్రి

వర్గము వంగరాష్ట్రమున సమకూరుట దుర్లభమని దాసుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ఒడంబడిక కావలయును

రాజ్యాంగ విధానములో గావలయునను విశాలమార్పు స్వభావమేదియో దాసుగారిని చెల్లగోరెను. అన్ని రాచకీయ పక్షములవారు సమావేశమై యీ మార్పులను నిరూపించవలయు నని దాసుగారు నడిచిరి. సంస్కరణ విచారణ సంఘమున నియమించుటలో ప్రభుత్వమువారు తప్పద్రోవ దొక్కిరిగి దాసుగారి దృఢవిశ్వాసము. బ్రిటిషు పార్లమెంటు సప్రయోజనములను గుర్తించిన 1921 సం॥ డిసెంబరు 6 లేదని జరిగిన విరిషు ఒడంబడికవంటి యొక ఒడంబడిక హిందూదేశములో యింగ్లాండు జేసికొనక దప్పదు. హైందవుల హక్కులను గుర్తించియెడ గమ్యస్థానము చేరుటకు సంభవించు కష్టములను దొలగించుటకు ధారాశ్రమైన యేర్పాట్లు వారు జేసెననుననిరి. అన్ని రాచకీయపక్షములవారి సమావేశమునందును, సక్రమ అంతరములను బరిష్కరింపవచ్చును.

ఒడంబడిక స్వభావము

క్రమాంతరములనుగురించి ప్రశ్నింపగా, భావిరాజ్యాంగ విధానము విషయమున ముందుగ ఒడంబడిక ప్రధానమని దాసు గారు నొక్కి తెల్పిరి. మూలముత్రములయు ప్రాధాన్యవిషయ ములపై ఒడంబడిక కుదిరినయెడ గమ్యస్థానము మెంటనేజేరీన గాని లేక అంతరపులప్రకారము కొన్ని సంవత్సరములలో జేరవగాని తగాయిదాలేదని చెప్పిరి. గమ్యస్థానమును చేరుటకు అంతరపులగూడ ఒడంబడికలోనే జేవలయును.

బాల్కవిన్నుగారి ఎన్నికప్రసంగము

ఈవిధముగ ప్రసంగ ముభయములను జనుగుండ యొ గ్లాండులో కాన్పెర్వెటు పక్షమువారు ఎన్నికలో నొక్క నూచనలు గన్పించుచున్నవనియు, నందుచే బాల్కవిన్ను గారు హిందూదేశమున దళాంతి విషయమై చెప్పినవిషయములు ప్రాముఖ్యములనియు చెల్లబడెను. అందుపై దాసుగారు రిట్టిరి:—

“బాల్కవిన్ను గారు రొసంగిన ఉపన్యాసము నేజదివెతిని. హిందూదేశ నిజపరిస్థితులవిషయమై వారుజూపిన అజ్ఞానమునకు నే నెంతయో వాళ్ళర్యమెందితిని. ఎవరోచెప్పిన సంగతులనుజుట్టి వారా ఉపన్యాసము గావించిరి. సంగతు లెట్లు పైఅధికారు లకు చెల్పబడుచుండునో హిందూదేశములోనున్న మన మంద రము నెరిగినవిషయమే. శాసనసభలోను వెలువలను సభలేకృ తులై దేశీయుల జన్మహక్కులు సింపాపించుకొనుటను స్వరాజ్య వాదులుకాన్పెర్వెటుమనును విరమింపరు. కార్మికపక్షమువారికి పోయినయెడ నేను విషాదమునొందెను. కార్మిక వాదులు జను మొందినను ఆపజయమొందినను హిందూదేశమునకు ఆకాభంగ మేమియు లేదు. కార్మికులు యింగ్లాండులో స్వరాజ్యభారతము నకు వచ్చినను కన్పెర్వెటివు పక్షమువారు అధికారమునకు వచ్చినను హైందవులమోక్షము వారి స్వకీర్తిమీద వాధారథు తమై యున్నది. అందుకొరకువారు తీవ్రమైన పట్టుదలతో గృ పిచేయవలయును. స్వరాజ్య స్థాపనకు మనము ఎడతెగక కృషి సల్పుచున్నప్పుడే బ్రిటిషు ప్రజలు మనత్యాగమునకును కార్య దీక్షకును, నిర్బంధ విధాన నిష్ప్రయోజన తకును అచ్చెరువంది వారి సప్రయోజనములను గాపాడుకొనుటకై హైందవులతో రాజీకీ వచ్చెదరు. బ్రిటిషు ప్రజలు వెట్టివేపకాయలు గారు.

సామ్రాజ్యమునుగడి వేరుగావలయునను భావములు

మాతో బనిజేయు యువకులను సామ్రాజ్యమునుండి ఎడ బాటుగావలయునను ఆశయము లందయించుచున్నది. ఈ భావ ముకల అల్పసంఖ్యాకులు గలరు. ప్రతిసమావేశమునందును సంతూ ర్ణస్వాతంత్ర్యము మెక్కువ ఆదర్శప్రాయముగాదామని వారు చర్చించుచున్నారు. కేసడా మొదలైన సామ్రాజ్యస్థరాజ్యములు వేరువేరుగా ప్రాతివిధ్యము గావలయునని మాతృదేశముతో బో రుచుండ సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము ఆవశ్యకప్రాయ మని యూ యువకులు గోరుటయందు విరుద్ధమేమియును లేదు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము యువకులను మిక్కిలి ఆకర్షించుచున్నది. బాల్క విన్ను ప్రగల్భమును రోషపూరిత వాక్యములను కరచాల రుడి పింపులును ఈయువకుల కోరికను పల్లవజేయునగాని వేరు లాభ మేమియు చేయజాలరు. పార్లమెంటువారు సప్రయోజనమును గుర్తించనియెడ సామ్రాజ్యస్థులపత్తి గావలయునని హైందవ రాజకీయాదర్శము సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యాదర్శముగ మారును. అప్పుడు నిద్రనుండి పార్లమెంటు లేచుట దుబ్బింపును. నిజ పరిస్థితులు గుర్తరిగినవారి మృసలలో నెవ్వరు స్థిరుయందు విను వారిప్పుడు లేరు. సవేమిరా వాడుల ప్రాబల్యమే చలాయించు చున్నది. శాంతియు సామన్యమును బుట్టించుట కిది బహుకా

శ్లోకరచన అయిదుప్రతులు సేవించిన వయస్సు నిమిత్త భర్తామూలము.
 పది ప్రతులభ్యంతరము ముద్రణము నుత్తర భాగమున నున్నది.
 అమృతంశనం ఉభయ ముద్రాను - బొంబాయి

పోస్టు సెంటు జారి గెజెట్

పబ్లిక్ కాఫు

1 నవంబరునంచి చెంగల్పట్టు పోస్ట్ ఆఫీసు వి. రామ కృష్ణన్ ఐ. సి. ఎన్. గారు గవర్నమెంటు రివిన్యూ డిపార్టుమెంటు ఆండురు శక్రకుమారిగా ఉండును.

రివిన్యూబోర్డు శక్రకుమారిగా నున్న డబ్ల్యు. ఎన్. శ్రావణ గారు యీ నాంకమిషనరుగా గూడా పనిచూచును.

ప్రాజెక్టు జ్యూడికేసరులో అడిషనల్ జడ్జిలుగా నియమింపబడిన ఛేతూరు మాధవనాయుడు, వి. వి. శ్రీనివాసయ్యంగార్ల కాపదవులు రద్దుచేయబడెను.

రాజకీయకాఫు

ఎర్రెస్టు ఛార్జెడ్ ఫ్యూరేగారు స్పెక్టర్ లెండు కాన్స్టబులుగా నుండుటకు ప్రభుత్వమువా రొప్పుకొనిరి

న్యాయకాఫు

చిత్తూరు జిల్లా మదనపల్లిలో ఆక్టింగ్ పోలీసు డిప్యూటీ సూపరిండెంటుగా నున్న కె.విశ్వనాథపిళ్ల గారిని నెల్లూరు పోలీసు సూపరిండెంటుకు పర్మనెంట్ ఆఫీస్మెంటు గా నియమించిరి.

లా కాఫు

చిత్తూరు జిల్లా తిరుత్తలలో సబ్ రిజిస్ట్రారుగా నున్న కంశీవరం రాజారావు గారికి పెన్షన్ మేజిస్ట్రేటుపదవి యీ బడెను.

సాంకేతిక పరిపాలన కాఫు

చెన్నై ధర్మారావుగారిని విశాఖపట్నంకు, శ్రీ శ్రీ వాస రాజమణిరాజుదేవు, కోకాపూర్ రావునాయుడు, కరిణికు నాయుడు, సాదాగర్ మహమ్మద్ అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబ్ బహదూర్ గార్లకు గంజాను జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

శ్రీమన్ అన్నపూర్ణో మహాదేవ, శశిధూమణిరథమహాదేవ, డబ్ల్యు. రామలింగంపంతులు బి. ఏ. ఎల్. టి. సుల్తాన్ కృష్ణయ్య రిపంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్ గార్లు బరంపురం లోను

శ్రీకాకుళపు వెంకటరావు, నేత్రకంటి శ్రీనివాసరాజు సేటికాపు పంతులు బి. ఏ. బిల్., దామోదరకృష్ణయ్య రి. బి. ఏ. బి. ఎల్., దర్శన్ వెంకటేశ్వరరావుదాసు బి. ఏ. బి. బిల్., మంజులూరి రామయ్య, శ్రీధరం వెంకన్న, పోతులపల్లిరాజు, అద్దేపల్లి హరిశ్చంద్రుడుగార్లు కాకినాడలోను

హెచ్. ఎం. డి. గౌండర్ హైదర్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు కర్నూలులోను.

కళిరి సోమరాజుగారు పెద్దాపురంలోను మునిసిపల్ సభ్యులుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాకాఫు

జె. జె. కింగ్ హేమమ్మగారు మద్రాసుజిల్లా విద్యా సంఘమునకు సభ్యురాలుగా ప్రాటపెంటు మిషనువారిచే నెన్నుకొనబడెను.

బి. రామచంద్రరెడ్డిగారు (ఎం.ఎల్. సి) నెల్లూరులోను డి. వెంకటరావుగారు గోదావరిలోను జిల్లావిద్యాసంఘమునకు మెంబర్లుగా నెన్నుకొనబడిరి

డి. ఆర్. సర్ గూనతమ్మగారు క్విట్ మేరీ కాలేజీలో బోధకురాలుగా నుండును.

ఎం. సి. యూనవర్తమ్మ వజ్రేదాకా శ్రీమతి జి. పరుకలమ్మగారు ఎన్నూరు వుమెన్స్ ప్రెసిడెన్సీ క్రయిసింగ్ స్కూలుకు సూపరిండెంటుగా పనిచూచును.

నియామకములు

నేడు గండి నరసింహంపంతులుగారు అచలాపురం డిస్ట్రిక్టు మునిసిఫ్ గా నుండురు.

వేపా పూర్ణయ్య పంతులుగారు రామచంద్రపురం నుంచి మునపల్లికి డిస్ట్రిక్టు మునిసిఫ్ గా మార్చబడిరి.

బండారు అప్పారావు నాయుడు బి. ఎ. ఎం. ఎల్. గారు రామచంద్రపురం డిస్ట్రిక్టు మునిసిఫ్ గా నియమింప బడిరి.

ఇన్స్పెంటాన్సు

బెజవాడ సబ్ డివిజన్ ప్రాజెక్ట్ ఇన్స్పెంటాన్సు ఆఫీసుకు నన్ను బి. ఎం. పి. కోయిల్ గారు మద్రాసు ఇన్స్పెంటాన్సు కమిషనరుకు పర్మనెంట్ ఆఫీస్మెంటుగా నియమింపబడిరి. మెడికల్

గవర్నమెంటు జనరల్ ఆఫీసులో రిజిస్ట్రార్ డ్యూటీపై నున్న ఎన్. నవీత్ కృష్ణ్ గా రచటనే తర్ఫీజిషియన్ గారి కన్స్టెంటుగా నియమింపబడిరి.

ఎస్. డి. వెల్ గారు మద్రాసు జనరల్ ఆఫీసులోకి నికల్ శోహాల్ బోర్డు నియమింపబడి వి. విశ్వనాథకర్మగారు బ్లూరిజిన్ మెడికల్ ఆఫీసర్ గా మార్చబడిరి.

ఎన్. బి. హరిన్ గారు విశాఖపట్నం డిస్ట్రిక్టు బోర్డు వా యధికారము క్రింద నియమింపబడిరి.

బ్రిటన్ ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీ

మహాత్మ నకు తంతి వార్త

స్వరాజ్యముపట్ల నానుభూతి

బ్రిటన్ ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీ వారి సభలో ఆమోదించబడిన తీర్మానమును వారు మహాత్మనకు తంతివార్త లేబరు నంపిరి.

“బ్రిటన్ ఇండిపెండెంటు లేబరు పార్టీలోని సుబరో శాఖవారము మేము భారత్ దేశము నకు స్వరాజ్యమును బడయుటకు మీరు చేయుచున్న ప్రయత్నముల నన్నిటిని చాలశ్రద్ధగా పరిశీలింపుచుంటిమి. మాపక్షమువారికిని మరి పెక్కుమంది బ్రిటన్ దేశీయులకును గూడ మీయంద్యమము పట్ల గాఢమగు అభిమానము కలదని మీకు నెక్కి తెలుప గోరుచున్నాము బ్రిటిషు దొరతనమువారు మీమ్ములను మీపక్షమువారిని చాల బాధించుచుండినందులకు మేము చాల అవమానమును పొందుచున్నాము. ప్రభుత్వమువారి కఠినవిధానమును మేము పూర్తిగా నిరసింపుచున్నాము. ఆపద్ధతులతో మా కెట్టిసంబంధమును లేదని మీకు స్పష్టపరుచుచున్నాము అను తీర్మాన మాసభలో నామోదించబడెను” అని ఆ తంతివార్తలో నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

కరణములకు లోక్ బోర్డు కేసులలో భర్త్య ఖర్చులు:—మదరాసు లోక్ బోర్డు ఆప్టక్రింద చెట్టబడిన ప్రాసిక్యూషన్లలో సాక్ష్యంగా పిలిపించబడిన గ్రామకరణములకు ప్రయాణపుఖర్చులు, భర్త్యఖర్చులు, లోక్ బోర్డు తమ ఫండులోనుంచే యివ్వవలయునని రివిన్యూబోర్డు చేసినమాననకు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించినారు. (ప్రభుత్వప్రకటన)

మదరాసు ఆయుర్వేద కళాశాల:—విద్యార్థి సంఘమువారి నూజనావ్యయన 26 వ తేదీన ఉదయం 8 గంటలకు కాలేజీభవనమునందు (22, చంద్రభానువీధి కోమలేశ్వరం పేట) భగవాను ధన్యంతరీపూజ జరుగును. సాంఘికాలము బహిరంగసభ 5 గం జరుగును. డి. వి. కేవగిరి అయ్యగారు అధ్యక్షులుగా నుండురు.

సర్కారులయందు మేఘములు స్వల్పముగగలవు. పగటి వేడిమి గోపాలపురములో 4. విశాఖపట్నములో 2 1/2 ఎక్కువగా నున్నది. రాత్రివేడిమి విశాఖపట్నంలో 3. మచిలీపట్నములో 2 1/2 ఎక్కువగా నున్నది. బల్లారి, కర్నూలులో అర్ధిక తక్కువగా నున్నది. మదరాసులో 0.37 వర్షము పడినది. తూర్పు దక్షిణభాగములలో వర్షము కొద్దిగ పడవచ్చును.

శ్రీపుండలికవరదసభ:—చెన్నపట్టణ గోవింద పునాయనివీధి 62 నెంబరులో ఉమ్మడిరామయ్య శెట్టి గురుస్వామి శెట్టికంపెని వర్కు-షాపులో 1924 సంవత్సరం అక్టోబరు 24 తేది శుక్రవారము రాత్రి 9 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ. వి. క్రిష్ణమాచార్యులుగారి వారివల్ల (గోవర్ధనోద్ధారణం) అనుహరికథా కాలక్షేపము జరుపబడును. భక్తగోష్ఠీలు ఆందరున్న విజయము చేయ కోరుచున్నాము.

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల- దీపావళిభిక్ష:—రాజోపు దీపావళి వహుల్లో పాల్గొనవలసిన మిత్రులందఱును శుక్రవారం (24-10-24 తేదీన) సాయంత్రం 4 మొదలు 5 గంటలలోగా కోలవెన్న రామకోటిశ్వర రావుగారిని ఆంధ్ర ప్రతిక కార్యాలయమున కలిసిగన బ్రాధికులు. తిరువళ్ళేటి కారు ప్రత్యేకముగ వీరరాఘవమొదలి వీధి 47 నెంబరు గృహమునందు శనివారం ఉదయం 7 మొదలు 8 గంటలలోగా సమావేశము కావలెనని ప్రార్థింప బడుచున్నారు. అవసరమైన హుండీలు విజ్ఞాపనపత్రములు మున్నగునవి వేరువేరు మూలాలవారికి యివ్వబడును.

శారదా నికేతనము

శ్రీయుత ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారును, శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మగారును, బాలి కల విద్యాభివృద్ధికి సాశ్రమ విద్యాలయముగను దీని నిర్వహించుచున్నారు. దీపావళిపండుగ సదరంభమునను ఆంధ్రులు శారదా నికేతనమునకు ధర్మమునుజేసి దానిబోషించుటకు బాధితులు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ స్త్రీల జాతీయోపసంఘ ప్రచారము

మదరాసు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘస్థాపన నిన్న 22-10-24 బుధవారము సాయంకాలము 8 గంటలకు సాందర్భముపాలునందు మదరాసు పౌరస్త్రీలు సమావేశమైరి. మతి ద్రోణంరాజు లక్ష్మీబాయమ్మగారు శ్రీగాంధీ మహాత్మునిగురించి చక్కనిపద్యములు రచించి శ్రోత్రపేయము గ వినిపించిరి. తరువాత కూకపాటి మంగళాంబగారు (నెల్లూరు) రాట్నలక్ష్మిని గురించి మనోహరమగు పాటను పాడిరి. శ్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీబాయమ్మగారును సభకు వచ్చి యుండిరి.

శ్రీమతి పాణికాకనకమ్మ మనప్పాక కమల్ క్విగారలు విపులముగ ప్రస్తుతము రాజకీయములందు స్త్రీలు యేల పాలుగొనవలయునో ప్రతిప్రదేశమునందును స్త్రీలకాంగ్రెసు సంఘ మేల యుండవలయునో వివరించి, మదరాసు స్త్రీల కాంగ్రెసు సంఘస్థాపనము గావించిరి. శ్రీమతులు చెంగల్వ రుక్మిణమ్మగారు. కే. హనుమాబాయమ్మగారు సంయుక్త కార్యదర్శిలుగ నేర్పడిరి.

అధ్యక్షురాలిని తరువాత నిర్ణయించుకొందుమని దెలిపిరి. అప్పుడే కొంతమంది సభ్యుగాండ్రును చేర్చిరి.

- ఆంధ్రభిద్దరుబోర్డు-నూలుపంపువాకివిజ్ఞ పి. 1. నూలు పంపువారు వారిచిరునామాపూర్తిపేరును వ్రాయుదురుగాక. అవిమిక్కిలి ముఖ్యము. 2. తెలిసినంతవరకు ప్రతివారూ తమరిజివ్వునెంబరునుజేయవలెను. 3. ఆసుపోయకుండా పంపకుండు రని ప్రార్థన. ఇది ముఖ్యముగా గమనింపవలయును. 4. నూలుపాడవును తప్పక వేయుదరని మనవిచేయుచున్నాము.

క. వెం చలపతిరావు, వ్యవహర్త.

బర్మానగోం మొంబరు చనిపోవట రంగూను, అక్టోబరు 22:—బాల్విరును హోమెంబరును ఆర సర్ మాంగ్ కేన్ గారు కొన్ని దినములనుండి జబ్బుగానుండి యీసాయంకాలము 6 1/2 గంటలకు చనిపోయిరి. ఈతడు బస్మియులలో హోం మెంబరుగటనును, జడ్జియగుటనును, గవర్న మెంటు ఆడ్వోకేటు అగుటనును, నైటుఅను బిరుదమును పొందుటకును మొదటివాడు (ఆ. ప్రె.)

ప్లాంటరులసభ

బెంగళూరు, 22 అక్టోబరు:—సంఘమును గురించిన చచ్చయే ముఖ్యమైనదిగా మారినది ఇదిగాక కార్మికశాఖకు సంబంధించినవ్యవసాయ పద్ధతులలో అభివృద్ధి జేసిన మార్గములను గురించిఆర్.డి. ఆన్సెడ్డుగా రొకవ్యాసమును చదివిరి. ఈక్రొత్త పద్ధతిగురించి విశేషముగా చర్చజరిగెను ఇందు ప్రత్యేక సంఘమునకు పంపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

వైకంఠస్వామి

నూలువడికిన కేసు

కుంజ కృష్ణశిల్పగారు విధికి అడ్డముగా మార్పుండి గీతముల పాడుచు నూలువడికిన పోలీసువారు న్యాయస్థానమునకు తెచ్చిరి. అది అంతయును సర్వాధికారులు పోలీసువారు కొట్టిపెట్టి అక్రమమున నేను గట్టిగా నూలువడికినట్లు తేల్చిరి. అందువలన నీ కేసు బహుమతిగా తీసుకొని వెళ్ళిరి.

20 వ తేదీన భజనలో ఊరేగింపుకు పాల్గొని ద్వారము ప్రక్క దొడ్డిలోనుండి రెండు పెద్ద రాళ్లు పడినవి.

జార్జి జోసేఫ్ గారు

ధర్మమునది రాగానే జోసేఫ్ గారు అక్రమమును చూడ వచ్చిరి. మహాత్ముని ప్రాశస్త్యముగూర్చిన వివరములను అక్రమముల కలిపి చెప్పిరి.

“మహాత్ముడు ఎల్లప్పుడును ఉత్సాహముగానే యుండును. ప్రాశస్త్యమునందున నేలకొలిది ప్రజలు బంగళాకడకు వెళ్ళిరి.

గొప్పభక్తితో దానము

మహాత్ముడు ప్రాశస్త్యమునందును రాత్రి మహాత్ముడు నిద్రించుచుండగా నిద్రించుచున్నది. వారిద్దరును తండ్రియు కుమారుడును. మహాత్ముడు నిద్రించుచుండగానే మేము నిశ్చయముగా చూచి పోయెదము గాన అనుమతి నియమలనని వారు అండ్లూసు గారిని చాల ప్రార్థనముగా ఆయన అంగీకరించెను. అట్లు చూడ నియమము చూచువరకును భోజనము చేయమని వారు పట్టుపట్టుచే ఆంధ్రులను గూర్చి సాహసించి అనుమతి నిచ్చెను. వారు మహాత్ముని దర్శించి కలిపి పూజనము 2500 రూపాయలను ఆంధ్రులను గూర్చి చేరికొచ్చి నిరపాయముగా ఉపవాస దీక్ష ముగిసినందులకు సంతోషముగా మేము సమర్పించితిమని మహాత్ముని కర్పించుచున్నది వారు వెడలిపోయిరి. కాని వారి నామములను మాత్రము ఎంతయడిగినను వారు తెలుపనేలేదు. మహాత్ముని పట్లగల భక్తి గౌరవముల విశేషమునకు నిద్రవలముగా దీనిని మీకెరిగించితిని. అని జోసేఫ్ గారు నడిచి 19 వ రోజున తీయబడిన మహాత్ముని చాయాపటమును వారికి చూపించిరి. మహాత్ముడు కాంతియుగా చిరునవ్వుతో రాత్రిముద్ర నూలువడికినట్లుగా నా చాయాపటము తీయబడినది. జోసేఫ్ గారు 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము అలెప్పేరు బయలుదేరిరి. అటుండి స్వగ్రామమును చేరిగొన్నారని చెప్పెదరు. విమృశించి వరదలసహాయనిధి విషయమున కేరళరాష్ట్రమున సంచారము చేసెదరు. (ఆం. ప్రె.)

మహామదీయ మహిళాసభ

బేగమ్ నాథను దుల్లాహానాహా

అధ్యక్షుల వహించెను

పూనా, అక్టోబరు 21:— బేగమ్ నాథను దుల్లాహానాహా మహామదీయ విద్యామహాసభ ననుసరించి మహామదీయ మహిళాసభ కూడ నిన్న పూనాలో యామాబువజీరు మహమ్మద్ గారి బంగళాలో జరిగెను. సర్ మారిసు హేవార్డు గారి భార్య స్త్రీవిద్యను గూర్చి యుపన్యాసించుచు సభను ప్రారంభించెను.

అధ్యక్షుల కోసన్ నాథు

సభాధ్యక్షులు బేగమ్ నాథను దుల్లాహానాహా సాహెబ్ గారు తరువాత అధ్యక్షుల కోసన్ నాథును నిల్చుచుండెను. సాఫీ క విషయములలో అనేక సంస్కరణలు చేయబడినవియున్నవి. ఇట్టి సంస్కరణములు చక్కని విద్యావ్యాప్తియందు ఘోషాధిగమించుచున్నది. జరుగజాలవు. స్త్రీవిద్య కర్తవ్యతరముగా చెప్పబడుచున్న పరదాపద్ధతి మతవిషయము. కావున దానిని మనము విడువజాలము. పరదాపద్ధతి విడువకుండ ఉన్నత విద్య సభ్యుని యుద్ధము మనకు పంజాబు స్త్రీలు మార్గము చూపిరి. గృహకృత్యముల కడ్డుకలుగజేసినట్లయిన అట్టివిద్య మానకక్కరలేదు.

ఖాన్ సాహెబు ఎ. యం. మాల్వీగారి భార్య సభను జరిపించినవారికి వందనములర్పించుచు యిట్లు చెప్పెను. టర్కీ యాన పుల్లోని సోదరీమణులు మనకు మార్గమును చూపియున్నారు. గావున హిందూదేశమునకు బయలుదేరి మహామదీయ స్త్రీ సంఘములయొక్క విప్లవములో ముగిసిపోవుచుండ మనము చూచుచు నూరకుండజాలము. ఈజిప్టునందు మహామదీయ సోదరీమణులు యిచ్చుట హిందూ సోదరీమణులను సదుపయోగపరిచిన మార్గమునే మతముననుసరించిన యవసరమునచ్చినది.

తరువాత మిస్ ముల్కీదా ఖాటానుగారు అధ్యక్షురాలికి వందనము లర్పించుటతో సభముగి సెను. (ఆం. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

తీర్మానము

ఎప్పుటి తీరున రాజాపు ‘క్రోధ’ సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటింపరాదు. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయార్థికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో సమూల్యములగు వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయాద్యమమునకు దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాది నాటి కాంధ్రుల కర్పించఁ దలచినాము. నియమిత కాలమునకు బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేరఁగాని విషయవిభాగమును గావించ ననుకూలము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించిన పిదప బంపువ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు ఏ యుండదు. కావున వ్యాసములు 1924 డిసెంబరు నెల 31-వ తేదీలోపల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసమునను ‘సంవత్సరాది సంచిక’ అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సంపూర్ణవివరణములతో నియమిత కాలమునకు బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. చిత్రములను మాత్రమే ప్రకటింపఁ గోరువారట్టి చిత్రములను వాని సంపూర్ణవివరణములను నియమిత కాలమునకు బూర్వమే పంపవలెను.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,

ఆంధ్రపత్రికాధికారి.

దీపావళిభిక్ష

పదునైదు సంవత్సరములనుండి దక్షిణ హిందూదేశమందు ఎక్కువపని చేయుచున్నట్టియు, సుప్రసిద్ధమైనట్టియు, కృష్ణాజిల్లా బందరు లోని జాతీయవిద్యాలయముగు “శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు” ఆందరును దీపావళిపండుగసందర్భమున యథాశక్తి దానము చేసి సహాయము జేయ కోరుచున్నాము.

బొంబాయి శాసనసభ

ఆర్థికసభ్యుడు లారెన్సుగారి తీర్మానములు

పూనా, అక్టోబరు 21:— బొంబాయి శాసనసభ నేడు తిరిగి జరిగినప్పుడు నిన్న రాత్రి ఆర్థికసభ్యుడు గౌరవనీయులగు లారెన్సుగారు తెచ్చిన తీర్మానముపైనే చర్చ జరిగెను. ఇదివరకు ఖర్చు పెట్టబడినట్టిగాని ఖర్చు పెట్టబడనట్టిగాని నైకమును ఒక గ్రాంటునుండి మరియొక గ్రాంటునుండికి చేర్చుటకు ఒక దాని కొరకు ఓటుచేయబడినదానిని అవసరమైనయెడల మరియొక దానినుండి ఖర్చువ్రాయుటకు స్థాయి ఆర్థికసంఘమునకు అధికారమివ్వవలెనని వీరు పాదించిరి. కొంతసేపు చర్చ జరిగిన పిమ్మట చట్టసమితియొక్క యిటువంటి సంఘమునకు ఈయధికారము నొసంగుటకు సభకు హక్కు గలదాయను ప్రశ్న వచ్చెను. దీనిపై పూర్తిగా చర్చ జరిగినతరువాత ఆర్డర్ కేసు జేసరలు ద్వారా ఆర్థికకార్యదర్శి ద్వారా సుప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును విని ఆర్థికసభ్యుడు అది క్రమభిన్న మని చెప్పెను.

పట్టణ ఆక్సెంట్లు సంఘమువారి 1922-23 సంవత్సరము నివేదికము రికార్డుచేయవలెనని లారెన్సుగారు తెచ్చిన రెండవ తీర్మానము స్వరాజ్యవాది జోషీగారి తీర్మానముపై ఎప్పటివరకూ నిలిపివేయబడినది.

అధ్యక్షుని ఉపాధ్యక్షుని నెన్నుకొనుటవలన చిక్కులు గలుగకుండ స్టాండింగ్ ఆర్డరులకు కొన్ని సవరణలను తరువాత సభవారంగీకరించిరి.

ఒక లిల్ల మొదటిసారి చదువబడినప్పుడు గాక రెండవ సారి చదువబడినప్పుడుగూడ సభ్యుల సవరణలు తీసికొని రావచ్చునని మరియొక సవరణ తీసికొని రాబడినది. ఇప్పుడున్నది యున్నట్లుగానే యుండవలెనని సర్ మారిసు హేవార్డు, మనీలాల్ మెహతాగార్ల ద్వారా ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయమును తెలియబరచిరి. జనుకరు వారిమునుగార్ల ద్వారా సవరణ కావలెనని స్వరాజ్యవాదులు పలికిరి. కంట్లీగారి ద్వారా బ్రాహ్మణేతరులు తీర్మానము సద్దుపెట్టిరి. సభ్యుల సవరణలను బలపరచుచు మొదటిసారి చదివినప్పుడు మాత్రమే లిల్లను సవరణచేయుటకు సభ్యుల కధికారము గలదని వాద్య చేర్చబడినట్లయిన కలుగు అనర్థములను స్పష్టముగా తెలియబరచిరి. (ఆం. ప్రె.)

పూనాలో బ్రాహ్మణేతరసభ

సభ్యుల కోరిన హక్కులను బలపరచుట

పూనా, అక్టోబరు 21:— యం. యల్. సి. బోలుగారి అధ్యక్షతన ప్రకటించిన పూనానగరమున 21 తేదీన బ్రాహ్మణేతర పక్షసభయొక్క జరిగెను. బొంబాయి శాసనసభలో మహారాష్ట్రులకును తత్సంబంధములైన హిందూ సంఘములవారికిని రిజర్వేషన్లనున్నట్టి స్థానములను అట్లే యుంచవలసిన దనియు, బ్రాహ్మణేతరపక్షమువారు కోరువాటిలో కనిపిస్తమైన కోర్కెలన్నియొకటి యిండియాదొరతనమువారికి కిఫారతు చేయవలసినదనియు సంస్కరణ సంఘమువారిని యం. యల్. సి. సభ్యుగారడిగిన హక్కులను బలపరచుచు నీసభలో తీర్మానములు గావించబడినవి. ముట్లాడినవారిలో మెస్సర్సు కంట్లీ కాలాగారు నవాబ్ చాథురీ యం. యల్. నీలును డాక్టరు భేడ్నరుగారును ఉండిరి. (ఆం. ప్రె.)

కిరసనాయిలు గొట్టము నివ్వంటుకొనుట

2000 గాలములచదురు కాలిపోవుట

బొంబాయి, అక్టోబరు 21:— క్రిస్టియన్ దాసునుండి మూర్తి దగ్గరనున్న స్టాంపు ఆయులుకంపెనీ దాసువరకు ఉన్నటువంటియు, యల్. యల్. “రాయల్ ఆర్ట్” నుండి కిరసనాయిలును 180 పానులు బరువుతో పంపుచేయునట్టియు 9 అంగుళముల దయమెటరుగలగిరినట్టియు ఒక చదురు గొట్టము నిన్న సాయంకాలమున ఆకస్మాత్తుగా పగిలి మండనాగెను. గొట్టము పాకుననను మండి అంతయు ఒక గంటలో నాశనమయ్యెను, మంటలవలన 25 గొట్టములను 2000 గ్యాలనుల కిరసనాయిలును నాశనమయ్యెను. నష్టము శుమారు రు 30001 ఉండునని అంచనా వేయబడినది. (ఆం. ప్రె.)

పం|| రా|| వరద సహాయనిధి

లక్నో, అక్టోబరు 21:— నై నిటాలు నుండి వెలువడిన పం|| రా|| ప్రభుత్వప్రకటనలో ప్రధానవ్యాయమూర్తి సర్ గ్రెమ్ ఫుడ్లు మియ్యు గారు యింగ్లాండునుండి రాగానే వరద బాధితులకొరకై రాష్ట్రీయ సహాయనిధి నొక దాని స్థాపించుట కొరకొక జూరంగసభ అల్లాబాదులో గావించ బడనని ఉన్నది. ప్రధానవ్యాయ మూర్తి సర్ గ్రెమ్ ఫుడ్లు మియ్యు గారు అధ్యక్షుల వహించుటకు దయతో సంగీరించిరి. (ఆం. ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ 23-వ తేది
గురువారము

ఉద్దేశ్యమేమి?

నిన్నటి దినము జన్మింపజేసిన నాయకులు సభ గూర్చిన ఉద్దేశ్యమేమియో తెలియదు. జన్మింపజేసిన భావికార్యక్రమము సూచించబడునని గాని, ప్రస్తుతస్థితి విషయమున గాని తలచినవారి యాశలు నిష్ఫలము లయ్యెను. కడచిన బ్రాహ్మణేతర సమావేశమును నడుమనే చాలించి, జన్మింపజేసినవారు లేచిపోయిరి. వివాదగ్రస్తములగు విషయములను వేసిని నిర్ణయింపరయిరి. ముం దేమి జరుగవలయునో తెలియదయ్యెను. సమావేశము నకై చేసిన ఆటహాస మంతయు స్వర్ణ మయ్యెను. నిన్నటిదినవయినను, బ్రాహ్మణేతరసమావేశమున గలిగిన కొరతను తీర్చెదరని తలచితిమి. కాని, తమ సంతతి ఏమియు జెప్పకొనక ఒడలను మాత్రము నిం దిం చి, జన్మింపజేసిన నాయకులు వెడలిపోయిరి. జన్మింపజేసినవారి యుద్దేశ్యమేమియో వారికి దెలియకటల దోచును. నిన్నటిదినము లోకెల్ల రామస్వామి మొదలియారగు యవన్యామము ముఖ్యమయినది. కాంగ్రెసునందు శిరులకు పీరు సమృద్ధింపరయిరి. కాంగ్రెసునందు రాజకీయకార్యక్రమము లేదట. రాజకీయమనిన, ప్రభుత్వమువారికి విన్నపముల బంపుటయు, మంత్రిపదవుల కొరకై పోరాడుటయు, ఉద్యోగములను సంపాదించుటకై ప్రయత్నించుటయు, మున్నగు కార్యములే యగుచో, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము రాజకీయము గాదనియే జెప్పవచ్చును.

ఆటగాక స్వశక్తిచేతనే స్వరాజ్యమును సాధింపవలయుననియు స్వరాజ్య నిర్మాణమునకు ప్రజలే బూనుకొనవలయుననియు గ్రహించునెడల కాంగ్రెసు కార్యక్రమమున కన్న స్వరాజ్యసిద్ధికి ఫలప్రదమగు మార్గము గనుపించదు. ఈసంగతిని అన్నిపక్షములవారును అంగీకరింపక తీరదు. ప్రత్యామ్నాయపద్ధతి నెవరును ఇంతవరకు సూచించి యుండలేదు. మరచితిమి. జన్మింపజేసినవారు ప్రారంభదశలో నేమి జెప్పించుకొని రామస్వామి మొదలియారు మరచినటుల దోచుచున్నది. జన్మింపజేసిన యద్యమము ప్రధానముగ సాంఘికమనయు సంఘమునందల లోపములను తలగించుటయే తమ ముఖ్యోద్దేశ్యమనియు వీరు సూచించుచుండిరి. బ్రాహ్మణదూషణ దప్ప సాంఘికముగ వీరుచేసిన మహోపకార మేదియు గనుపించదు. వీరల సముద్ధరణమునకుగాని అస్పృశ్యతా నివారణకుగాని ఏరెట్టిచర్యల దీసికొనరయిరి. అందుచే వెనుకటి వాదమును వదిలి తాము కేవలరాజకీయ కార్యక్రమమునే అవలంబించెదమని వీరిపుడు తెలుపుచున్నటుల దోచుచున్నది. వీరి రాజకీయ కార్యక్రమమేదీ? సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధి బనికరాదని ప్రాధానము రత్నస్వామిగారు బ్రాహ్మణేతర సమావేశ

ములో నుడివియుండిరి. వీరిని "టోరీ" యని హిందూపత్రిక యనినందులకు నిన్నటిదినము వీరు పట్టరాని ఆగ్రహముజూపిరి.

కాని వీరికి విశేషము సార్థకముగాదా? సత్వర స్వరాజ్యము సంగీకరింపనివారు దేశమునసామాన్యముగలరా? బ్రాహ్మణేతరసమావేశము సయితము వీరి యమూల్యమగు హితము ననుసరించి యుండలేదు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగోరుట దప్ప జన్మింపజేసినవారి రాజకీయ కార్యక్రమ మింకొకటి గనుపించదు. ఇంతవరకు వారెట్టి కార్యక్రమమును ప్రచురించి యుండలేదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విషయమున గూడ, వీరు తగిన పట్టుదల జూపుట లేదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము సంగీకరించెడి డాక్టరు నల్లేశుని, రామలింగారెడ్డి ప్రభుత్వల బోలువానికి జన్మింపజేసినవారు సానము లేకుండ జేసిరి. తుట్టుతుడకు సర్ కె. వి. రెడ్డినా ముడుగాకు గూడ తమ సంబంధమును వదులుకొనవలసి వచ్చెను. కేవల మంత్రుల హితులకు దప్ప యీపక్షమునం దితరులకు చోటు గనుపించదు. జన్మింపజేసిన మంత్రీపక్షముని జెప్పిన జెప్పవచ్చును. రాజకీయ నిర్బంధితుల విషయమై జన్మింపజేసిన నాయకుడు వెనుక దెలిసిన పరుష వాక్యములను రామస్వామి మొదలియారుగారెంత సమర్పించినను పొసగదు. రాజకీయ నిర్బంధితులనిన అల్లరులకు బూనిన వారనియే, తమ యర్థమట. అటులగుచో ఇంత కాల మాసంగతిని వీరేల దాచిపెట్టిరి? జన్మింపజేసినవారి కొక యాదర్శముగాని, నిర్ణీతమగు పద్ధతులు గాని కనుపించవు. రామస్వామి మొదలియారుగారు, ప్రజల సందేహములను తీర్చుటకు ప్రయత్నింపక, అప్రస్తుత ప్రసంగము గావించిరి. జన్మింపజేసినవారి విచ్చిన్నమగుటకు, ప్రజాభీష్టములను తృప్తికరించుటయే ముఖ్యకారణము. జన్మింపజేసినవారు మరెవేమియుగాని కాంగ్రెసునందు ప్రవేశించి, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై కృషి నలుపుట యావశ్యకము. బ్రాహ్మణేతరులు జన్మింపజేసినవారు సంకుచితపు సలహాలను పెడచెవినిజెట్టి, కాంగ్రెసునందు జేరి బ్రాహ్మణేతరులలో నత్యుత్తముడిగు గాంధీమహాత్ము ననుసరింప గోరెదము.

దాసుగారి సమాధానము

బాల్లవినుగారి ప్రగల్భములకు చిత్తరంజన దాసుగారు తగినసమాధానము జెప్పిరి. బాల్లవిను పక్షమువా రధికారమువహించిన, హిందూదేశము తీవ్రనిర్బంధప్రయోగము నెదుర్కొనవలసివచ్చును. కర్జనుప్రభువుగాను హిందూదేశమునందు బ్రిటీషు విధానమును తొలగించుటకు వీలులేని బెడదించుచున్నారు. ఏపక్షమువా రధికారమునకు వచ్చినను, హిందూదేశము విచారింపనక్కరలేదనియు, హిందూదేశము స్వశక్తిచే నమ్యుకొనుననియు, దాసుగారు వివరించిరి. అందుచే బాల్లవినుగారు ఆర్భాటము చేయనక్కరలేదు. బాల్లవిను ప్రభుత్వల అహంభావమువలన, నష్టము ఇంగ్లండుకే యధికముగ గలుగును. హిందూదేశమున సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య పక్షము నా నాటికి బెరుగుచున్నదని దాసుగారు తెలుపుచున్నారు. బాల్లవినుపక్షమువారు నిరాశ నధికముగ

కలిగించుకొలదియు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య పక్షమునకు బలముగలుగుట దప్ప వేరు లాభముండదు. కేవల నిర్బంధపద్ధతులవలన ప్రజలవాంఛలను పోనాడుట దుర్లభము. ఢిల్లీలోజరిగిన సంయోగ సమావేశమునందు జేయబడిన తీర్మానములు చాల ముఖ్యములనియు ఇందుమూలముగ నూతన వాతావరణము ప్రబలమగుచున్నదనియు దాసుగారు భావించుచున్నారు. స్వరాజ్య విధానములను స్వోపయోగము కొరకు తయారుజేసికొనినను పార్లమెంటు సభవారికి బంపుట వీరికేమాత్ర మిష్టములేదు. అవసరమగుచో శాసనోల్లంఘనమునకు గడంగవలయునని దాసుగారి యుద్దేశ్యము. దాసుగారి యభిప్రాయము లన్నిటితో నేకీభవించినను ఏకీభవించకున్నను స్వశక్తిచేతనే స్వరాజ్యమును సంపాదించ వలయునని వారుజెప్పిన హితము అమూల్యమయినది. శాసనసభలలో నేమిజేసినను జేయకున్నను ఇకముందు జరుగవలసినపని యంతయు వెలువలనే గలదని స్వరాజ్యపక్షమువారు సయితముగ్రహింపవలయును. అందుచేనిర్మాణకార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకు ఉభయపక్షములవారును చేతులగలుపుట ముఖ్యము. ఇందు విషయమై ఉపేక్షవహించిన స్వరాజ్యసిద్ధి విశేష దూరమగును. భై యు క రా జ కీ య కార్యక్రమములకొరకు పరితపించి లాభము లేదు. స్వతంత్ర నిర్మాణమున కందరును బూన్కితోపని జేయవలయును. మహాత్ముడు సూచించిన మార్గ మొక్కటియే అందరికును శిరణ్యమగుచున్నది. రాబోవు కాంగ్రెసు సభలో, నిందుకు బద్ధకింప లగుట కెల్లరును నిశ్చయింపవలెను. కాలయాచనము జరిగిన కొలదియు, సంకల్ప సాఫల్యము దూరమగుట సహజము.

సీతల్ వాడుగారు: ద్వంద్వవిధానము

సర్ చిమకూలలో సీతల్ వాడుగారి సాత్వ్యము చాల ముఖ్యమని భావించెదము. వీరు దెలిసిన యభిప్రాయముల సంగతి పరిశీలించ నక్కరలేదు. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము వీరికి గావలయును గాని, నిరోధములన్నియో యవసరమట. ఇయ్యది మితవాద దృక్పథఫలితమనుటకు సందియములేదు. ఆ విషయముండ, సీతల్ వాడుగారు బాంబాయి ప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు గనుండిరి. ప్రభుత్వమునందలి అంతరంగికవ్యవహారములన్నియు వీరికిదెలియును. మంత్రుల సాత్వ్యముకే కన్నను, కార్యనిర్వాహకసభ్యుడు బయల్పరచెడి సంగతులు చాల ముఖ్యమయినవి. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమునందు రెండుపక్షములును విడివిడిగ స్థిరమటయేగాక, మంత్రులును గవర్నరునుగూడ కలిసికొనెడివారు గారట. పరిపాలనా వ్యవహారములను గూర్చి యోచించునపుడు జాయింటు మీటింగులు జరిగెడివిగా వని, సీతల్ వాడుగారు ఘంటాపథముగ చాటిరి. రిజర్వుడుపక్షమువారి మీటింగులకు మంత్రులను రానిచ్చినను వారి కెట్టి కాగితములను పంపెడివారు గారట. విషయమేమనియడుగగ మీకు సంబంధించినది గాదని గూడ తెలిపెడివారట. ద్వంద్వ ప్రభుత్వసంయోగమెంత చక్కగనున్నదో యాలోచింపవచ్చును సర్వములకు సంబంధించిన ఓడినల్ ప్రకటనము

గూర్చి తమ యభిప్రాయములను తెలుపుటకు ఘోషితమైన కవకాశమే గలుగలేదట. మంత్రుల సలహాకొనుట యవసరమని కార్యనిర్వాహకసభ్యులు సూచించినను గవర్నరుగా రంగీకరింపరయ్యరట. ద్వంద్వ ప్రభుత్వపద్ధతి యసంభవమని దెలుపుట కింతకన్నను వెను నిదర్శన మేమి గావలయును? సీతర్వాడుగారి విషయములను బయల్పరచుటచే ఎట్టి సందేహమున కవకాశముండదు. ఇంకను ద్వంద్వ విధానమును పట్టుకుని ప్రాకలాడువారుండుట వింతయగుచున్నది.

అహింసా పద్ధతి
అహింసాపద్ధతి పట్ల హిందూదేశమునందే గాక ఇతరదేశములందుగూడ సుముఖత వీర్పడుచున్నదని వారలు జేరుచున్నవి. ఇంగ్లండునందు "గాంధీ మహాత్ముడు అహింస" "శశుబలము ఎందుచేత విఫలమయ్యెను" "అంతర్జాతీయ అహింస" "ఆధ్యాత్మిక శక్తి: దాని ప్రయోజనము" మున్నగు విషయములగూర్చి సుప్రసిద్ధ శాస్త్రజ్ఞులు ప్రసంగములు జరుగెను.

List of Missing News Papers

Golkonda Patrika

- 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957
- 1958(1, 11)
- 1959(2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 11)
- 1960(1, 2, 5, 6, 9)

జేయుట, ఈసంఘమువారిముఖ్య లక్ష్యము. ప్రజల సహాయమున్నగాని, యిట్టిసంఘములు వర్ధిల్లు. ఈ సంఘమువారి విన్నపమును వేరొకచోట ప్రచురించితిమి. దానిని పరికించి, చెన్నపురి వాస్తవ్యులు దీపావళిక్షల నొసగ ప్రార్థితులు. ఈసంవత్సరము సామాన్య విద్యతో బాటు చేతికనులను నేర్పుటకై చెన్నపురియందు దొక పాఠశాలను స్థాపించుట కీసంఘమువారు తలపెట్టిరి. పార్కు వేడుకలయందు చేతికనుల ప్రదర్శనశాల నొకదాని నేర్పరచుటకు గూడ వీరు ఉద్దేశించిరి. మగ్గములను రాటములను ఇతరులకిచ్చి ప్రోత్సహ మొనగినట్లు, యీ సంఘమువారు దెలుపు చున్నారు. ఈ సంఘపు ప్రయోజనము విస్తరింపజేయుబాధ్యతను చెన్నపురి పౌరులు వహింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నారము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గాంధీ మహాత్ముని వూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

23.10.24

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు
 ఇదివఱకు 49724-11-5 ఇదివఱకు 24201-5-11

ఈ పూజానిధికి సామ్యునిబంపు చిరునామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, తంబుకెట్టిపల్లి, మద్రాసు

ఇర్రి గేషను చట్ట ప్రకటనము
ఎట్టకేలకు ప్రభుత్వమువారు ఇర్రిగేషను చట్టమును, సెలెక్టుకమిటీరిపోర్టును ఆంధ్రభాషలో ప్రచురించిరి. చట్టమునుగూర్చి కొంత శాసనసభలో చర్చ జరిగినది. దేశభాషలలో ప్రకటించిన పిమ్మట గాని, చర్చనుసలుపగూడదని సభ్యులు కొందరు హెచ్చరించిరి గాని, వాణిమాటను వినువారు లేరయిరి. ఇంత కాలమునకు దీనిని ప్రకటించుటచే ప్రయోజనముండజాలదు. ఇంతవరకు 19 క్లాజులపై చర్చ జరిగినది. స్వల్పపు మార్పులు జేయబడినను, ఫలప్రదమగు మార్పులు జరుగలేదు. నేటితో శాసనసభ ముగియును. దీపావళికి శాసనసభ్యులు ఇండ్లకు బోయి మరల తిరిగివచ్చుటకుగాను, నవంబరు 12 వ తేదీ వరకు గడువీయ బడెను. ఆదినమున మరల శాసనసభ గూడును. ఈలోపుగ, సవరణచట్టమును పూర్తిగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నించెదము. సెలెక్టుకమిటీ రిపోర్టు నిదివరకే భాషాంతరీకరించి మాసత్రికలో ప్రచురించియుండుటచే, ప్రభుత్వము వారి అనువాదమును మరల బ్రచురింపనక్కరలేదు. మిగిలిన క్లాజులగూర్చి తమయభిప్రాయములను తెలుపుటకు ప్రజల కిందువలన ఏ లేర్పడగలదు.

బర్మా: ఇండియా
బర్మాను హిందూదేశమునుండి విడదీయవలయునను కేక అప్పుడప్పుడు వినుపించుచున్నను అధికారవర్గ ప్రోద్బలమే యిందుకు కారణమని విదితమగుచున్నది. సుప్రసిద్ధ నాయకులగు ఉత్తమాగారు, హిందూదేశమునుండి బర్మాను విడదీయు నాందోళనములో పాల్గొనవలదని, ప్రజలకు సందేశమిరి. హిందూదేశముతో పాటు బర్మాగూడ స్వపరిపాలనమున కాందోళనము నలుపుట అధికారులకు గిట్టదు. బర్మాకు మాంటుఫర్డ్ సెన్సరణములనిచ్చునప్పటికే బ్రహ్మాండమయ్యెను. అట్టితెరి, స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగుట ఎంత కష్టముగ నుండునో యూహింపవచ్చును. హిందూదేశమునుండి బర్మా విడిపోవలయునా నక్కరలేదాయను విషయమును బర్మా ప్రజలు నిర్ణయించుకొనగలరు. అధికారుల ప్రోద్బల మవసరములేదు. సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికై మాత్రము ఉభయ దేశములవారును కలిసి కృషి నలుపుట యత్యవసరము.

సింహళ ద్వీపము-భారతీయుల కవమానము
భారతీయులనిన నితర దేశములలో నెంత నిర్లక్ష్యభావము ప్రబలియున్నదో కనుగొనవలయుననిన, దూరము బోనక్కర లేదు. చేరువనున్న

సింహళ ద్వీపమునందే నిదర్శనములు గనపడుచున్నవి. స్వరాజ్యపత్రికా సంపాదకు లగు టంగుటూరు ప్రకాశంపంతులుగారును, వ్యవస్థాపకులగు మెకట్రామను గారును సింహళమునకు బోయిరి. ధరించిన కద్దరుదుస్తులును రూపమును సిలోను అధికారుల దృష్టి నాకరించి యుండును. మెకట్రామనుగారిని జీవనాధారములేని భారతీయునిగ పరిగణించి పోలీసువారు వారిని ఆపివైచిరట. ప్రకాశం పంతులుగారినిగూడ సిలోనుకు వారేల ఎచ్చరిని కొరిగాని ప్రశ్నలను కొన్నింటి నడిగిరట. విద్యాధికులగు వారిస్థితియే యిటులుండగ తదితరుల కష్టములను పర్చింపవలయునా? హిందూదేశము స్వాతంత్ర్యమును బడిసినగాని ఇంటనేమి వెలువలనేమి భారతీయులకు గౌరవము కలుగజాలదు.

చర్చిలో మతప్రసంగము జరుగుచుండగా చనిపోవుట

మామూరు, అక్టోబరు 20:—ఆల్ సెయింట్సు చర్చిలో నిన్నటియందుమున మతప్రసంగము జరుగుచుండగా ఆల్ఫ్రెడ్ థామసు వాల్చన్ పేస్ అనే 75 యేండ్లాయన తాను మార్పున్నచోటునుండి క్రిందబడి చనిపోయెను. వెంటనే కర్నూలు రామోద్దను హాస్పిటలు సహాయము పోయిరి గాని అతడు మృత్యుయను నిలిచిపోవుటచే అంతకుమునుపే చనిపోయెను. ఈతని శివమును వారియింటికే తీసికొనిపోయిరి. అతడు భార్యతోను కుమార్తెతోను ఇచ్చికి ఎచ్చియుండెను. సీలగిరిలో నుండుటకు వచ్చినయింగ్లీషువారిలో విరిజే మొదటివాడు. 1872-1905 సంవత్సరములలో ఉదకమండలమున నితడు కమీషను యేజెంటుగాను ఫోటోఆర్కివ్టుగాను బాగా సంపాదించెను. 1905లో అతనికుమారులలో నొకడు ద్వీపండు మును గెల్చెను. దానిమీద అతడు వ్యాపారమును నూని ఇంగ్లాండుకుపోయి 10 యేండ్లుండెను. ఇచ్చటనే ఉండిపోవలెనని అతడు భార్యతోను కుమార్తెతోను ఇచ్చికివచ్చి కొద్దిరోజులే యెనె.

1880 సంవత్సరము ఆసమయములో స్వచ్ఛందభలర్పణము ఏర్పాటుచేయబడినప్పుడు ఇతడు మేజర్ కమీషను పొందెను. ఇతనికప్పుడు భార్య గాక ముగ్గురుకుమారులును ముగ్గురుకుమార్తెలును కలరు. టైగుహిల్లువద్ద ఈసామంకాలమున ఈయనకు అంత్యక్రియలు జరుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

బందిపోటుగాడు పట్టువడుట
రంగూను, అక్టోబరు 21:—మియర్ తిరా, యెమె తీవ్ బాల్లాలలోని ప్రజలను నిద్రపోనీయకుండ జేయుచున్నట్టి పామిన్ అను ప్రసిద్ధిచెందిన యొక బందిగాలుగాడు పైన్ మానా పోలీసువారిచే పట్టువడెను. తుపాకీతో కాల్పుబడి ఏడిప్పుడు ఆస్పత్రిలో నున్నాడు. (ఆ. ప్రె.)

గుడ్డివారికి వర్కుషాపు
రాంచీ, అక్టోబరు 21:—గుడ్డివారికేర్పడిన(యస్. సి. జి. మిషన్) వర్కుషాపును సర్. హెన్రీవీరుగారు నేడు తెరచిరి. వర్కుషాపు కొరకు గవర్నరు రు 1000 ను వాడ్డాను చేసెను. (ఆ. ప్రె.)

కార్మిక ప్రభుత్వము - సామ్రాజ్యము

సామ్రాజ్య లాభములను నిర్లక్ష్యము జేయుట

బోల్షివికు సంబంధములను పెంపొందజేయుట

కర్షక ప్రభుని నిందారోపణలు

ప్రాచ్య దేశమున ప్రతికూలపరిస్థితులు

లండన్, అక్టోబరు 22:—ఉదయం 12.25. కార్మికులు తమ ఎన్నికప్రకటనమున సామ్రాజ్యమునుగూర్చి ఏమియు ప్రస్తావించక ఊరకున్నారు. ప్రభుత్వమువారురషియాలో వర్తకము నిమిత్తము అంత ఆతురతతో ఆలోచించవలెనా? దోమినియనుల మనకు అనుకూలముగ నున్నపుడు రషియాలో వర్తకమునకై ఏల ఇంత ఆత్రుతను జూపవలెను? బోల్షివిస్టుల కింత ప్రత్యేకధుపాయమును జూపవలెనా? దీనికారణ మేమైయుండునని ప్రైముపత్రిక ప్రశ్నించుచున్నది. కొందరు కార్మికమంత్రులు సామ్రాజ్యవర్తకసంబంధములు వర్గరగ నుండవలెననుచున్నారు. కాని కార్మికప్రభుత్వమువా రిదిధాతమును అనుసరించిరా యని ప్రైముపత్రిక యడుగుచున్నది. దోమినియనులు అటులు తలంచవు. సామ్రాజ్యపథ తీర్మానములను ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుటచే దోమినియనులకు కోపము వచ్చెను. కాని వారు శాంతముగ దీనిని గ్రహించిరి. ప్రిఫరెన్స్ విషయములోగూడ మగ్డొనాల్డాగారు సామ్రాజ్యమును ఏమిం చిరి. బోల్షివిస్టులతో ఏదో చెలగబెట్టెదమని 30,000,000 పౌనులను రషియాకు ఇవ్వనున్నారు. కాని సింగపూరు నౌకాశ్రయ నిమిత్తము వాటికి 1000000 పౌనులు లేకపోయినవి. పార్లమెంటు ప్రభుని జనీవా 'ప్రోటోకోలు' ఒడంబడికను జూచుకొని కార్మికప్రభుత్వమువారు మరియొకమున్నరు. ప్రాచ్య దేశపుపరిసరగూర్చి దోమినియనులు పట్టుదలను జూపుచున్నవి. ఆవిషయమై దోమినియనుల యభిప్రాయమును గనుగొనుటకు ప్రయత్నించుటలేదు. సామ్రాజ్యమునుగూర్చి వారికి తలంపే లేదు. వారి ఎన్నికలొందరలో అంతయు మరచిపోయిరి. 'సో వ లి ఙ్గు కా మ న్నె ల్లు ను'— సాంఘిక ప్రభుత్వము నేర్పాటు జేయు ఉద్దేశ్యము లో అంతను మరచిపోయిరి. వచ్చేబుధవారము దేశము ఇంకొక యభిప్రాయముతో నుండగలదని ప్రైముపత్రిక వాకొనుచున్నది.

కర్షక ప్రభుని విమర్శనము మగ్డొనాల్డాగారివిదేశాంగ పాలనము

రీఫ్టెల్, అక్టోబరు 21:—ప్రారంభములో కొన్ని నెలలు మగ్డొనాల్డాగారు వివేకమును, ఆత్మనిగ్రహమును జూపిరి. ప్రతిపక్షములు ఇవ్వవలసిన కేయూతనంతను ఆయన కొనగొని ఒక్క పరిహారములు తప్ప తక్కినవిషయములో మగ్డొనాల్డాగారికి ఎంతయో సులభముగనుండెను. తనకులేనిఅదృష్టము ఇంకొకటి మగ్డొనాల్డాగారికి గలదట. మగ్డొనాల్డాగారు అధికారము స్వీకరించునపుడు పరాసులు ఏకాగ్రహముండుట వారికెవరికిని కిట్టదని ఆయనకు తెలియును. అతినిదానముతో వివేకముతో ప్రాంచియెన్నికలకై మగ్డొనాల్డాగారు వేచియుండిరి. ఎన్నికపైన తరువాత లోకజ్ఞానము గల హెరియటుగారితో వ్యవహారమును బెట్టుకొనిరి. తప్పలనుజేయలేదని ఆతడనలేడు. ఆనవసరమును సదుపాయములను జేయలేదనలేడు. వీరిద్దరును గలిసి మిత్రమండలి అనుచరులతో మంచపరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టగలిగిరి. ఆదెంతయు సంతోషకరము. కాని గభీలుముని మార్పుకల్గెను. ఇంతదూరదృష్టి గల మగ్డొనాల్డాగారు రషియాలో ఒడంబడికను జేసి ఆత్మర్యకరముగ అంతతప్ప నెట్లు చేయగలిగి? ఇవిస్తరముగ రషియాఒడంబడికను ఆక్షేపించిరి. కార్మికప్రభుత్వమువారు చేసిన రషియాఒడంబడిక వర్తకసంఘమువారి సందరిని కలవరపెట్టినది. కార్మికప్రభుత్వమువారు అధికారమును స్వీకరించు టవివేకము. లిబరలుపక్షమువారి బుద్ధితక్కువచే కార్మికప్రభుత్వము ఏర్పడినది.

దోమినియనులలాభములను పాటించకపోవుట
8 ఏండ్లనుండి అన్ని పక్షములవారను ఏర్పాటుజేసిన శాంతిపరిస్థితులకంటె యెక్కువకాంతి నేర్పాటును మగ్డొనాల్డాగారు తమ 8 నెలల పాలనములో జేయగలిగితి మనుట హాస్యాస్పదము. ఇదివరలో మగ్డొనాల్డాగారికి పూర్వమున్న ప్రభుత్వ విదేశాంగవిధానముతో ఎక్కువసంతృప్తులైతి మని దోమినియను మంత్రులు తనతో చాల చెప్పిరనిరి. ఆపద్ధతులనే ఆప్రభుత్వము వారె నడపవలెననిరి. సామ్రాజ్య అభిప్రాయ మున్న నిజముగ కార్మికులకు తెలియదు. దోమినియనులవిషయమై వచనములతో కాలముగడపిరి. దోమినియనుల దేశభక్తినిగూర్చి ధామన్ గారు పలికిరి. దోమినియనులపట్ల నిరసనభావమును జూపుటయే గాక సామ్రాజ్యపథాతీర్మానములను నిరాకరించిరి.
రషియాఒడంబడిక విషయమై ఒక్క దోమినియను ప్రధానామాత్యుడుగూడ కొంచెమైనను సానుభూతిని జూపలేదు. బ్రిటిషుచారిత్రమున ఇంత అమానకరముగు ఒడంబడిక వేరొకటిలేదు. బోల్షివిస్టులతో సఖ్యతను కుదుర్చునిమిత్తము సామ్రాజ్య ఆశయములకు భంగము లేచ్చి సామ్రాజ్యపజల హక్కులను పాడుజేయనిప్రభుత్వము గావలెనని దేశమంతయు పట్టుదలను జూపవలె నని కర్షకప్రభువు నడిచెను.
రషియాకు ఋణమునిచ్చుట గొప్ప నేరమని బర్క్లె 'పాడ్' ప్రభువు చెప్పెను.

జర్మను ఎన్నికలు భావివిధానము

ప్రాంచిపత్రికల యభిప్రాయము
లండన్, అక్టోబరు 21:—రాత్రి 10. అనుకొన్న సంగతులను నేరవేర్కగల ప్రభుత్వము అధికసంఖ్యాకులుగ ఏర్పడిన గాని ప్రస్తుత యూరప్రపరిస్థితులందు నిజముగ నభివృద్ధి గని పించదని ప్రాంచిపత్రిక లనుచున్నవి.
జర్మనీ కిత్తుడు మంచిమార్గ మేర్పడినది. తనసదుద్దేశ్యమును ఋజువుజేయుటకేదే సమయము. ఈసమయమును గ్రహించి కోనునో లేదో చూడవలసియున్నదని హెరియటుగారనిరి.
ఇప్పటి రిచిస్ట్రాగసభ మంచిదిగానే ఏర్పడవచ్చును. ఆతి వారులు నెగ్గటో ఒడంబడికను. మంచికాలము వచ్చినట్లున్నదని ప్రైముపత్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

రిచిస్ట్రాగు ఎన్నికలు డిశంబరు 7 వ తేదీకి నిర్ణయించబడెను.

ప్రాంచి విమానమును జర్మనులు పట్టుకొనుట

నుగూర్చి పరాసులు ఆక్షేపించుచున్నారు. జర్మను—
3 ప్రాంగుగుండా పోవుటకు పరాసులు అంగీకరించినపుడు జర్మనులు ప్రాంచివిమానమును బట్టుకొనుట తప్పననున్నారు. వైమానికునిపత్రములను, పనిముట్లను జర్మనులు పట్టుకొనిరట.

జర్మను ఋణము

చక్కగ లాభించుటచే జర్మనీలో క్రొత్తనోట్లను చెలామణి 15 కోజులలో జేసెదరు.

నల్లమయసభ

కు యునైటెడ్ స్టేట్సువారు ప్రతినిధిని బంపెద మని తెలియజేసిరి.

రూరును ఖాళీజేయుట
ప్రాంచిసేనలు మరలుట
దస్తబ్దాన్న, అక్టోబరు 21:—ఆల్ల టలు లేకుండ ప్రాంచి సేనలు కారల్సుయా, మాస్కోలను ఖాళీజేసెను.

సోవియటు కార్యాలయములు
మాస్కోనుండి మార్చి రెనిక్ గ్రాడులో సోవియటు ప్రభుత్వకార్యాలయములను నెలకొల్పుటకు క్రొత్త భవనములను ఏర్పాటుజేయుటకు కమిషను నేర్పాటుజేసిరి.

ఇరాకు ప్రభుత్వము
వారు హుసేనురాజుగారు బస్రాలో ప్రయివేటుమనిషివలె నుండి రాజకీయములందు బోక్యముకలుగజేసికొనకుండ నున్నచో, వాస మేర్పరుచుకొనుటకు తమకు అభ్యంతరముండదనిరి.
హుసేను రాజుగారు
బస్రాలో నున్నంతకాలము బ్రిటిషు అధికారివర్గము యుద్ధసమయమున ఆంక్రమించుకొన్నయింట్లో ఉండెదరు.

58(1,11)
59(2,3,4,5,6,8,9,11)
60(1,2,5,6,9)
62(8,9)
63(2,3,4,5,6,10)
64
65((1,2,4,6,8,9,10,11,12)
66(1,9,10,11,12)

కార్మిక పక్షమువారి అంచనా

లిబరల్సు క్రొంగిపోయెదరు. కన్సర్వేటివులు లేకార్మికక్షమైకవచ్చెదరు. కాని వీరిద్దరుగూడ అధికసంఖ్యాకులుగ నెగ్గలేరని కార్మికప్రధాన కార్యాలయమువారు అంచనాజేసిరి.
ఎన్నికఫలితము తెలులున్నను కార్మికులకును పెట్టుబడిదార్లకు తప్పక చీలికగలదని లాస్సుబరీగా రనిరి. ఇదెంతయు కార్మికులకే లాభ మనిరి.

జనీవా ఒడంబడిక

రీఫ్టెల్, అక్టో 21:—ఉభయులును జనీవా ఒడంబడికను రాజకీయరంగమునకు లాగదలచుకొనలేదట. అన్ని పక్షముల వారును జాతీయమితిని బలపరిచి ఆయుధములను తగ్గించుటకును, తోడ్పడుటకు ఆలోచించిరి. ఈఒడంబడికను పార్లమెంటులో బెట్టునపు డెంతయు జాగ్రత్త పరిశీలించవలసియున్న దనిరి. ఇతరజాతుల ఆశయముతో సంఘర్షణము గలుగువిషయమై ఆలోచించవలసి యున్న యది. ఇంకను ముఖ్యముగ కొన్ని జాతులు సమితిలో జేరవలసియున్నదని గుర్తించవలెననిరి. యునైటెడ్ స్టేట్సు ఇంతవరకు జేరలేదు. బ్రిటిషు అధినివేతముల లాభములను జాగ్రత్త ఆలోచించవలసి యున్నది.

Ihira Janatha

బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఎన్నికలు

లండన్, ఆగస్టు 21:—మాడు శత్రువుల వారును ఎవరి మట్టుకు వాళ్ళ గెలిచేదమనుకొనుచున్నాడు. కన్సర్వేటివులు అందరికంటే ఆధిక్ సంఖ్యాకులుగ నెగ్గెన మనుకొనుచున్నారు. క్రొత్తపార్లమెంటులో వీరు అదనమున 31 స్థానములను ఎక్కువగ సంపాదించినారు. కార్మికపక్షమువారు దీనిని గ్రహించి 25 నుండి 60 స్థానములు రావచ్చుననుకొనుచున్నారు. పల్లెటూళ్లయందు నిరుడు వచ్చినట్లుచే ఎన్నికలందు అన్ని స్థానములనే పట్టుదుగాడ సహా దించగల్గుదుమనుకొనుచున్నారు. మరికొన్ని స్థానములను ఎక్కువ గంపాదించగల మనుచున్నారు. పూర్వము 158 మందిగలరు. తమ భూమిసంస్కరణ ఏర్పాటులవలన విజయము గాంచగల్గుదుమను చున్నారు. లిబరలు అభ్యర్థులు మానుకొన్నచోట్ల వారి ఓట్లుత మకులాభించునని కార్మిక లనుకొనుచున్నారు. లిబరలు ఓట్లు చాలవారు తమకేవలమున కన్సర్వేటివులు అనుకొనుచున్నారు. ఈ ప్రజేశములందలి లిబరల్స్ ఓట్ల నిమ్మచానిమీద కార్మిక కాన్సర్వేటివులవిజయము ఆధారపడియుండును.

మగ్డొనాల్లు గారు

షెఫీల్డులో మగ్డొనాల్లుగారు లిబరలు ఓటర్లను గౌరవించిరి. లిబరల్స్ చాలవారికి కన్సర్వేటివులచేతిలో చిక్కుకొనరని నమ్ముచున్నాడనది. కార్మికయుద్ధమనున లిబరలు ఆత్మలు బెన్నెత్తమునుగాంచుట కవకాశములుగలవని మగ్డొనాల్లుగారు హెచ్చరించిరి.

లాయిడ్ జార్జిగారు

మాంచెట్టనుండి బయలుదేరి లంకామైదుకేగిరి. సంస్కరణ మార్గమునే అవలంబించుటకు ఈదేశము దృఢసంకల్పము చేసి కొనెననిరి. విప్లవప్రతిభలచర్యలను లక్ష్యపెట్టక తమవ్రోవనే పోయెదమనిరి.

ఓటరుల స్వాతంత్ర్యము

లిబరల్స్ కన్సర్వేటివులు సోషలిస్టులమధ్య సానము నాక్రమించుకొనెడివారనిరి. కన్సర్వేటివులు, కార్మికలతో పోరాడెదమని మాచించిరి. కన్సర్వేటివు కార్మికయభ్యర్థులు నిలువన్నచోట్ల లిబరల్స్ తమబుద్ధి నుపయోగించి తమ అంత రాత్మ ప్రేరేపించుటల ఓటరు నియంత్రణ ననిరి.

మగ్డొనాల్లుగారు యూనియన్లపై

ఖండించుట

షెఫీల్డులో మగ్డొనాల్లుగారు లిబరల్స్ సహాయము నపేక్షించిరి. కన్సర్వేటివులపై దాడి నర్పిరి. 4000 మైగా ఇతనికి స్వాగతమునగిరి. చాలమందికి చోటుదొరకలేదు. ఉదయము 6 గంటలకే బయట బారులుతీర్చి ప్రజలు కూర్చుండిరి. వచ్చేవారము గొప్పపోరాటము ఎదుర్కొనవలసిదనిరి. కార్మికలకు నష్టమును గలుగజేయుటకు కత్తివంచనలేక కన్సర్వేటివులు ప్రయత్నించెదరనిరి. కార్మికలు ఇంగ్లండులోను, విదేశములందును అందరిజేనుము సరయుటచేతనే ఇంతభోపము కన్సర్వేటివులకు గ్రేటుబ్రిటనులో ఆందోళనముగల్గుటవలదు లగు కన్సర్వేటివులు మరల అసభికారములో ప్రవేశించినపు మాత్రమే యనిరి.

ఆర్థిక శాస్త్రము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, ఆగస్టు 23:—విండస్ మరాసుగారిచే, రచింపబడిన ఆర్థిక శాస్త్రమును గ్రంథమును మ్యాక్మిలన్ కంపెనీవారు ప్రకటించిరి. 677 పుటలుగలవు. సాంఘాతిక, రాష్ట్రీయ, ఆర్థిక విషయముగూర్చి భారతాధిపత్యవారు సరిగా ఏర్పాటుకేను లేదనిరి. ఇంతముఖ్యమైన విషయమును చక్కగ అలోచించలేదనిరి. ఇండియాలో ఇంతవరకు తాకని ఆదాయసాధన సంపదలు ఎన్నియోగలవు. వారసత్వపు పన్నులు, వ్యవసాయ ఆదాయ పుష్కలు మున్నగునవి గలవనిరి. యుద్ధమాదిగ గల్గిన గొప్ప మార్పుల ననుసరించి ప్రపంచముతమను ఉపకరించుటల ఆర్థిక సిద్ధాంతములన్నిటిని ఈ గ్రంథములో పిరాన్ గారు విమర్శించిరి. భారతదేశ విప్లవచర్యలనుగూర్చి సాంఘిక నేప నిమిత్తము అనుభవముగూర్చి పట్టినవేయు కైకి ఆదాయములను బంచు పెట్టుట భూఆదాయము, వారసత్వపు పన్నులు, ఇతరపన్నులు మున్నగువాటినిగూర్చి సవివరముగ చర్చించిరి.

శారదానికేతనము

దీపావళిపండుగనందర్భమునను ఆంధ్రులు శారదానికేతనము నకు ధర్మమునుజేసి దానిబోషించుటకు ప్రార్థితులు.

చీనావార్తలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

హ్యంగుహ, ఆగస్టు 23:—చీనా కేంద్రప్రభుత్వము వారికిని ఉత్తరయుద్ధ సరిహద్దులోనన్న జపానుఅధికారలకును కొంచెము బెడిసిపట్టున్నది. చిన్వంగ్గోకు జపాను సహాయపై న్యములను బంపునున్నదను కారణముచే చెడెనట. ప్రస్తుత మిత్తు చర్యను ఆపుకేయవలెనని టోకియో ప్రభుత్వమునకు తీరినపు డని జపానునేనాని వూడేపూగా రడిగిరట. జపానుపై పగ జూపరాదనియు వైవమ్యమును జూపరాదనియు వూపీత్రా గారు తనఅధికారులను హెచ్చరించవలెనని జపానునేనాని జెప్పెనట.

ముక్తైనుకు 50 మైళ్ళదూరములో దక్షిణమున నున్నవి. యంతుమంచూరియా పటాలమును జపానువారు పరీక్షించుట చాల ముఖ్యమైనసంగతి యని జెప్పచున్నారు. ముక్తైనుకు దక్షిణముగ 90 మైళ్ళ దూరములో తషీకి యుల్ రండు జపాను పటాలములు కేతఫిన్ దళములతో ప్రవేశించెనని తెలియుచున్నది.

లాయిడ్ జార్జిగారి ఉత్సాహము

ఆందరును ధైర్యముతో ఎన్నికసంగ్రంభమును తీవ్రముగ ఆఖరువారము ప్రారంభించిరి. ఎన్నికలందు కార్మికలు ఓడి పోవుదురనియు పిమ్మట కార్మికపక్షము తరువాత గొప్పపక్ష మేదేజూచి ఆపక్ష నాయకుని సార్వభౌముడు బిలిపించుననియు ఈపక్షమువారు లిబరల్స్ నుండవచ్చుననియు లాయిడ్ జార్జి గారనిరి.

కన్సర్వేటివులు చాలఆశతో నున్నారు.

సామ్రాజ్యమును బలపరచు విధానమును కన్సర్వేటివులు ప్రచారములో పెట్టుటచే స్త్రీలలో చాలమార్పును గలుగజేసె ననుచున్నారు.

అమెరికను నూలును వడుకుటకు నవంబరు 3 లేడినుండి వారమునకు 32 గంటలు పనిచేయుటకు నిశ్చయించుకొనిరి. దీనింజూడ పరిశ్రమ యభివృద్ధి గాంచుచున్నది.

వేల్పు యువరాజు

కొంచెము జలుబుచేయుటచే మాంట్రిలునుండి బయలుదేరుట ఆగిపోయెను. ఆకురతకు అవకాశము లేదు.

కాన్స్టాంటినోపిలు గ్రీకులు

గ్రీకుప్రభుత్వమువారి ఆక్షేపణ

3500 గ్రీకులను బలవంతముగ వెడలగొట్టుటకు తురుష్క ప్రభుత్వమువారు అరస్తుజేయుట లాసేను ఒడంబడికకు విరుద్ధమని గ్రీకుప్రభుత్వమువారు నానాబాతిసమితివారికి తెలియజేసిరి. ఈవిషయమై బాతిసమితివారు 27 తేదీన ఆలోచించవలెననిరి.

ఆక్రమణ అనాక్రమణ జర్మను రాష్ట్రములందు విధించబడిన ఆర్థిక నిబంధనలు చాలవరకు తొలగించుటకును, బాగ్దాద్ మిదను ఎగుమతి దిగుమతిపన్నులను తీసివేయుటకును మిత్రము డలెర్తులు అంగీకరించుటచే లండనుఒడంబడిక ప్రకారము రూపును క్రమేణా అనుకొన్న ప్రకారము భాళితేయుచున్నారని కన్పించుచున్నది.

బెకనీరు మహారాజుగారు ఇండియాకు నిన్నబయలుదేరిరి. ఇండియా కార్యాలయపు అధికారులు విడ్మిల్లు గారిని చిరి.

బాబరు అకాలీకేసు

22వ తేదీని విచారణ ప్రారంభమైనది

రెండవ బాబరు అకాలీకేసు విచారణ 22వ తేదీని లాహూరులో ప్రారంభమైనది. 40 మంది ముద్దాయిలున్నారు నలుగురు న్యాయవాదులు. ముద్దాయిలందరి పక్షమునను వాదించుచున్నారు. నిన్నుయిద్దరు సబుయినపైర్లరును ఒక హాడుకనిస్తేలు సాక్షులుబిచ్చిరి. కరాసింసు యింకను దొరకలేదని వారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె.)

చిత్తూరు జిల్లా కోర్టులో

1901 సం రం O. S. నెంబరు 12

1905 సం||రం యెక్సీక్యూషివ్ మనువు నెం 145 రు

వాది.డిక్రిపొందినవారు:—సాహుకారులాడ్ గోవిందదాసు. కృష్ణదాసువారు.

ప్రతివాది.డిక్రిబాకీదారు:—కాశ్యేటి నగరం రాజాగారు రిశీవరుద్వారా

సదరు సాహుకారు లాడ్ గోవిందుదాసు కృష్ణదాసు వారు కాశ్యేటినగరం రాజాగారిపై పొందియుండు డిక్రిని అనుసరించి సదరు సాహుకారు లాడ్ గోవిందదాసు కృష్ణదాసు వారికి చేరవలసిన బాకీ రు 42,85,265.12.0 న్ను 80-12-22 మొదలు వనూలు అయ్యే తేది వరకు యేర్పడి ఫరదరువడి పహాకీకిగాను అడుగున కనిన సొత్తును పూరాగానైనా లేక అడుగున కనినమేరకు నాలుగులాట్లుగానైనా యీ కోర్టు వు జ్యోగసునివల్ల 26.11.1924 యీ కోర్టులో యేలంకేయబడును.

సొత్తుల వివరం

మద్రాసు నుంచి 69 మైళ్ళదూరములో అరకోం రేణి గుంట మధ్యలో యం. యన్. యం. రైలువేలో దక్షిణపుత్తరముగా నగిరి, వేపగుంట, పుత్తూరు తడుకు పూడి యీ రైలువేవకమీదుగా పోగల నారాయణవనం అనుతాలూకా ఇది కాశ్యేటినగరం జమీన్దారులలోచేరినది. ఇందులో వుండు 232 గ్రామములున్న కొండలు గుట్టలు అడవులు వగైరాలున్న, అరుణనది, కళింగి, స్వర్ణముఖి అనే 3 నదులున్న అనేక చెరువులు ఊటలు కాల్యలు భావులు బుగ్గలున్న. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రు 1,45,000. బాజారువెల రు 29 లక్షలు.

పై కనిన నాలుగులాట్ల వివరం

లాటు నెం 1 రు

ఇది సదరుతాలూకు మధ్యభాగములో వుంటావున్నది. యీ విస్తీర్ణములో తడుకు, పుత్తూరు వేపగుంట రైలువేవకలువున్నవి. యీ లాటు 76 గ్రామాదులుగల నాలుగుపాయకట్లు కలిగినవి. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రు 41,500. బాజారువెల రు 8,30,000.

లాటు నెం 2 రు

ఇది సదరు తాలూకా దక్షిణతూర్పుభాగములో వుంటున్నది. యీ విస్తీర్ణములో నగరి రైలువేవకవున్నది. యీలాటు 64 గ్రామాదులుగల 4 పాయకట్లు కలిగినది. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రు 44,800 బాజారువెల రు 8,86,000.

లాటు నెం 3 రు

ఇది సదరు తాలూకాలో దక్షిణ పశ్చిమ భాగములో వున్నది. ఆరమైలు దూరములో నగరి రైలువేవేవక వున్నది. ఇది 29 గ్రామముగల 3 పాయకట్లు. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రు 2,600. బాజారువెల రు 4,32,000.

లాటు నెం 4 రు

ఇది సదరు తాలూకాలో పుత్తరభాగములో వున్నది. యీవిస్తీర్ణములో పూడి రైలువేవేవక వున్నది. యీలాటు 63 గ్రామాదులుగలది. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రు 37,600. బాజారువెల రు 7,52,000.

వివరములు పూర్తిగా తెలియగల యిస్తియారుకాపిని జిల్లాకోర్టులోగాని లేక వాదినకీలువారి ఆఫీసులోగాని తనిఖీ చేసుకొనవచ్చును.

ఇంకను వివరములు చిత్తూరులో వాదిగారవకీలు సి.ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఎ. బి. యల్, వారిని కోరి తెలుసుకొనవచ్చును.

ఆల్. నారాయణయ్యర్,

జిల్లాజడ్జి.

జస్తిసుపక్ష చర్యలు

సమర్థించుకొనుటకు ప్రారంభించుట

జస్తిసుపక్ష నాయకుల బహిరంగసభ

జస్తి సుపక్షమువారు తమ పక్షచర్యలను గురించి ప్రచార మొనర్చుటకుగా నీనగరమున సౌందర్యవహుల నందు నిన్న సాయంత్రము డి. బ. దబ్బల్ల విజయరావువ మొదలియారుగారిఆధ్వర్యమున బహిరంగసభ జరిగెను. జస్తి సుపక్ష ప్రముఖులు కొంత మంది నచ్చిరి. ఈదినమున సుపన్యసిండుటకు రా. బ. ఓ. తణి కాచలం కెట్టి, ఎ. రామస్వామి మొదలియారు ప్రాధాన్యము రత్న స్వామి, బి. మనుస్వామి నాయకుగార్లు ఉండిరి.

రా. బ. ఓ. తణి కాచలం కెట్టిగారు

మొదట సుపన్యసింపుచు, ప్రస్తుతము జస్తి సు పక్షము నందు విభేదము లంకురించిన వనియు, ఇట్టివిభేదము లున్నంత కాల మింకను పరిగణించి పనిజేయజాలదనియు నడివారి. విభేదములు లేని మొదటిమాడు సంవత్సరములలోను, క్రొత్తగా సనసభలందు మంచి పనిజేయుట సాధ్యమయ్యెను. వ్యక్తుల పాఠ భులును సఫలములుగాని ఆశలును ఇట్టి విభేదములకు కారణము లు. తిరిగి సంయోగప్రయత్నము లొనర్చబడుచున్నవి. ఇట్టియై కృత చాలకాలము నిలచునని యాశించెదను.

ఎ రామస్వామి మొదలియారు గారు

మదరాసు రాష్ట్రీయ విషయములగురించి గాక భారత దేశపరిస్థితులగురించియు రాజకీయపక్షముల గురించియు రామ స్వామి మొదలియారుగారు ప్రసంగించిరి.

రాజకీయ పరిస్థితులందు ఆతిత్వరీతిగతిని మార్పులు గలుగుచున్నవి. అందుచే దేశమునందుగల రాజకీయముల గురించియు అందు పనిజేయుపక్షముల గురించియు వారివారి నూత్రములగు రించియు సిద్ధాంతముల గురించియు పరిసయ మొనర్చుకొను టావశ్యకము. విశ్లేషణనుగించి, మనమెంత ప్రసంగించినను వేరేయర రాజకీయపక్షముల నూత్రము లేవనజాలము. దేశమునందు ప్రతిపక్షము ఏదో యొక రాజకీయపక్షము జేరవలెనని కుతూహలపడుచున్న సమయమున, ఆయాపక్షముల సిద్ధాంతముల గురించియు, నూత్రము ల గు రించి యు దెలిసి కొనవలసరము. మనస్సునందు దృఢమున నమ్మకము లేకయే, ప్రజారంజకత కొరకు పక్షము నవలంబించుచు మారుచునుండుట అవినీతికరము.

కాంగ్రెసు సంస్థ

భారతదేశీయ సంస్థగానున్న కాంగ్రెసుతో పరిసమాన మగు సంస్థ మరియొకటిలేదు. దానికి కలుబది సంవత్సరముల పూర్వకాలాంతము గలదు. ఎంతయోకాలము నుండి చాల గలవం తముగ నిలచియున్నది. ఈపక్షముయొక్క ప్రధానసూత్రము లెవ్వి.

1916 సం॥ నుండియు 1924 సం॥ వరకు కాంగ్రెసుయొక్క చర్యలు దురవగాహములై చిత్తవిభ్రాంతి జనకములగుచున్నవి. కాని ఇటీవల కాంగ్రెసు నాయకుడు దెలిపినట్లుల కాంగ్రెసును జేరవలయునని యెంచుచో మన మంగీకరింపవలసిన ప్రధానసూత్రము లెవ్వి 1. హిందూమహమ్మదీయ సభ్యుల 2. అస్పృశ్యతానివారణము 3. కద్దరు. ఈమాడును కాంగ్రెసు నూత్రములు. రాజకీయ సంస్థయొక్క ముఖ్యసూత్రములు నిర్ణయించునప్పుడు, దేశములోని ఇతర రాజకీయపక్షము విభేదింప గల విషయములగు నుండవలెను. హిందూమహమ్మదీయ సభ్యుల యనసరములేదని జెప్పగల రాజకీయపక్ష మిదేశమున నొక్కటైనగలదా? దానికొరకు గాను మన మేప్రత్యేక రాజకీయ పక్షమునైన జేగ నక్కరలేదు. దేశమునందలి ప్రతిరాజకీయ కక్షయు నీనూత్రము గలదియే యగుటచే ప్రత్యేకముగ కాంగ్రెసు పక్షమునందు జేరుట కవసరములేదు. రెండవది అస్పృశ్యతానివారణము. ఈవిషయమునగూడ దేశమునందు భేదాభిప్రాయములేదు. అస్పృశ్యతానివారణమునకు, పల్లెటూళ్లయందు చాలిదమను సమస్యగ నున్నదని నాకు తెలియదు. కాని యెంత పూర్వవారపరాయణులు డునవామను బహిరంగముగ వచ్చి, అస్పృశ్యత యుండవలెనని జెప్పజాలదు. ఈసమస్య చాలాన్ని రములవరకు సంపూర్ణముగ బోజాలదు. ఈసమస్య పక్కమింప జడువుకు భారతదేశమునకు విముక్తి యుండవలయు. అస్పృశ్యతానివారణమును అక్కరలేనను రాజకీయపక్ష దేశమునందెట్టి యొనగలదా? లేదు. అట్టితర కాంగ్రెసునందేజేరుట కవసరము? నెల 1-3 2000 గజముల నూలునుండికి వందవలెననునది

మామూలుసూత్రము. ఇట్లు నూలునుండికి యొక్కముద్ర. దేశ

పరిశ్రమయే యని నేనెంచను. అందింక నితర, నైతికవిషయము లివిడియుండవచ్చును. కాని రాజకీయముగ దీనినిదగినది ఒక్క దేవాపరిశ్రమయేగాని మరియొక్కటిలేదు. ఇట్టిదేవాపరి శ్రమకు నే నెక్కువ విలువను జేర్చజాలను. కాంగ్రెసుసభ్యులే ఈవిషయమున భేదాభిప్రాయములే వివాదము లొనర్చుకొనుచున్నాడు. ఇట్టిసందర్భములందుకాంగ్రెసులోనివానినిదేశమునం దితరలకును గలభేదమేమి. ఇవియే కాంగ్రెసుప్రధానసూత్రము లగునెడల, ఆసంస్థయందు జేరున్నను దేశములోనిప్రతివారము కాంగ్రెసులోనివారే. నైమాడునూత్రములును సాంఘికవిషయములుగాని రాజకీయవిషయములు గావు. ఈవర్గములపై రాజకీయసంస్థల నేర్పరపవలెదు. ఈమాడువిషయములకే కాంగ్రెసు నిలచియుండునెడల నది సాంఘికపక్షసభ యగునే గాని రాజకీయసంస్థ గాజాలదు.

స్వరాజ్య పక్షము

ఇటీవలనే ముందునకువచ్చిన పక్షము మరియొకటి గలదు. ఇది స్వరాజ్యపక్షము. తీరి ఆదర్శము ప్రతిఫలించు. గత ఎన్నికలందు ఈఆదర్శముతోనే వీరు పోటీజేసి చాలసాధనము లందు విజయము గాంచిరి. తమ కార్యక్రమములన ప్రభుత్వమును ప్రంభింపజేసినవనియు, దేశమునకు నిముక్తి సంపాదించెదమనియు వీరు నడివారి. వారికొంతజోకు విజయముగాంచిరి. ఫలితమేమి. మధ్యపరగతాంశ, శాసనసభలో స్వరాజ్యవాదులు సంపూర్ణప్రతిఫలము మొనర్చిరి. బెంగాలులో మంత్రులజీతముల నిరాకరించువరకు విజయ ముండెరి. ప్రతిఫలము, ఒక ఆదర్శమును జేరుటకు నూర్చుమేగాని ఆదర్శముగాదు. ఆదర్శము స్వరాజ్య సంపాదనము. దాని నేమాత్రము దగ్గరకు దీసికొనిరాగలిగిరి. ముఖ్యముగా బెంగాలునందు ఇట్టిచర్యలన తేతమున కమితముగ నవకార మొనర్చిరి. 1918 సం॥ నం దతివాదులలో ముఖ్యుడుగనన్న ఫజులుహుకుగాను మొన్న మడ్డినన్ కమిటీయొడుట దెలిపిన యభిప్రాయములకు బెంగాలు స్వరాజ్యవాదుల చర్యలే కారణము.

స్వరాజ్యపక్షము - సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యసూత్ర మందరకును దెలిసినదే హిందూమహమ్మదీయుల సంపర్కమునమాత్రమే ఈసూత్రమును గు రించి మాటలాడుచున్నాను. లక్ష్మీ కాంగ్రెసు సమావేశము వారు, హిందూ మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమును నిర్ణయించుచు ఒడంబడిక నేర్పరచిరి. మరీటాగు సంస్కరణలందుగూడ నా ఒడంబడికయే జేర్చబడెను. దేశముయొక్క తేమము నాశించు వారెవరును, ఆయొడింబడికను కదల్చుటకు దలంపరు. చింతా మణి, కల్యాణగార్లు మొదలగువారు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము పనికికాదని సాక్ష్య మొసరుచున్నారు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేకుండ రాజకీయములందు మన మభివృద్ధిని గాంచజాలము. పాశ్చాత్యదేశము లందున్నరీతినే, ప్రజాప్రాతినిధ్య సూత్రముల మనదేశమునగూడ అనుకరింప జూచుటలన నుపయోగములేదు. వానిని మనదేశమున కనుకూలముగ విధమున సవరించుగావలెను. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము, ఇతరులు జెప్పసంత చెడ్డదిగాదు. ఇటీవల యత్తర హిందూస్థానమున హిందువులకును మహమ్మదీయులకును జరుగుచున్న పోట్లాటులు మీకుదెలిసియేయున్నవి. తమహిందూ సోదరులను విశ్వసించజాలనున నభిప్రాయమును మహమ్మదీయులందు గలుగనిచ్చుట మంచిది గాదు.

ఇట్టి హిందూమహమ్మదీయ విభేదములకు బెంగాలు స్వరాజ్యవాదుల ప్రతిఫలనచర్యయే కారణము. మహమ్మదీయ మంత్రులుగ నున్నప్పుడు వేతనముల నిరాకరించు తోడనే బెంగాలులోని హిందువులకును మహమ్మదీయులకును పోరులు పోట్లాటులు ప్రారంభమయ్యెను. ఫజులుహుక్కుగారు ప్రాసిన సనిజెప్పి ఒకరేల ఫార్మర్లు ప్రతికయందు ప్రకటింప బడుటచే, విచారకరముగ ఫలితములుగలిగెను. వ్యక్తిద్వేషములచే నెట్లొనర్చుకొనెననియు హిందువుల పరిపాలనలో తమకు తేమము గలుగదనియు సభిప్రాయము వ్యాపించెను.

జస్తి సు పక్షమునకు పాఠమును లేదనియు స్వతంత్రముగ నిలవజాలదనియు ఆశోపింపబడెను. కాని అట్టిజుర్రోపణల నొనర్చువానియం దీగుణము లేమాత్రము గాన్నించునో గమనించుడు. ఈత్యరమున, లండనునందు శాంతి మహాసభ జరిగెను. ఇంతవరకు 6 బ్రిటిషు ప్రభుత్వవిరోధులనియు హంతకులనియు నర్థించు 35 జుర్రులును, డెబెలరాగానున, ఇంకను అధినివేతము లన్నిటిప్రతినిధులను బ్రిటిషు ప్రధానమంత్రి అహ్మదానివి గౌరవము లొనర్చిరి. అధిముగనే చిత్తరంజన శాసుగారికి గూడ నాహ్వానమువచ్చెను. ఇంతలో నాంగ్లా హిందవప్రతికల కింకయును తెలిసి ఆతని గౌరవనింపిన బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము

ముణిగిపోవునని గర్హంపెట్టెను. అంతట ప్రభుత్వమువారు సి. ఆర్. దాసుగారి కెట్టి యాహ్వానమును పంపబడలేదని ప్రత్యేకముగ నొక ప్రకటన మొనర్చిరి. బ్రిటిషు ప్రధానమంత్రి, వెడ్జివుడ్లు గార్లు పార్లమెంటులో నట్టిప్రకటనలేయొనర్చిరి. స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడు చిత్తరంజనదాసుగారికి కార్యక్రమభుత్వమువారిం తటియవమానము నొనర్చినతరువాతగూడ మొన్న మోతీలాలునె ప్రహు గారు భారతశాసనసభలో లోకమిట్టి నివేదికపై దేబడిన తీర్మానము సందర్భమున ప్రసంగించుచు, “కార్యక్రమ భుత్వము భారతీయవిషయముల అనుకూలముగ గౌరవభావముతో చర్చింప నున్నది గాన” “అనినడిచెను. తమనాయకుని అవమాన మొనర్చిన ప్రభుత్వముయొడల స్వరాజ్యపక్షమువారు గన్వరచిన పాఠము మిది

తరువాత నుపన్యాసముడు, ఆంగ్లమంత్రివర్గములపై భా తతీయు లాశ పెట్టుకొనరాదనియు, కార్యక్రమము అధికారములోనున్నను, కన్వర్సేటివుపక్ష మధికారములోనున్నను భారత దేశమున కొక్కటే యని నుడివెను. భారతదేశమునెడల సానుభూతిని దెలుపు గంభీరోన్మాదములు జరుగవచ్చునుగాని, శా ర్యాచరణయందు భారతదేశమున కినుమంతయు లాభముచేతుర జాలదు. రెండుదిన ము ల కు పూర్వము, కార్యక్రమ ప్రభుత్వమున అధినివేతకార్యాలయమంత్రిగ నున్న, థామసు గారు, భారతదేశవిషయముల విదేశాంగవిధానముగ పరిగణించి వ్యవహరింపవలసినదే యనియు, వానిని ఆంగ్లదేశమున పోషిక రాజకీయములలోనికి దేరాదనియు ప్రకటించిరి. కార్యక్రమము నిజోదేశముల గ్రహించుట కింతకంటె కావలసినదేమి?

మొదటియారుగారు రుదన్యాసమును ముగించుచు ఏయే పక్షము దేశాభివృద్ధికి సరిగ పనిజేయుచున్నదను విషయమును ప్రతిపాదన తమకుదామే పరిశీలించుకొని, నిర్ణయించుకొనవలెననియు, ప్రతిసత్వరమును అభిప్రాయములు మారుచుండునని గమనింపవలెననియు, ప్రతివ్యక్తిరకు మార్పులను నిరాకరింప గూడననియు నుడివారి.

ప్రొ॥ రత్న స్వామిగారు

తరువాత రత్న స్వామిగారు మాటలాడుచు, రాజకీయములందు వ్యక్తిదూషణము లాభకరముగాని, ఆరోగ్యకరముగ వాతావరణముగాని గాజాలవనియు, నుడివి, కాంగ్రెసు తిరిగి తన యభిప్రాయములకే వచ్చుచున్నదని నుడివారి. నేను మొదటి నుండియు హిందూమహమ్మదీయమైత్రి సాంఘిక పరిసమానత్వము, దేశీయార్థిక దృష్టిని బోధోలుట యను నీయూడు కార్యములను నిర్వహింపనిది దేశమునకు విముక్తికేదని యెంచుచుంటిని. అందుచే మొదటి రెండువిషయములందును కాంగ్రెసు వారితో నేకీభవించుచున్నాను. మూడవవిషయముగ ఆర్థిక నిస్పృహ నిశ్చితిని బోధోలుటగాను నూలునడుములనొకసాధనముగా గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించెను. అందుచే నూలునడుములయందలి నూత్రమునుగురించి కాంగ్రెసువారితో నేను సంపూర్ణముగ నేకీభవించుచున్నాను. నూలునడుముల అందలియందే శిమును సెరవేర్చగలదా లేదా యనువిషయము స్వల్పవిషయ మగుటచే చర్చించి సమాధానమునకు రావచ్చును. దక్షిణ ఇండియా ప్రాప్యజేతర స మా వే శ ము న నా యాహ్వాన సంఘోపన్యాసమున, రాజకీయభివృద్ధికి ముందు సాంఘికాభివృద్ధి ముఖ్యమని నడిగితిని సోపలు రిఫార్మరుప్రతిక ఆక్షేపించెను. కాని గాంధీగారిచే నిర్ణయించబడిన కార్యక్రమమేనే దెలిపిన యభిప్రాయముల బలపరుచుచున్నది.

బి. మునుస్వామినాయుడు ఎం. ఎల్. గారు

పిదప బి. మునుస్వామి నాయకుగారు సుపన్యసింపుచు జస్తి సుపక్షమువారి చర్యలను సభ్యులించిరి. గత రెండుదినములలోను శాసనసభా కార్యక్రమమును జూచినయెడల, దేశాభివృద్ధికి ముఖ్యవిషయములందు మంత్రివర్గ పక్షమువారును, ప్రతి కూల పక్షమువారును ఏకీభవింతురని దెలియనగును.

సంస్కరణల ప్రారంభమైనపుడు, అవి యెట్లున్నను నుపయోగించి పనిజేయుట కంగీకరించిన జస్తి సుపక్షమువారు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము తమ ముఖ్యసూత్రముగ నేర్పరుచుకొనిరి. వారము గోరుట ఎంత న్యాయముగ విషయమో గత మూడువత్సరములచరిత్రను గాంచిన దెలియనగును. ఇట్టి సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము లేనియెడల దేశమునందు వివిధసంఘముల వారిలో మైత్రియనునది యుండుటకు విలు లేకపోయెడిది. ఇతర విషయములందు జాతీయోద్యమముల కనుకూలముగ లేమని యెప్పుడును ఆక్షేపింపజాలరు. హిందూ మహమ్మదీయమైత్రిని జిప్సిసుపక్షమువా రెప్పుడును గోరుచునేయుండిరి. అస్పృశ్యతానివారణమునకు ఈ పక్షమువారు ప్రయత్నించుచుండిరి. కాని ఈ విషయమున ఎక్కువ అభివృద్ధిగలుగలేదు. ఇందులకు పర

టూల్ ప్రజలయందు విద్యావ్యాపన మావరము. అందుల కవ సరమును ధనము లేక వాపుటచే మంశ్రులధికముగ నొనర్చుటక పోయిరి. ద్వంద్వ పరిపాలనమును నిర్వహించుట అసాధ్యమని మాకు దెలియును. మంత్రుల చర్యలనుగా ని, కార్యములనుగా ని విమర్శింపునపుడు, ద్వంద్వ పరిపాలనా విధానమువలన గలుగు అటంకము లామనస్సునందుంచుకొనవలెను. నిర్బంధప్రాధమికవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు మంత్రి యంత్రప్రయత్నించినను ధనహీనముచే సాధ్యము గావయ్యెను. ప్రభుత్వమువారు భారతప్రభుత్వమువారికి రిక్తి కోట్లకపోము గట్టవలసియుండెను. కప్పమును తగ్గించునట్టినిర్బంధము ప్రయత్నము లానన్వబడుచున్నవి. అవిసఫలములుకాగానే పనిప్రారంభింప వీలుగలుగును.

ఉపన్యాసకుడు తరువాత హిందూధర్మాదాయ చట్టమునుగురించి నుడువుచు, అది సర్ భావ్యంతయ్యుంగాను, చెంచారావుగార్ల ఓట్లల ననుసరించియే రచింపబడెననియు, అయినను అట్టిట్లలవలన, ధనస్వాముల హక్కులకు భంగముగలుగును గాన కొంతప్రాతికూల్యము వచ్చెననియు, వానిని తప్పింప వీలులేదనియు నుడివెను.

చీరాల మునిసిపాలిటీ విషయమున మంత్రివర్గమువారి చర్యను సమర్థించుచు, కొంతమందివ్యక్తుల ప్రేరణవలన చీరాల ప్రజలు ప్రతికూలాంధోళన మొనర్చినందున, తరువాత చీరాల పౌరులు అంతకుభూర్వము ప్రభుత్వముచే నియమింపబడి డ్యే పింపబడిన యాతనినే—పురపాలక సంఘాధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనిరనియు, ఈవిషయము మంత్రివర్గమువారి చర్య సరైనదని బలపరచుచున్నదనియు నుడివెను.

రాజకీయ ఖయిదీలగురించి తమ పక్షమువారి యభిప్రాయమును వివరించుచు కాసన సభయందీ విషయమున దేబడిన తీర్మానము యువరాజాగమనము తరువాత కొలదిదినములకు చచ్చుట వచ్చెననియు అప్పుడు మదరాసు నగరమున జరిగిన అల్లరులు ప్రతివారికిని జ్ఞాపకముండుననియు రాజకీయ ఖయిదీలనిన అట్టి అల్లరి నొనర్చువారే యగుచో వారికి సౌమ్యముగ నాదరణము నొసగరాదని శర్త. త్యాగారాయ చెట్టిగారు దెలిపిరేగాని అంతరాత్మకారకు జెయునకు బోయినవారిని గురించి గాదనియు అట్టి వారు గౌరవాగ్నులనియు నాయుడుగారు నుడివెరి.

తరువాత నధ్యక్షునకు నుపన్యాసకులకు కృజ్ఞతాపదనములతో సభ ముగిసెను.

మతకలహములు

నాగపూరు

డాక్టరు సయ్యదుమహమ్మదుగారు తగవులను పరిష్కరించుటకు నాగపూరు వెళ్లివచ్చియు ఆయనకు జ్వరము తగిలినది. అందువలన ఆయన లేవడము లేదు.

అలహాబాదు

పండిత మోతీలాలునైహూగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగిన సభలో రెండుమతములనాయకులను ఆరుగంటలసేపు చర్చించిరిగాని సమాధాన మేమియును కుదురలేదు. బ్రిటిషున్యాయస్థానములలోనే పరిష్కారముకావలెనని చివరకు నిశ్చయింపబడెను. కోర్టులలో మరల విచారణ ప్రారంభమైనది. మేజిస్ట్రేటు ఎస్. డబ్ల్యు. బాబుగారుగూడ కొన్ని తేసులను విచారణ చేసెదరు. (అ.ప్రె)

మదరాసు కార్యరేషను

అధ్యక్షుని వీడ్కోలుపు

మంగళవారమునాడు సాయంకాలము 5.15 గంటలపను భవనములందు కార్యరేషను సామాన్యసభ ది. బి. వి. తిరుమల పిళ్ళేగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ప్రస్తుతాధ్యక్షుని యాజమాన్యమునజరుగు ఆఖరుసభ యిదియేగావున సభ్యులు చాలమంది వచ్చి వీడ్కోలుసంగిరి.

నన్నిపాతజ్వరము

సభలో మామూలుకార్యక్రమము చర్చింపబడక పూర్వము పుణ్యనందు విక్కుటముగ ప్రబలియున్న నన్నిపాతజ్వరముచే అధికమణములగుల్ని అందుకు గల కారణములగుల్ని చర్చించవలెనని సభ వాయిదాతీర్మానమును టి. ఎస్. రామస్వామి అయ్యరుగారు ప్రతిపాదించిరి.

జి. ఎ. నళేశుగారు క్రమభంగమును నూచించి, 7వ క్లాజప్రకారము ఈవాయిదా కంగీకరింప జాలమనిరి. దేశికాచారిగారు కూడ ప్రతిపాదన నిరాకరించి, యివిషయము చర్చకుజెట్టుటపున అధికారలకు దెలియజేయవలసి యుండెనని పలికెను.

అధ్యక్షుడు అజ్ఞేనిశ్చయించి ప్రతిపాదన క్రమభంగమని ప్రకటించెను.

డా|| సి. నళేశు ముదల్యారుగారీర్మానమును చర్చకు జేసెనని రామస్వామి అయ్యరుగారు కోరిరి.

అధ్యక్షుడు తనపదవి ముగియుటపున కార్యక్రమము తయ్యముగించి నూతనాధ్యక్షునకు సనిబాకీలేకుండ ఒప్పగించుటకై వేరొకనాడు సభజరగవలెనని నూచించిరి.

కొంచుసభ్యు లంగీకరించలేదు. పనియంతయు నాడు 6.30 గ|| ముగియవలెనని కె. వ్యాసారావుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఇది అంగీకరించబడెను.

నీరు ఎక్కువవనరు కలిగియున్న సమయ మెప్పుడో దెలిసిచూ ప్రజలు నిలువాజేసికొని యుండుటకు వీలునని మదన గోపాలనాయుడుగారు కోరిరి. కమిషనరుగారు ఈ కాలమును ప్రకటించుమని దెలిపిరి.

ఆల్వారుపేట, వానీయపేట, లేనాంపేట గ్రామముల కనుకూలుగా నొక మార్కెటును నిర్మించుటనుగూర్చిన నూచన చర్చింపబడెను.

ఈమార్కెటును నిర్మించినచో పెట్టుబడి కను మొత్తము తిరిగివచ్చు నాయను విషయము తెలిసికొనగోరి స్టాండింగుకమిటీవారి పరిశీలనార్థమై పంపిరి. వ్యాసారావుగారు ప్రతిపాదన బలపరచిరి.

డా|| నళేశుగారు మార్కెటు ఉండవలసిన ఆవశ్యకతను విపులముగా దెలిపిరి. కొంతచర్చ జరిగినపిదప మొదటి ప్రతిపాదన అంగీకరించబడెను.

మనేగారుసత్రమువద్ద వంతెన

మనేగారుసత్రమువద్ద 40 అడుగుల దెడల్పు గల బ్రిడ్జి (వంతెన) నిర్మించుటనుగూర్చి చర్చజరిగెను.

ఈవిషయము ఆర్థికవిషయమునకు కంబంధించినది గావున పన్నుల విచారణసంఘమువారి పరిశీలన కంపవలెనని జి. ఎ. నళేశుగారు నూచించిరి. అట్లంగీకరింపబడెను.

పిదప నీదినసతీర్మానము:—“బ్రాడ్వేకాడ్డు చీనాబజార్ కలిగియుండు (లాకాలేజి కెదురుగా) స్థలసంకోచముచే మోటారుకారు ట్రాముకారులరాకపోకలవలన ప్రజలకు ప్రమాదములు గలుగుచుండును. కావున ప్రమాదముల తొలగించు

టకు పట్టిమన్నెపున 100 పాడుగు 20 అడుగుల దెడల్పుగలస్థలము, శంకరయ్యరు హోటలువరకు కార్యరేషను వారు కలుపుకొన నెంచిరి.” యా 45700 వెచ్చించి పేదవారికి గృహములు కట్టించియున్న నూచనయు పన్నుల సంఘములవారికి పరిశీలనార్థము పంపిరి.

అధ్యక్షుని వీడ్కోలు

6.30 గంటలమయమున సభవారు, కార్యరేషను అధ్యక్షుడు కాలనియమిరి ముగియుటచే ఆయనపనినిగూర్చి తమనదభిప్రాయమును తెలియబరచుటకై కార్యక్రమమును ముగించిరి. డి||బి|| జి వారాయణస్వామిచెట్టిగారు యాదినవతీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:—“దివాను బహదూరు తిరుమలపిళ్ళేగారు ఒక నవ్వున అమూల్యసేవను యీసభవారు కొనియాడుచు తమసంతసమును దెలుపుచున్నారు.” పిదప వాసుదేవిశిష్యుగారు తమగౌరవమును దెలిపిరి.

ఈ పత్నరము పరిపాలన అన్నివిధముల అభివృద్ధిచే జూపించుచుంటే ఆధ్యక్షుని ఘనత కొనియాడదగినదని డా|| సి. నళేశుగారు నుడివెరి.

బోగుగారు అధ్యక్షుడును కూడి పనిజేయుట ప్రాక్టబ్లిమముల సంయోగమును దెలుపుచున్నది. వీరి పాలనలోముఖ్య విషయమేమన 5 లక్షలు బెట్టి నూతననిర్మాణములు గావించుట పేదలకు 15 లక్షలు బెట్టి పసతు లేర్పరచుట, ఆదాయమును 2300 రూ|| హెచ్చించుట అని దెలిపిరి.

వీడ్కోలుసంగుట యెప్పుడును గూడ విచారకరమైనదే మనియు, సరదాగా మంచిగాయెల్లప్పుడును మెలగుచుండిన ఆధ్యక్షుని విడిచిపెట్టుట కష్టముగ నున్నదనియు, జి. ఎ. నళేశుగారు దెలిపిరి. తమస్థానములను భారీచేయుచున్న కె. సి. జేశికాచారి, సుబ్బరాయ మొదల్యారు, శివప్రకాశముదల్యారు, రత్నస్వామి, డా|| వెంకటస్వామిగార్లకు గూడ వీడ్కోలు సంగిరి.

జి. తనికాచలం చెట్టిగారు అధ్యక్షుని కొనియాడి, ఆయన సత్కార్యములన్నిటిని పేర్కొనిరి.

వ్యాసారావుగారు తామెంతగోరినను పిళ్ళేగారిని అధ్యక్షునిగా మరల నుంచుటకు వీలులేకుండెనని చింతించిరి. ఆయన సభలో నొకవాయకుడుగా నుండవలసినవాడు. ఆయన అధ్యక్షుడుగా నుండవలెను. సభ్యునిగా నుంచిన చాలదు. ఆయన నూతనాదర్శమును జూపెను. అని బలికిరి.

సామి వెంకటాచలంగారు తరువాత మాట్లాడుచు యీతను ఆనేక కష్టపరిస్థితులను సంతృప్తికరముగా ముగించెననియు, వేరొకరి కిట్లు సాధ్యపడియుండదనియు పలిపిరి.

బోగుగారు కమిషనరు అధ్యక్షుడు తనకు ఆనేకవిషయములలో సలహాలిచ్చి గొప్పసహాయము నొసంగెనని తెలిపి, ఆయనతో నింకొన్నాళ్లుండకాలనందుకు విచారము దెలిపి, ఆయనకు చిరాయురారోగ్యములను గోరెను.

భక్తవత్సలునాయుడు, మదనగోపాలనాయుడు, వరదరాజులు నాయుడు మున్నగువారు చాలమందిగూడ అధ్యక్షుని ప్రశంసించిరి. తరువాత తీర్మానము ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడెను.

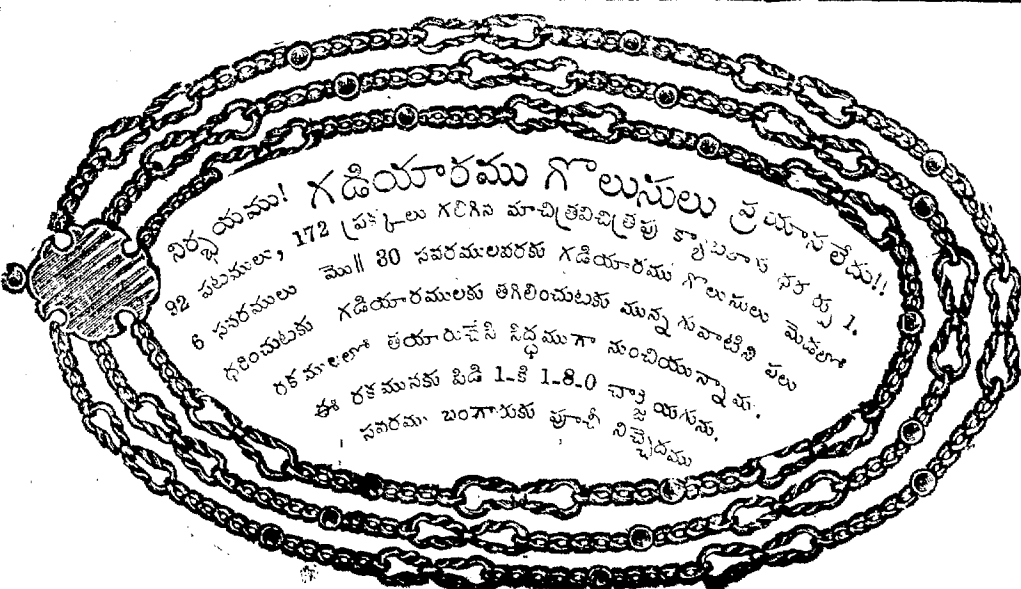
అధ్యక్షుని జవాబు.

తనసేవనుగూర్చి యింతగా ప్రశంసించినందులకు సభవారికి అధ్యక్షుడు వందకృతించు లర్పించెను. తనకు కార్యరేషను ఉద్యోగులతోగల సంబంధమంతయు విధాయకమనియు, వారు పని సరిగాచేయుచున్నచో శిక్షించుట మానలేదనియు నుడివెను.

స్టాండింగు కమిటీలనుగూర్చి దెలుపుచు వారికి ప్రత్యేక సమాస్తాలనీయున్నచో పని సకాలమున జరుగుట దుర్లభమనియు, ఆర్థిక సంఘముపని సరిగా విభాగింపబడలేదు. నీటిసరఫరా చాలదు ఉత్తర దక్షిణభాగములకు వేర్వేరుతావులనుండి నీరు తెప్పించవలెను. నూతనీరు పరిశీలించిచూచిరి. నూతనీరు త్రాగుచున్నవారు నగరములో వైపునీరు త్రాగివారికన్న ఆరోగ్యముగ నున్నార. వైదాపేటనదిలోని నీరు నుపయోగించిన బాగుండును. అని అధ్యక్షుడు దెలిపిరి.

మరణసంఖ్య అత్యధికమగుట దుస్సహమపార్థ. నగర పారిశుధ్యము బాగులేకుండుటయే యందుకు కారణము. ఎంతవ్వయమొనర్చినను ఇది తొలగకున్నది. పేదలకు గృహములు నిర్మించినచో ఈపాధ తొలగగలవని నూచించిరి.

కార్యరేషనువారి సానుభూతికి నెంతయు తోజుకదెలిపి అధ్యక్షుడు యుగించెను. అంతట సభ ముగిసెను.

నిర్మయము! గడియారము గొలుసులు ప్రయాసలేదు!!
92 పలుములు, 172 ప్రక్కలు గలవి మంచివి
గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటిని పలు
రకమునకు పిడి 1-8.0 చాస్తయన్ను
సవరము బంగారుపువ్వు నిచ్చెదము

భారతసంస్కరణముల విచారణ

కబీరుద్దీను అహమ్మదుగారిసాక్ష్యము

ఒక్కసారిగ సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య
మియరాదు

(అ. ప్రె. స్వేచ్ఛలు సర్వీసు)

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 22:— భారతశాసనసభ్యుల కబీరుద్దీను అహమ్మదుగారు తమ భారతసంస్కరణ విచారణాంశమువారిచే ఒకగంటకు పైగా భారతశాసనసభలోని సార్లమెంటరీ మసీదాను విచారించబడిరి. ఆయనపంపిన మొమరాందమును భారతశాసనసభ్యులు 18 మంది సంతకముజేసిరి.

సాక్షి విచారణయందు సర్ శివస్వామిగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు డాక్టరు నర్రా, డాక్టరు పంజాబైగారలనుగూర్చి యవమానకరముగ మాటలాడినందునలన వారలిద్దరును సాక్షిని విచారించుట లేదనిరి.

మొమరాందమునందు జాతిప్రాతినిధ్యవిషయమున మస్లింలకు ఆభిప్రాయములే పరిపరపబడెను. రాజకీయ విషయములందు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల విషయమున సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమొసంగుటకు అభివృద్ధి నెమ్మదిగ జరుగవలెననియు, రాష్ట్రీయములో స్వపరిపాలన మభివృద్ధియు, కొలదియు, భారతప్రభుత్వమునకు బాధ్యతనిధాంతయును ప్రవేశపెట్టవలెననియు చెప్పబడెను. దేశక్షయము, విదేశీయ, రాజ్యాంగ విషయములు వచ్చు మిగిలినవన్నియును భారతశాసనసభయొడ బాధ్యతల మంత్రుల యధికారమునకు వదలివేయవలెను. వారిలో మూడవవంతుమందియైనను మంత్రులు గ నుండవలెను. కేంద్రప్రభుత్వమునందు మార్పులు గలగజేయవలెనన్న చట్ట సవరణమవసరము. 1919 భారతప్రభుత్వశాసనము కేంద్రప్రభుత్వస్థితిని ముట్టుకొనకుండ వదలివేసెను. రాష్ట్రీయములకు బాధ్యత నొసంగినపుడు కేంద్రప్రభుత్వము బాధ్యతలేని కార్యనిర్వాహకులగుచుండుట అసంభవముగాన, కేంద్రప్రభుత్వమునకు బాధ్యతనొసంగుచు మార్పులగజేయుట తప్పనిసరియగుచున్నది. ఇప్పుడున్న ప్రకారము శాసనసభలో అధిక సంఖ్యాకులు ప్రతి కూలముగనున్ననుపుడు దృఢము గ కార్యనిర్వాహక వర్గమున్న దున్నహముగ నుండును. అదియే కార్యనిర్వాహకాధికారము గల్గియుండుట న్యాయముగాదు. ఈపరిస్థితుల ను జక్కజేయనియెడల ఓకటేతీరన ప్రతిష్టంభములు తప్పక జరిగితిరును. నైన్యముపై నధికారము బ్రటిషువారిచేతులలోనే సభారణముగ నుండవలయున్నను, నైన్యమును భారతీయుల పరముజేయు పనిని లొందరజేయవలెను.

విచారణచారంభము

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్గౌడరు మడిమను విచారించగా సాక్షి తాను చాల ప్రపంచానుభవము గలవాడనియు, బెంగాలు శాసనసభ్యుడుగ నుండిననియు, మొదటి రెండవభారతశాసన సభలందు సభ్యుడననియు జెప్పెను.

నెమ్మది నెమ్మది అభివృద్ధి

నెమ్మదిగా అభివృద్ధిగావలెనని కోరుటలో నర్థము మరి కొన్నిశాఖలను ప్రజాయత్నము జేసి వెంటనే రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మియకుండుటయూ యని అభ్యుత్థు డడుగగా కబీరుద్దీను గారు అంతేయని ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్గౌడరు గారికను ప్రశ్నింపగా సాక్షియిప్పుడు జాతిప్రాతినిధ్య ముండకతప్పదనియు శాసనసభలందును, పబ్లిక్ సర్వీసులలోను మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యము దామాషాల బట్టియుండుటలు శాసనము జేయవలెననియు కోరెను.

అభ్యుత్థుడు తాను జేయు విచారణలో పబ్లిక్ సర్వీసులమీద లేచుగాన సాక్షికోరునది యీదేశములోని పబ్లిక్ సర్వీసులందు ఆయన జాతికి ప్రాతినిధ్య ముండవలెననియేనా కోరునదనియడుగగా సాక్షి అవునని అంగీకరించెను.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ:—సాక్షి దీనికి ప్రచారము జేయకపోవుటకు కారణము ప్రజల జ్ఞేయము పరిపాలకులచేతులలో నుండుటయు, తనజానికి సమానభాగ ముండవలెనని కోరుటయేనాయని యడిగెను.

కబీరుద్దీను గారు:— అవునుఅంతే.

మంత్రుల నియామకము

అభ్యుత్థుడు సాక్షికి గవర్నరు ప్రధానామత్తుని నియమించుట యిచ్చమేనా యని యడుగగా కబీరుద్దీను గారు లేదని చెప్పెను. కారణము ప్రధాన మంత్రి తనజాతివారైనను యితర

జాతివారైనను తన జాతి కనుకూలముగ నుండువారిని నియమించు కొనును.

అభ్యుత్థుడు:—మంత్రులను నియమించునధికారము గవర్నరు చేతులలో నుండునెడల నిష్పక్షపాతముగ జేయునని యనుకొనెదరా?

సాక్షి:—అవును.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ గారు మద్రాసు సామ్యమును బట్టి ఆచట ప్రధానామత్తుని బలచెదరనియు, మంత్రులలో మహమ్మదీయుడు లేదనియు నూచించిరి.

సర్ శివస్వామిగారు ముగ్గురు మంత్రులలోను, యిద్దరు కార్యనిర్వాహకసభ్యులలోను ప్రభుత్వసభ్యు లైదుగురలోను ఒక్కరు మాత్రము మహమ్మదీయు డాయెను. మహమ్మదీయ జాతికి ప్రాతినిధ్యము బాగుగ నుండెననియు జెప్పిరి.

అభ్యుత్థుడు ప్రశ్నింపగా సాక్షి కేంద్రప్రభుత్వము నందు యెట్టి మార్పును ప్రవేశ పెట్టుట యిచ్చములేదని చెప్పిరి.

సాక్షి మతవిషయక శాసనములందు అందుకు సంబంధించిన జాతియే వోటుజేయ నీయవలెనని చెప్పుటకు శాసనసభలో శాసనసభ్యులందున్నాయని అభ్యుత్థుడు నూచించెను.

నైన్యమును భారతీయపరముజేయుటపై అభ్యుత్థుడు సాక్షి ఆభిప్రాయము, ప్రభుత్వనిర్వాహాభివృద్ధియు, నైన్యమును భారతీయపరముజేయుటయు ఒక్కసారియే జరుగవలెనాయని యడుగగా అవునని అహమ్మదుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

సాక్షి మొమరాందములో నైన్యమును భారతీయ పరముజేయుటకు లొందరజేయవలె ననుటకు యిప్పుడున్న స్థితి నభివృద్ధిజేయవలెననియేనాయని సర్ మహమ్మదు సాఫీ గారుడుగగా, అహమ్మదుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తాను దేరాదూను మిలిటరీపాకాలను జూచితినియు, దానినభివృద్ధిజేయవచ్చునని తలంచుచినియు జెప్పెను.

సాక్షి మహమ్మదీయుల నెమ్మకొనటలో మహమ్మదీయే తరులపలకుబడినిగూర్చినవిషయములందు యెన్నికలనిబంధనలను సరింపవలెననిచెప్పిన దానికి అగ్గమేము అభ్యుత్థుడు కోరగా కబీరుద్దీను గారు క్రిందటసారి ఎన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారు అనాముఖులను బెట్టిరినియు, వారికిఁబట్టుపెట్టుబడి పెట్టినిజమైన మహమ్మదీయ ప్రతినిధులురాకుండ వారుగలియునట్లు జేసిరినియు ఆక్షేపణచెప్పెను.

ఒకరాజకీయ సంఘతన అభ్యుత్థులను బలపరుచుటకు ధనమును వినియోగించుటలో యేమియు తప్పలేదని ఆయన అభ్యుత్థునితో నేకిభవించెను.

సాక్షి అనవసరముగ లేనివాని పలుకుబడినుపయోగించకుండ యేర్పాటుండవలెనని కోరుచున్నాడని సర్ మహమ్మదు సాఫీ నూచించగా ఆ అవునంతేయని సాక్షి జెప్పెను.

ప్రమాదవశమున అహమ్మదుగారు తానుక్రిందటిసారి ఆ నెంట్లీఫర్డు ముగిసినపిదప బెంగాలుకుపోతినియు, ప్రభుత్వపక్షమువారు మన్నవాండవను మంత్రులజేతములకు ప్రతికూలముగ వోటుజేసినటుల కనుగొంటిననియు, కారణము ప్రతివారును మంత్రిగావలెనని కోరిననియు జెప్పెను. (నవ్వు)

సర్ ఆర్థురప్రూం రిజర్వస్థానములంచి వేర్వేరు నియోజకవర్గము లుండుటకు ఆక్షేపణయేమని సాక్షి నడిగెను. అటువంటిప్పుడు హిందువులను మహమ్మదీయులను మహమ్మదీయభృగ్ధికి వోటుజేయవచ్చునుగా!

అందులన నిజమైనప్రతిభి త్రోసివేయబడునని సాక్షి తలంపని సర్ మహమ్మదు సాఫీ నూచించెను.

అంతేయని కబీరుద్దీను గారుబెల్లిరి.

నైన్యము భారతీయ పరము జేయవలెననిగా, సామర్థ్యము నాలోచింపకుండ జేయవలెననిగాని, క్రిందినుండవలసిన వానిని కర్నలుజేయవలెననిగాని సాక్షియొద్దేశ్యముగాదని సర్ ఆర్థుర గ్రహించెను.

అహమ్మదుగారు:— కాదు అది నాయుద్దేశ్యము కాదు.

సాక్షి తొందరచిందర

అంతట సర్ శివస్వామిఅయ్యరుగారు సాక్షిని విచారించిరి. ఆయన మొమరాందములో, కేంద్రశాసనసభల ప్రస్తుతస్థితి దుస్సహముగ నుండెనని చెప్పినదానిపై సాక్షి యేమి అభివృద్ధి జేయవలెనని తెల్పదని యడిగెను.

ఇచట చిందరవందర గలిగెను. సాక్షియందుకు ప్రత్యుత్తరము తన మొమరాందములోనే గాన్పించునని అనేకసార్లు జెప్పెను. తనకు దెలియని యిట్టి ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర

మిచ్చి కాలహరణము జేయుట లేదని ఆయన చెప్పినటుల వినిపించెను.

సర్ శివస్వామి గురల నడప్రశ్నలనడిగెను.

అభ్యుత్థుడు అందులకు సాక్షి ప్రత్యుత్తరము నిదివరకే చెప్పిననియు, అందుకు నివారణోపాయము ఆనెంట్లీలో మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్య మెక్కువ జేయుటయనియు చెప్పెనని జెప్పెను.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ సాక్షి తనమొమరాందములోనే యిందులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెననియు, అందు కేంద్రప్రభుత్వములో సాక్షిక బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టు కోరెననియు జెప్పెను.

సర్ శివస్వామి:— సాక్షు సాక్షికి బోధించి చెప్పినదక్కరలేదు. సాక్షి భావమేమియో తెలిసికొన కోరెను.

అభ్యుత్థుడు:— (సాక్షినిజూచి) నేనను సరు మహమ్మదుగారును మీకు జెప్పిన విషయము లిట్లుమేనా?

సాక్షి:— నాకిష్టమే.

సర్ శివస్వామి గారికను కొన్ని ప్రశ్నలకును ముందెను. అప్పుడు యారెండు రూపాయల లాయరుడుగనట్టి క్రాసు ప్రశ్నలనుగూర్చి తనకిష్టము లేదని కబీరుద్దీను గారన్నటుల డాక్టరు పరంజిపై, సర్ తేజబహదూరు సప్రూగార్లకు వినబడెను. అప్పుడు సర్ శివస్వామి విచారణను ముగించెను.

సాక్షి యారెండు రూపాయల లాయరుని అమర్యాదగ మాట్లాడినందులకు అసమ్మతిని చెప్పుచు డాక్టరు పరంజిపై డాక్టరు సప్రూగార్లలు సాక్షిని విచారించుట లేననిరి.

అభ్యుత్థుడు తన విషయమును జెప్పకొనుచు ఆమాటలు తనకు వినబడలేదనియు, వినబడియున్నయెడల వెంటనే సాక్షిని వాని నుపసంహరించుకొని త్నమాపణ గోరవలెనని యడిగియందుననియు జెప్పెను.

సాక్షి ఆట్టిమాట లనియున్నయెడల నుపసంహరించుకొని త్నమాపణ గోరవలసినదిగ అడిగెను.

అహమ్మదుగారు తాను డాక్టరు నర్రాగారు తలంచిన విధముగ నట్టిమాటల నుపయోగించలేదని చెప్పిరి.

డాక్టరు పరంజిపై తానామాటలు విన్నపుడే అభ్యుత్థునకు దెలియజేసినని చెప్పెను.

ఏఆర్థములోనన్నను ఆమాటల నుపసంహరించుకొనవలసినదిగ అభ్యుత్థుడు సాక్షిని గోరెను.

సాక్షి తానామాటల నుపయోగించలేదని చెప్పియేదైన వరకుమిది త్నమాపణ గోరుటకు సిద్ధముగ నుండినని చెప్పెను.

జిన్నా గారు

మహమ్మదీయ ప్రాతినిధ్యమునకు శాసనపూర్వకముగ హామీనిచ్చిన యెడల రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య మిష్టమేనాయని జిన్నాగారు సాక్షి నడిగిరి.

అహమ్మదుగారు అందుకంగీకరించెదను గాని కేంద్రప్రభుత్వములో మాత్రము దానితోపాటు మార్పును ప్రవేశపెట్టుట లేదనియు, ముందు రాష్ట్రీయములో వాని సామర్థ్యమును పరీక్షించి చూడవలెనని చెప్పెను.

మొమరాందశాసనసభ

అబ్బాస్ ఖానుగారు, బ్రాహ్మణులుకానివారికి సర్వీస్ లో 100 కి 75 ఉద్యోగములుండవలెననియుపపాదించిరి. ఇది వరకే 3 ఏళ్లవరకు 100 కి 50 మంచితీర్మానులాలవా రుద్యోగాల్లోకి వచ్చేవరకు బ్రాహ్మణుల తక్కువగాచేర్చుకోవాలనే సర్కారుఆర్డరుగలదు. అదిగాక 100 కి 50 మందికి చేయుట కై నా తగినవారు దొరుకుటలేదు ఆట్టిస్థితిలో యాతీర్మాన మనవరమని గవర్నరు మొమరాందము వాదించెను. కాని తీర్మానము వోటుకుపెట్టబడవలయునని బలవంతమురాగా తీర్మానము నెగ్గెను. రెండోతీర్మానములో కాలేజీలో మొమ్మల్నాలో చదివేవిద్యార్థులలో 100 కి 75 మంది బ్రాహ్మణేతురులకొరకు ప్రత్యేకింపవలెననియున్నది. ఈతీర్మానముగూడా నెగ్గినది. మూడోతీర్మానములో అన్ని జాతులవారిని మొమరాందసంస్కృత కళాశాలలో చేర్చుకోవలయునని యున్నది. యాతీర్మానము గూడ నెగ్గినది:—

ఈతీర్మానము లైనతరువాత దివాన్ గారు తమయంపన్యాసము నొసంగినసభాభిరుచేసి, పెంబల్ల తెలివిలేటలను మెచ్చికొనిరి. సభజయప్రదముగా జరుగుటకు సభ్యులే కారకులని ప్రశంసించిరి. ఇకముందుజరుగబోవు సభలందు దివాన్ గారి ఆఖరు యంపన్యాసము లుండవలె.

(స్వకీయవిలేఖరి)

జయిటో అఖండపాఠము

70 మంది అకాలీల ప్రయాణము

"70 మంది అకాలీలు రైలులో 22వ తేదీ ఉదయమున అమృతసరునుండి బయలుదేరి జయిటోకు వచ్చుచున్నారు. అచట సుధారసంఘమువారు గావించుచున్న అఖండపాఠమును అకాలీలు గమనించుటకే వచ్చుచున్నారు" అని అమృతసరు నుండి పంపబడిన తొలివార్త 21 వ తేదీ రాత్రి నాభాఉద్యోగులకు చేరినది. సుధారసంఘమువారినికోరిన వరకులనే అకాలీలనుగూడ ఉద్యోగులు కోరెను. అకాలీలు ప్రత్యేకముగా అఖండపాఠమును జరుపగోరిననుసరే తేక సుధారుల అఖండ పాఠమును పరిశీలించగోరిననుసరే ఆ వరతులనుబట్టియే కావలెను. "ఒకవేళ అకాలీలు దొర్లవ్యమొనరించెదరేమో" అని సుధారులు సంశయపడినారు. సహాయమునుకోరిరి. అందులకు 30 మంది పోలీసుకనిస్టేబులును 40 మంది ఆర్మీకులును 100 మంది పదాతులును 100 మంది గ్రామవాసులును రైలుపైనువద్ద సిద్ధముగా నుండులెనని ఉద్యోగు లాజ్జాపించిరి. అకాలీలు వరతుల కొడబడనిచో మామూలు ప్రకారము నెమ్మదిగా పారినిగూడ ఆరెప్పుచేసెదరు.

అకాలీల ఆగమనము

నిన్న 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఒంటిగంటకు 60 మంది అకాలీలు రైలునులో జయిటోచేరి. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి డాక్టరు పరశురాంగాయను కొంతమంది అకాలీ గూఢచారులునుగూడ ఆరైలులోనే వచ్చిరి. సర్దారు గురు దయాలుసింగు (అసిస్టెంటు అడ్మినిస్ట్రేటరు), సర్దారు యింద్ర సింగు (మేజిస్ట్రేటు), సర్దారు కోరాసింగు (పోలీసుసూపర్వైంటెంట్) గార్లును కొంతమంది పోలీసు కనిస్టేబులును రైలుపాటు ఘోరముమీద సిద్ధముగానుండిరి. మీరేలవచ్చితిరని గురుదయాలు సింగుగారడగగా అఖండపాఠమును జరుపవచ్చితిమని జలేదారు తెలిపెను. నిబంధనలకు బద్ధులయ్యెదరామని మరల సింగుగారడగగా బద్ధులముగామని జలేదారు తెలిపెను. నిబంధనలను చదువుటకు సింగుగారు ప్రయత్నింపగా అకాలీలు చాల గోలచేసి వివరములకు చేసిరి. అంతట వారిందరిని ఆరెప్పుచేసి తాళ్లతోనే సంకల్పకేసి చేయవలెను శిబిరమునకు గొనిపోయిరి. వారిచటనే కూర్చుండి వసాగురుమంత్రమును పఠించుచున్నారు. జలేదారునుమాత్రము వేరొకచోటికి గొనిపోయిరి. డాక్టరు పరశురాం, కృపాసింగు, నారాయణసింగుగార్లు ఒక అకాలీ స్త్రీని యింకొకచోటికి గొనిపోయి మీరేలవచ్చితిరని అడిగిరి. భారతకాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి ఆజ్ఞానుసారము జయిటోకు వెళ్లి స్వయముగా చూడవచ్చితిని డాక్టరు తెలిపెను. అఖండ పాఠమును చూడవచ్చితిని ఆస్త్రీ తెలిపెను. తక్కిన వారిద్దరును ఏమియును తెలుపలేదు. వారినిగూడ పోలీసువారి పరిశీలన క్రిందనే యుంచిరి.

డాక్టరును స్త్రీయునుముందుగా తెలిపియుండవలసినది ఐనను గురుద్వారమునకు వెళ్లిచచ్చెదమని గురుదయాల సింగుగారు తెలిపిరి. వారిద్దరును వెళ్లిచూచిరి. ఆస్త్రీ అక్కడనే కూర్చుండి వినుచున్నది. అంతయును సరిగానేజరుగుచున్నదని డాక్టరు తెలిపి రైలుకు వచ్చుసరికి రైలు మించిపోయినది.

సివిలు మిలిటరీ గెజెటుప్రకారము సహాయసంపాదకుడు న్యాయమగారు జయిటోలో నుండుటచే నిబంధనలనుగూర్చి అకాలీలకు బోధించెదనని ఆయన తెలుపగా ఉద్యోగులు లనుమతించిరి. ఆయనయును డాక్టరు పరశురాంగాయను మరయొక మిత్రుడును అకాలీ జతవారికి బోధింపగా కొంద రొప్పుకొనిరి గాని కొందరు జలేదారు ఆజ్ఞ కావలెననిరి. అందువైపు వారు జలేదారుతో మాటలాడిరి. కాని అతడు చదువురానివాడు. జత వారిలో చాలమందికి చదువురాదు; మీరు అఖండపాఠమును జరుప గోరినచో మరలరైలులో వెళ్లిపోండి ఉద్యోగులు తెలిపిరి గాని జతవారు దానికిని సమ్మతించలేదు. వారు చేనికిని అంగీకరింప నిచో నాభా అడవులలోని చెరసాలకు వారినిగూడ పంపించెదరు. గురుద్వారమున సుధారసంఘమువారు అఖండపాఠమును ముగించువరకును అసగా నవంబరునెల 5 వ తేదీ ఉదయమువరకును అకాలీలు గురుద్వారమునకు వెళ్లగూడదని ఉత్తరువు చేయబడినది.

జలేదారుడు చేనికినిగూడ సమ్మతించలేదు. ఈజతలో 30 మంది మాత్రముండిరి. వారు నడచిరావండ రైలులో వచ్చిరి. వారి తో అకాలీ జండాలు కొన్ని తెచ్చిరి. గాని గ్రంథసాహేబును లేలేదు. మొదట నొక అకాలీబాలుడు ముందుకువచ్చెను. వానిని అరెప్పుచేసిరిగాని సందడిలో నా

ధర్మ యొక్క మత్యన

స్టోక్సుగారి లేఖ

[స్టోక్సుగారు కోటిగిరినుండి ధర్మసభకు వచ్చిరిగాని అంతలో తుపానులు వరదలు పట్టుట చేతదినగతు నుండకుండ కొండలకు వెళ్లిపోవలసివచ్చినది. మొదటి రెండురోజులుమాత్రమే సభలో నుండిరి. ఆయన వెళ్లిపోవువరకును సభలో సద్భావము కలుగలేదు. ఆయన తన అనుభవమునుబట్టి మాత్రమే యీ లేఖను వ్రాసినను యిది చాలముఖ్యమని నాకు తోచినందున కొంతభాగము నీపత్రికలో ప్రకటించితిని. సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసు.]

లేఖలోని భాగము

"నేను భారతదేశమును విశేషమృదున మానవప్రపంచము నంతనుగూడ ఎదుర్కొనిన వైదికప్రశ్నకు మహాత్ముడే సజీవమూర్తి. ముందున్న విపత్సాగమును నిరపాయముగ తరింపవలెననినను మహాత్మునిని, ఆయన జీవితమువలనను వాక్కువలనను ప్రకటితమగుచున్న సందేశమును, భారతముగాను నిష్కపటముగను తారక్షిల్లలేదు. "మానవుడు ద్విజన్మమైనచోగాని అతడు ఈశ్వరరాజ్యమును చూడజాలడు, యిక దానినసరే చేరజాలడు" అనునదియే మహాత్మునిసందేశ సారాంశమని నేను చదివిన దానినిబట్టి తెలుపుచున్నాను. ఇది యన్నిజాతులవారికిని గూడ సరిగానే వర్తించును. ఆరాజ్యమే స్వరాజ్యమని మహాత్ముడు తెలిపెను. దానిని ప్రాపించుటనుగూర్చియే మహాత్ముడు చాలతీవ్ర భూనియున్నాడుగాని దానిస్వరూపమును నిర్ణయించు విషయమునగాదు. ఆరామరాజ్యమున నివసించు వారు సర్వభూతములను ఆత్మతుల్యముగా ప్రేమించెదరు. తోడివారిని ప్రాణాధికులుగా నాడరించెదరు. భగవంతునికి ఆత్మ సమర్పణ మొనరించి ఆతని సంకల్పముప్రకారమే మెలగగోరెదరు 'అంతా రామవాయం' అను తత్వమును పూర్తిగా అన్వయము చేసికొనియే వారు సకలకార్యములను నెరవేర్చెదరు. 'ముక్తులగుటకు మేమేమిచేయవలెను?' అని ప్రజలడుగగా, 'ఆ రాజ్యమొక్కటియే మోక్షసామ్రాజ్యము. సజీవములగు రాజ్యములలో స్వార్థపరత్వమునై నాధారపడని రాజ్యమిదియొక్కటియే. మీకు మరయొకజన్మ కలిగినగాని మీరందరు ప్రవేశింపజాలరు.' అని మహాత్ముడు బదులు చెప్పెను. అష్టాదశరాజ్యమున ప్రవేశించుటకు దారిని కనుగొనుటకును స్వార్థమునునడల నవవరములేకుండ ప్రవేశించుటకు నీలగుద్వారమును నెడమటకు నాయకులు సభచేసిరి. నాయకులు ఐకమత్యముకొర కధికమును ప్రయత్నించుచేసిరి. వ్యక్తిపరమగు స్వార్థమును త్యజించుటనుగూడ కొందరు సంసిద్ధులైరి. ఏది అవసరమో దానినిమాత్రము వదిలి తక్కిన అన్ని ప్రయత్నములను చేసిరి. ముఖ్యమైనదే! సాంఘికస్వార్థపరత్వాగము. దానిని వదిలు విషయమునమాత్రమందయును విచారముతో మరలిపోయిరి.

విశేషస్వరూపముగల స్వార్థత్వాగము కనుబడలేదని నాకు తోచినది. ఆరెండురోజులలో వాక్కులకొరకే పట్టుదుల చూపబడెనుగాని బాధ్యతలకొరకేగాదు. అన్యమతమువారి దోషములను చూపుటయందే దీక్షకనబడెనుగాని స్వయంకృత దోషమును గుర్తించుట కవసరమగువ్యావర్యపరిక్ష కనబడలేదు.

తడేటులో తప్పించుకొని రైలుకదలుచుండగా దానిలో నెక్కి వెళ్లిపోయెను.

డాక్టరు పరశురాంగాయ 22 వ తేదీ రాత్రి రైలులో వెళ్లిరి

అర్ధ భాగము ముగిసెను

22 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటలకు అఖండ పాఠము సగమువరకు ముగిసినది. వంతులుప్రకారము చదువుచున్నారు. 23 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటలకు అఖండపాఠము పూర్తియగును. పిమ్మట అంత్యారాధనము జరుగును. పిమ్మట సుధారసంఘమువారు వెళ్లిపోయెదరు.

కేసడా మాహిదీజత

22 తేదీని యీజతవారు 30 మంది రైలులో లాహోరుచేరిరి. లాహోరులో క్రొత్తగా నొకదినపత్రికను ప్రారంభించెదరు. ప్రాయిశ్చిత్రముకొరకు పాదచారియై నానానానా హేబుకు బయలుదేరిన బాబాకర్తారు సింగుగారుగూడ కేసడా జతకు కలిసికొనెను. వేలకొలదిగా పోరులును పత్రికాసంపాదకులుపలువురును రైలుపైనువేళి వారిని ఉరేగింపుతో తీసికొని వెళ్లిరి.

తనమనసును పరీక్షించుకొనుటకును అందువలన గోచరించుదురీతములను పరిశీలించుటకును ఆత్మధికముగు దైర్యముండవలెను.

ఈసమయ్య పరిష్కరించుట కంతర్ముఖులు కావలసి యుండగా ధర్మలో వారికి వెలిచూపేగాని లోపలిచూపు కలుగలేదు.

ఐనను ఆసభలను లాభము కలుగననియే నేనాశించెదను. హిందువులును మహమ్మదీయులును శాంతియుగా తమను ఆప్రియములగు విషయములనుగూడ నాలకించిరి. మొత్తము మీద నిదిగూడ నొకవిధముగు వైదికపరీక్షయే. దానివలన నెట్టిప్రయోజనము కలుగునదియు కొన్ని నెలలలో తెలియగలదు" అని స్టోక్సుగారు వ్రాసిరి. (ఎంగుయిండియా)

* * * కలకత్తా విషపుగారు

"మహాత్ముని ఉపవాసమే యీసభకు ప్రధానకారణము. మహాత్ము డాసభకు రాకపోయినను ఆయనపవిత్రభావమే సభ్యులను ప్రేరేపించి సమాధానము కలిగించినది. సభ్యులలో భిన్న భావములు కలవనుట నిశ్చయము. వారిలో కొందరు కేవలము రాజనీతికోవిదులే. మరికొందరు ప్రేమతత్వమును గ్రహించి ఐకమత్యమును మనఃపూర్వముగా కోరుచుండిరి. ఐకమత్యము స్వరాజ్యసాధనమనిగాక ఐకమత్య మునరమనియే వారు కోరిరి. "కలసిమెలసి ప్రేమానుబంధముతో మెలగుట ఎంత అనందదాయకమో సోదరులారా! మీరు దిలకింపుడు" అని యిజరాయిలు మధుర గాయకునివలెనే పీరును చెప్పగలరు. రెండుపక్షములవారి భావములను సమచిత్తములేగాని చివరకు ఉదారమగు ప్రేమభావమే విజయమును కలిగించెనని నేను నమ్మెదను. సమాధానముతో మాడిన శాంతి కలిగిన చాలునని రాజకీయవేత్తలంతటితోనే తృప్తిచెందియుండురు గాని సభలో కలిగిన శాంతి అట్టిదికాదు. పరస్పరగౌరవసహనములమీద నాధారపడిన శిరమగుశాంతి కలిగినది. సమాధానమునకు హక్కులును చేరములును ఆధారమగును. ఇతరులహక్కులను తమలోపములను గుర్తించగల చింతయునునగునని సహనముకలుగదు. సమాధానము రెండుపక్షములవారి బలాబలములు మారనంతరకే నిలచును. సహనము శాశ్వతముగా నిలచును.

సభలో వక్తలు తమ వాక్పూర్వమును చాలవరకు నిరోధించుకొనినను కొట్లాటలకు కారణముగు వారి మనసులలోని కటుభావ మారంభమున స్పష్టము కాకపోలేదు. క్రమముగా కటుభావము సద్భావముగా మారినది. సామరస్యము శాంతియును నెలకొనెను.

మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్షను పూనుట యే గాక దేశీయులందరును ప్రార్థనలం సలుపవలెననినూడ గోరెను. దేశీయులలో చాలమంది మనఃపూర్వముగా ప్రార్థన లానరించిరి. వివిధమతముల స్త్రీలును పురుషులునుగూడ పెక్కువేలమంది చిత్రశుద్ధితో యీశ్వరుని ప్రార్థించిరి.

సభలో చర్చనలుపునపుడు మహాత్మునివామమును స్మరించిన మహాత్మునిపట్లగల గౌరవముచే సమాధానము వదిలినను అది శిరముగా నుండదని మహాత్మునిచేరు నెవ్వరును తలపెట్టకుండనే యుండినను మహాత్ముడు నిరశనదీక్షను బూనియున్నాడను విషయమును ఎవ్వరునుగూడ మరువకలిగి యుండలేదు. మహాత్మునికీ ద్వేషమును దొర్లవ్యమును కడుదూరమని అందరు నెరుగుదురు. కాన మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్షను బూనుటకు కారణమగు సద్భావము సభ్యులను ప్రేరేపింపగలిగినచో దానికి ప్రేమను కలిగింపగల శక్తియున్నను లేకున్నను ద్వేషమును సద్భావముగా మార్చునంతటి శక్తి యుండికమానదు.

సభ్యులు ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులుగారు. తమ నియోజకుల ఆజ్ఞల సత్ప్రతిమింపగూడదను నిరోధము వారికేమియును లేదు. వారు స్వతంత్రులుగావచ్చిరి. వారు వాదములను విని విశేషముతో చర్చింపగలిగియున్నారు. సత్యప్రకాశమునందు ద్వేషమును పరిక్షించుసరికి దానిగుట్టు బట్టయలెనది.

సభకు వచ్చినపిమ్మటనే చాలమందికి హృదయపరివర్తనము కలిగినది. అచటకురాని పాపజనులలోగూడ నిక నట్టి మనఃపరివర్తముకలుగవలెను. సభకు వచ్చినవారు సహనసద్భావ సంపన్నులై దేశీయులకు బోధింపగలరు. క్రొత్తగా ఉపదేశమును బడసినవారికి తీవ్రముగా నెత్తనా ముండును గాన దానినంతను వారు వినియోగింప గలుగుదురు" అని కలకత్తా విషపుగారు వ్రాసిరి. (ఎంగు యిండియా.)

స్వదేశనిధియొక్కయు చేతిపనుల యభివృద్ధి సంఘముయొక్కయు విన్నపము

దీ పా వ లి వ సూ లు—1924

1. ఈ సంఘము శ్రీమత్ - జి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యర్ వారి సత్ప్రయత్నములన 1906-వ సం॥ న స్థాపింపబడినది. ఆసంవత్సరము ఫిబ్రవరి మాసమున రూ॥ 6085—7—8 యీ నిధిపై ఐదుపాళ్లు చేయబడినది. ఈ సంఘమునకు నేడు రూ॥ 1,0009—5—1, మూలధనముగా నున్నది.

2. దీపావళి పండుగప్పుడు ప్రతిగృహమందును బహుమానముగా నొసంగబడు స్వల్పధనము యీ సంఘమునకు ప్రధానాదాయమగును.

3. జువో, బరోడా, బొంబాయి, మైసూరు, మదరాసు, మొదలగు స్థలములలోని చేతిపనులకాలయం దభ్యసించి పాంపు విద్యార్థుల కంతవఱకీ సంఘములముగ నొసంగబడిన మొత్తము రూపాయలు 40845—11—0 వీరిలో నీక్రింద నుదహరింపబడినవారి పేర్లు మంచి దశయందున్నవారు.

జి. వి. రావ్, జి. ఎస్. సి. ఎ. ఎం., ఐ. సి. ఇ., మద్రాసు గవర్నమెంటు డిప్టీ సానిటేరి ఇంజనీయర్, చేపాకం, మదరాసు.

ఎం. డి. అయ్యంగార్, జి. పి. సెమెంటు కంపెనీ యొక్క చీఫ్ ఇంజనీయర్, మెహదూరి (వైయ) జాకిడి, మధ్య మాగానము.

4. ఈ సంవత్సరము చేతిపనివాండ్రులకును తక్కువ జాతివారి విద్యలకును, ఇతరులకును సామాన్య విద్యతోబాటు చేతిపనుల విద్యయు నేర్పుటకొఱకు చెన్నపురియం దొకపాఠశాల స్థాపింప నుద్దేశించి యున్నారము. ఇట్టిపాఠశాల యత్నానశ్యకమైనదని యందరు నొప్పుకొందురనుటకు సంజేయము లేదు.

5. ఈ సంవత్సరము డిసెంబరు నెలలో జరుగు పాక్షిక వేడుకలయందు చేతిపనుల ప్రదర్శనకాలయొక్కటి నేర్పఱచుటకు మంచి అనువులకు బహుమతి యొసంగుటకు నెంచియున్నాము. మనదేశమున చేతిపనుల లభింపజేయుటకై నొందు ననుటయే దీని ముఖ్యోద్దేశమగును.

6. పలునిధి వర్గములను చేతిరాబ్టుములను, అక్షకుల కిచ్చి సహాయమునర్పి యున్నాము. అఖిల హిందూదేశ నేత ప్రదర్శనకాల చెన్నపురియందును, వేరితర స్థలములందును నడపించి బహుమానములను, బహుమాన పతకములను యిచ్చియున్నాము.

7. మైనపువత్తి, సబ్బు, కాగితము, నూలువడుకుట, నేయట, అల్లుట, రంగువేయుట, తోళ్ళను పడునచేయుట, కాపీ పని, చిత్రలేఖనము, ఎలక్ట్రికల్, మెకానికల్. యింజనీరింగు వనరులందు, ముప్పదిమంది విద్యార్థుల లీసంఘ సహాయమున ప్రవేశపెట్టియున్నారు.

8. ఈరీతిగ మన దేశపు చేతిపనుల లభింపజేయుటకును, మనబాలురు, పలువిధ చేతిపనుల నభ్యసించి స్వగౌరవముతో జీవించుటకు నీరంఘము సహాయ మొనర్చుటకే ముఖ్యోద్దేశముగ, శ్రీరానించియున్నది.

9. కాబట్టి దీని చదువు సాధకములను యావచ్చుకీ ప్రవృద్ధిసహాయము చేయునట్లును, తదితరులయొద్దను ధనము వసూలుచేసి యిచ్చునట్లును వివరములనుగా ప్రాథమికముగా చూపెదము.

10. స్వదేశ వృత్తుల యభివృద్ధియందును, ఈసంఘము ముఖ్యోద్దేశములందును, కొరతనువారు మిక్కిలి యాదరణార్థ భావములు చూపుటచేత, ఉద్యోగిగలుగును, విద్యార్థులను, ఉదాహరించుటకు ఐదుపాళ్లు చేయబడిన శ్రద్ధదీసికొన వలయునని ప్రార్థించెదము.

జి. ఎల్. రామనాథన్.

బోడి పాలెం గ్రంథాలయ స్థాపన

గుంటూరు జిల్లా శాసనసభాసభా బోడిపాలెం గ్రామమున శ్రీరక్తాక్షి నామసంవత్సర ఆశ్వయుజ శు 2 ఆదివారం రోజున శ్రీవేణుగోపాల పుస్తక భాండాగారముకేర నొక గ్రంథాలయము స్థాపింపబడినది.

ఆసాయంకాలము శ్రీయుత గంధం నీతాపతిశర్మగారి యాజమాన్యముక్రింద నొక బహిరంగసభ జరుపబడియందు కొందరిచే గ్రంథాలయవత్సరకేసు గూర్చి యుపన్యసింపబడి గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకుల ఎన్నికలు జరిగినవి.

(ఒక విలేఖరి)

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు.

ఆంధ్ర జాతీయవిద్యా పరిషత్తుయొక్క పాలకవర్గ నివేదికము.

(1923-24 మొదలు 1924-25 వరకు.)

కళాశాల సంస్థాపనాచార్యులు శ్రీయుత కోపల్లె హనుమంతరావు పంతులుగారు వ్యర్థములై రెండున్నర సంవత్సరములై పోవచ్చుటచే వారి మహోదారాశయము లెంతవరకు ఫలములైనవియో, స్వార్థరహితమైన వారియాశచిత్రకార్యము నెంతవరకు మేము నిర్వహించితిమో విమర్శించుకొనుట సమంజసము. వారు లేనిలోటు పూరిచేయుట కష్టసాధ్యమైనను అన్నివిషయములందును వారియార్థమే మాకు మార్గదర్శకమై యున్నవని మావిశ్వాసము. వారినిర్వాణానంతరము కొలదిదినములలో కొన్నిగుంపుము సమావేశమై వారిపేరిట “శ్రీ హనుమంతరాయనిధి” యని లక్ష్యరూపాయలు ప్రాసూచేయుటకును, అందు విశేషభాగము శాశ్వతనిధిగా నుంచిన కేసింపినముత్తముతో కళాశాలలో వారి జ్ఞాపకార్థముగ ఏదైన నొక చిహ్నమును నెలకొల్పుటకును తీర్మానించి.

అనిధికి కార్యద్యయైన శ్రీ భోజపట్టాభిసేతారామయ్యగారు మిక్కిలి కష్టపడి ఎక్కువ శ్రద్ధతో 65,000 రూపాయలవరకును వాగ్దానములు పొంది రమారమి రూ॥ 80,000 వసూలుచేసిరి.

శ్రీ హనుమంతరావుగారి స్వార్థరహితమైన నిరంతర కార్యదీక్షను గుర్తించి విరాళముల నొసంగిన ఉదారవంతు లందరకును మేము మహాపూర్వకవందలము లర్పించుచు, అవిరళములనే ఆ నిధిని పూరిచేయుదురని విశ్వసించుచున్నాము.

“కళా ప్రపంచమునందు భారతదేశమున ఆనుభూతికముగవచ్చుచున్న జాతీయశిల్పకళా సౌందర్యముయొక్కయథార్థతత్వమును, దాని భావములను వశింపవండ కావాలి” వారియుద్దేశమని శ్రీ హనుమంతరావుగారు చెప్పవండేవారు. తదనుసరణముగ ప్రాచీనచిత్రకళను పునరుజ్జీవింపజేయు నుద్దేశముతో ప్రత్యేకకళా నోకదానిని నెలకొల్పి ప్రఖ్యాతిపొందిన ఆనీంద్రవాద రామరూపి శిష్యులగు ప్రమాదకుమార ఫుల్కరిగారి ఆశాభాగ్యములుగా 1.7.22 తేదీని ఒకసంవత్సరము వరకు నియమించితిమి. ఈ కళా కనుబంగుముగ శ్రీ హనుమంతరాయచిత్రపండితము నొకదాని నేర్పరచి సుప్రసిద్ధాంగకవి యొకభావిమర్శకుడైన దావ్యరకజిమ్మగారి ఆధిపత్యముక్రింద నీ కళాశ్రుతి చిత్రప్రదర్శనకాలా ప్రారంభోత్సవమును జరిపితిమి. విద్యార్థులు చిత్రించినచిత్రపులు కలకత్తా, కాశీ, రాజమహేంద్రవరము, బెంగళూరు మొదలగు ప్రదర్శనములందు మిక్కిలి పొగడ్తను బడయుటయేగాక ఒక్కొక్కటి 45 రూపాయలు మొదలు 150 రూపాయలవరకు విక్రయింపబడినవి. ఇంతవరకు నిది జయప్రదముగ జరుగుటచే శ్రీధర్మగారిని తగువాత రెండు సంవత్సరములవరకుమాడ కళాశాలలో నుంచితిమి. ఇప్పుడు మాడ వారిందేయన్నార. విద్యార్థులనేమటు చేరుచుండుటచేత ఇంకను ఎక్కువవంద అవకాశముకల్పించట అత్యవసరముగా నున్నది. స్థలము చాలటచేదు. దీనికి సన్నిహితమైన శిల్పకళామహాద (రాతిచెక్కడము) త్వరలో స్థాపించు నుద్దేశమున్నను అది యింకను కొనసాగలేదు. కాని యిదివరలోనే కట్టుటకు తీర్మానింపబడిన శ్రీహనుమంతరాయ స్మారకముండప నిర్మాణముతో బాటు దీనినిగూడ నిర్వహింపగలమని ఆశించుచున్నాము.

మొనటినుండియు చరిత్ర, అర్థశాస్త్రములయొక్క పఠనమును అధ్యాపనయు క్రమముగా జరుగుట అత్యవసరమని మా యభిప్రాయము. ఇందుకు సమర్థులను శ్రద్ధాశువులు నగునపాధ్యాయులు కావలసియుండిరి. ఇదిగాక శ్రీహనుమంతరాయనిధి నిమిత్తమును, కళాశాల సామాన్యపు ఖర్చు కొరతను వలయు వైకము సమహర్షులై కళాశాల ప్రస్తుతాధ్యక్షు లగు శ్రీ శ్రీనివాసరావుగారు తమయ గ్రామాంతరముల నుండుటచే వారిస్థానే అధ్యక్షులుగా నుండుటకుగూడ నొక రవసరమై యున్నారు.

అందువలన శ్రీ కోలపెన్ను రామకోటిశర్మరావుగారిని ఈ కళాశాలలోనికి తీసికొన్నాము. వీరు సహాయ నిరాకరణోద్వేగపంధర్మమున వ్యాయవాదవృత్తిని త్యజించి కొంతకాలము కాంగ్రెసునందును తగువాత చన్నపురి “స్వరాజ్య” పత్రికా సంపాదకీయవర్గమునందును పనిజేసియున్నారు. కడచిన వేసవియందు వీరచ్చటచ్చటి కరిగి రమారమి 2,500 రూపాయలవిరాళముల సంపాదించిరి. వారియుత్సాహముచే, చరి

త్రయందును, అర్థశాస్త్రమునందును అమూల్యములైన ప్రాచీనాధునికగ్రంథము లనేకములు సంపాదించబడినవి. ఈకళాలో నున్నతవిద్య నభ్యసించు విద్యార్థులు కొందరుకేరి చరిత్ర, అర్థశాస్త్రము, రాజనీతి, పీనిలో సమగ్రముగ ప్రైవ్యాకవి ద్యావిధానము ననుసరించుచున్నారు. ఇందు ముఖ్యముగ భారతీయలక్ష్యము ననుసరించి విద్య గలపడుచున్నది. ఈకళా సర్వజనాదరణమై క్రమాభివృద్ధిని కాంచి యున్నత పరిశోధనల కవకాశ మిచ్చునని విశ్వసించుచున్నాము.

శ్రీ శ్రీనివాసరావుగారు తమయ కార్యాంతరముల నుండుటచే రసాయనశాస్త్రమునందు పట్టభద్రులైన శ్రీ సుధర్మ రాజగారిని ఆశాస్త్రమునందు రూపాధ్యాయులుగ నియమింపవలసివచ్చినది. లేబరేటరీకి వలయు నత్యావశ్యకములకై 1922-23 సంవత్సరములో వేయిరూపాయల ఖర్చుపెట్టితిమి. ఈకళా ఉపయోగకరముగా నుండవలె నన్నను రంగులు మొదలగువానిని గూర్చిన శాస్త్రపరిశోధనకై వలయు సామగ్రి సమకూర్చవలెనన్నను కనీసము రూ॥ 8,000 లయినను కావలసియుండును.

ఇప్పుడే పంపములకును తదితరులకును స్నేహభావము పెంపొందించు నుద్దేశముతో మిత్రపక్షగృహము నొకదాని నేర్పరచ నిశ్చయించితిమి. ధనములేనిది గృహనిర్మాణము కాదు. అందుకై వేయిరూపాయలు ఖర్చుపడినవి. దానిలో ఆస్పత్రికి తానివారణనిశ్చయించి కాంగ్రెసువారు దయతో 500 రూపాయలు విరాళ మిచ్చిరి. నూతనకళాశాల ఉపాధ్యాయులను చేర్చుటవలన, ప్రతిసంవత్సరమును వ్యయము వృద్ధి యగుచుండుటచే కళాశాలయొక్క తదితరకళాశాలయందు పీలయినచోట్ల తగుతీరిని వ్యయము తగ్గించితిమి. వాణిజ్యకళాశాలయందు డిప్లొమాలను సామాన్యముగా గుమాస్తాలే తయారగుచుండుట చేతను ఆ కళా విద్యార్థులు గవర్నమెంటు పరీక్షలకై దరఖాస్తులుచేసి యొక్కతాపత్రముల పొంద నభిలషించుటచేతను అసలు కళాశాల ముఖ్యోద్దేశము స్వల్పకే వ్యయంసహాయములకలవదుయవలెనను తయారచేయుటయే అగుటచేతను, ఆ వాణిజ్యకళాశాలకళాశాలకు ఉపయోగముగాని ప్రతిష్ఠగాని లేదు సరిగదా నష్టము కూడ కలుగుచుండుటచేతను ఈకళాశు 1.7.23 న ఎత్తివేయడమైనది.

ఈమధ్య మా పురపాలకసంఘము నిర్బంధ ప్రారంభోచితవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటచేతను మా కళాశాల జిల్లావిద్యాసంఘముచే అంగీకరింపబడిన దగుటచేతను తల్లిదండ్రులు తమపిల్లలను ప్రాసీక్యవనుట భయపడి మాకళాశాలనుండి తీసికొనిపోయిరి. అందుచేత ఆకళాశా నెత్తివేయవలసి వచ్చినది. అయినను యీ మొదటి తరగతులయందు కొందరు బాలురను (ముఖ్యముగ ఉపాధ్యాయుల పిల్లలను) చేర్చుకొంటిమి. మొన్న మొన్న తాత్కాలికముగ నియమింపబడిన ఉపాధ్యాయులు కొందరును, కళాశాలలో ఎక్కువ యువయోగములేని మరొకందరును తీసి వేయుటయైనది. ఇట్టి తగ్గింపులవలన లోప మేమాత్రము కలుగలేదు. ఉపాధ్యాయులయందు కొలది సభ్యబాలులతో, విద్యావిధానము సక్రమముగ జరుగుచున్నది. ఇట్టితగ్గింపెవ్వరికిని సంతోషముగా నుండదు. తగ్గింపబడినవారు సంతోషముగా దాని నొప్పుకొనెదనయ్యె నెవ్వరనుకొనరు. అందుచేతనే విమర్శకుల నిరసనమునకు మేముగూడ పాత్రులమైతిమి. ఇదంతయు గతిం చిపోయినది. గత సంవత్సరము దీపావళి సమయమందును, శ్రీ హనుమంతరావునిధికిని విరాళముల నొసంగుటలోను ప్రజలు చూపిన యాదార్యము కళాశాలాభివృద్ధియందును పాలకుల యందును ప్రజలకు గల విశ్వాసమును రుజువు చేయుచున్నవి. ఇట్టి పరిష్కాసమయములు తాత్కాలికముగ కష్టముగ నుండినను తుదకు పకారకములగు పరిణమించగలవు. మానవస్వభావములో నున్న యధార్థ విషయములను బహిర్నితము నేయుచు, మనప్రవర్తనను ప్రజలయొక్క తీక్షణవిమర్శనకు లోబరచుచు, నిట్టిసమయములే మనకు మహోపకారమును చేయుచున్నవి. మా పరిపాలకసంఘము లయ్యచి దైవనోడితములని వాటికి స్వాగత మిచ్చుచున్నవి.

ఆదినుండియు నీ కళాశాల జాతీయవిద్యా లక్ష్యముల యందే గుఱి యుంచియున్నది. మనోవికాసము,బుద్ధిప్రకాశమే కాక, కన్నును చేయియు నలవాటువలన శిల్పవిషయములందు మెదుగుటకు పారిశ్రామికశిక్ష ప్రతినిద్యార్థికి దప్పనిసరిగా చేయబడినది. యావచ్చుకీతో ప్రతియుదయమును భజన ప్రార్థనలవలనను పండుగలయొక్కయు, మహాపురుషులయొక్కయు సాంవత్సరికోత్సవములు జరిపింబడువలనను, యువకుల నైతికాధ్యాత్మిక శిలాభివృద్ధికొఱకు ప్రయత్నములు సలుపబడుచున్నవి. కళాశాలావరణయందు విద్యార్థి వసతిగృహమును

గొన్ని యాత్రాశ్రమములను గొంతమంది యుపాధ్యాయులకు బస అను నేర్పాటు చేయబడినవి. ప్రస్తుత ఉపాధ్యక్షులును, ఒక పండితుడును ఇద్దరు ఇంజనీర్లును హెడ్డు అక్కంటెంటును కళాశాలావరణములో నున్నారు. ఇంకను మఱికొందరు పాఠ్యాయులకు వసతి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ప్రాచీనకళలును గొన్ని చేతిపనులును ముఖ్యముగా చిత్రకళ, సంగీతము, నేత్ర, అద్దకము, చొప్ప, చెక్కడము మొదలైనవి యుజ్జీవింపబడినవి. ప్రతి విద్యార్థియు గవీసము రోజున కొకగంటయైనను నూలు తీయవలసి యున్నది. నిరాకరణోద్యమకాలమువరకును ప్రభుత్వమునుండియు స్థానిక సంఘమునుండియు, విరాళముల స్వీకరించుచున్నను విద్యావిధానమున నేవిషయము లోనుగూడ మాస్వాతంత్ర్యమునకు భంగము రానీయలేదు. జాతీయోద్యమము విజృంభణము పొందినపుడెల్ల నాయకులు జాతీయవిద్యను గురించి ముఖ్యముగా చెప్పుచుండిరి. మే మాసందేశమున 1907 సంవత్సరముననే యాంకించి పనిచేయు నారంభించితిమి. అది మొదలెంతవరకు చేతనాయకు లెల్లరును మాప్రయత్నముల నభినందించిరి. డాక్టరు బి.పి.లక్ష్మణు 1917-18 సంవత్సరములో నిరుదవివేల రూపాయల నిచ్చెను. 1921 లో దేశీయమహాజన సభవా రిక్షణ యేనిమిదివేల రూపాయలనిచ్చిరి. ప్రతిదీపావళి పండుగనాడు సంవత్సరమున కారువేల చొప్పున దేశమునందు జనులు విరాళముల నిచ్చుచున్నారు. ఇదంతయు కళాశాలాభివృద్ధినిమిత్తమే 1924 జూను వరకును నీపైన పేర్కొనబడిన మహాసభాపుల దయవలన ఋణములు లేకుండ నెట్లెట్ల నెట్లు కొని వచ్చితిమి.

ఇకముందు కళాశాలాభివృద్ధి ధనవిషయముగ నాలోచింపవలసినచో లేబరేటరీ, పుస్తకభాండాగారము, క్రొత్తగా స్థాపింపబడిపోవు రాతిచెక్కడములపని, యివి యభివృద్ధి పొందవలయు నని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. దీనియభివృద్ధి కళాశాలయొక్క యాదృశ్యములకును దాని భావి పరిణామమునకును మిక్కిలి యనుసరమైనది. ఇప్పటికిని తరగతులన్నియు గూర్పుండుటకు స్థలము చాలదనియే చెప్పవలయును. ప్రభుత్వమువారి వద్దనుండి 1921 సంవత్సరములో నేమియు ప్రతిగ్రహింపకుండ గట్టించుచున్న యొకభవనము వసారాలు దింపకపోవుటచేత గాలికి వానకు చివికిపోవుచున్నది. ఇవి తక్షణము మరమ్మతు చేయింపవలసియున్నది. దానికిగాను నేయిరూపాయలను గావలయును. పురపాలకసంఘమువారియొక్క నీటిగొట్టములు వారిదయవలన కళాశాలవరకును దీసికొనిరాబడినవి. అవీ కళాశాలావరణలోనికి దీసికొనివచ్చి వసతు లేర్పరచుకొనవలయును. దానికి 1,200 రూపాయలు షూమరు కావలసియుండును. ప్రతి సంవత్సరమున కళాశాలలోనిపాఠకులు మున్నగునవి మరమ్మతు చేయుటకు షూమరు 2,000 రూపాయలు గావలసియుండును. కళాశాల మొత్తముభివృద్ధిలనుండి యన్నిరకముల యాదాయమును దీసివేయగా ప్రతినంవత్సరమును షూమరు రు 7,000 లు లోటు కానబడుచున్నది. కర్మాగారము, ఇంజనీరింగు శాఖా విద్యార్థుల శిక్షణకుగాను ముఖ్యముగా నుద్దేశింపబడి యుండుట చేత నెక్కువగా సామ్యుపేట్లబడి పెట్టినగాని విస్తారము లాభము రానేరదు. హనుమంతరావునిధి కాళ్ళతమైనది. కృష్ణా జిల్లా సహకారసంఘమునందున్న సామ్యుమాడ నాయాదాతల కోరికపైని కాళ్ళత నిధిగానే చేర్చడమైనది. అవి యెప్పటికిని నెట్లుండకతప్పదు మాయాధికద్రుష్టినితి యెవరో యెప్పుడో భూరివిరాళము లొసంగినంతమాత్రమున దొలంగనదికాదు. స్వర్గీయ హనుమంతరావుగారి యమూలలనేవకు మార్కెట్లకు కనబరచుట యట్లుండగా, కళాశాల జరుపుటయందు మోవిభుక్త్యర్థమును నెరవేర్చవలసియున్నది. అందుకై హనుమంతరావు నిధిని పూర్తిచేసినయెడల దానినుండి వచ్చు నడ్డీతో లోటును దీర్చుకొనగలుగుదుమని మాయభిప్రాయము. 2 నులెల్లరును మా కష్టములను గుర్రెరిగి విరివిగా విరాళముల త్వరలో నొసగెదరని కోరుచున్నాము.

కళాశాలావ్యవహారము లీక్రిందిసంఘములచే చూడబడుచున్నవి.

- (1) పదునైదు సంవత్సరములు కళాశాలయందు పనిచేయుచుమని వాదానముచేసిన యానజ్ఞీవనభ్యుల సంఘము.
 - (2) పాలకసంఘము—ఇందులోని సభ్యులు యానజ్ఞీవనభ్యులయొక్కయు కాన్సిలయొక్కయు ప్రతినిధులు.
 - (3) కాన్సిలు. ఇందులోని సభ్యులు 1860 సంవత్సరపు 21 చట్టము ననుసరించి రిజిస్టరు కాబడిన చందాదారుల పరివర్తనచే నెన్నుకొనబడిన కొందరును, యానజ్ఞీవన సభ్యులును; సంఖ్య యేబదిగుంది.
- లెక్కలన్నియును ననుదినమును నిల్వబెల్పుచు బాపతువారిగా నొచ్చెత్తో సహ యుంపబడుచున్నవి. ఇనియన్నియు

గూడఁ తనిఖీచేయబడి పాలకసంఘునీవేదికముతో సహా లోకుల పరిశోధనకై ప్రచురింపబడుచున్నవి. కళాశాలయొక్కయు, కర్మాగారముయొక్కయు నాకాయవ్యయపట్టిక 1 జూలై 1921 మొదలు 1 జూలై 1924 వరకును నిందుతో ప్రచురించుచున్నాము. ఇంజనీరింగు బ్యాంకుయొక్క బందరుశాఖయందు హెడ్డుఅక్కంటెంటుగానున్న శ్రీఅన్నప్పగారు కడచిన రెండుసంవత్సరముల లెక్కను తనిఖీచేయుటకై నియమింపబడి, మరియు కరి సహాయముతోగూడ తనిఖీని పూర్తికావించి 18 జూలై 1924 లేదిన వారినివేదికను బంపిరి. ఈలోపున తరువారి సంవత్సరముల లెక్కల తనిఖీచేయుటకు వారికి వీలులేనందున 1921 మొదలు 1923 జూలైవరకు గల లెక్కలను తనిఖీచేయుటకు కాన్సిలువారు మరొకరి నేర్పరచిరి. కాని యీయేర్పరచబడినవారు వెనుకటి తనిఖీపూర్తియైనగాని తామారంభించమని జెప్పుచువచ్చిరి. యోగ్యతాపత్రము బొందిన సి. చంద్రశేఖరరెడ్డిగారిని కోరగా దయతో వారంగీకరించి ప్రస్తుతము తనిఖీచేయు మొదలిడిరి. శ్రీ అన్నప్పగారు వారికాలములో విశేషభాగము దీనికై వినియోగించి మిక్కిలి భక్త్యుత్సాహములు గనబరచినందున మే మెంతయు గృతజ్ఞులము 1923-24 సంవత్సరముల వివిధశాఖలయందున్న విద్యార్థులసంఖ్య నీదిగువను పొందుపరచుచున్నాము.

	31.3.1923	31.3.1924
1. సామాన్యవిద్యార్థులు	97	62
2. వృత్తివిద్యులు		
(ఎ) మెకానికలు ఇంజనీరింగు	91	78
(బి) చిత్రలేఖనము	18	15
(సి) చిత్రకళ	8	8
(డి) సంగీతము	7	10
(ఇ) నేత్ర (బట్టు)	5	9
(ఎఫ్) రంగుల అద్దకము	5	4
(జి) తివాచీనేత	4	4
(హెచ్) రాత్రిపాఠశాల	18	5
మొత్తము	248	225
3. హిందీ	46	85
4. పంచమ విద్యార్థులు	37	49

విద్యార్థులు ఈ జిల్లాలనుండి వచ్చియున్నారు, 162 కృష్ణ, 29 గౌదావరి, 14 గుంటూరు, 6 నెల్లూరు, 4 కర్నూలు, 2 విశాఖపట్టణం, 2 కేలం, 1 గంజాం, 1 చిత్తూరు, 1 మధుర, 1 ఉత్తర ఆంధ్రా, 1 రామనాథపురం, 1 దక్షిణకన్నడం.

ఈసంఖ్యలు 1910 మొదలు 1920 వరకుగల విద్యార్థుల సంఖ్యతో పోల్చిన, నృద్ధికరముగనె కాన్సిలయను గాని, తరువాత 1921—22 సంవత్సరములోని సంఖ్యతో పోల్చి చూచిన తర్జిపోయినట్లు గాన్సిలయను. 1921—22 లో సహాయనిరాకర నోద్యమము వచ్చినది. గాంధీమహాత్ముని యుపదేశములమూలమున ప్రభుత్వపాఠశాలల బహిష్కారము ప్రబలెను. కళాశాల విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చెను. కాని 1922 సంవత్సరము నెల్లినతోడనే మరల యథాప్రకారముగ ప్రభుత్వ విద్యయందు వ్యామోహము కలిగి ప్రాతపాఠశాలకే నెల్లిపోయిరి. మరియు రాజకీయపరిస్థితులలోని మార్పులనుబట్టి కళాశాలలోని విద్యార్థులసంఖ్యగూడ మారుచున్నది. కడచిన సంవత్సరము ప్రైవేటుకళా తీసివేయుటచే సామాన్యవిద్యార్థులలో సంఖ్యగల్గు సంభవించినది. కాని యీ మార్పులవలన గలిగినకష్టములను కళాశాల యొప్పుకొనుటకు సమర్థమయియే యున్నది. యువకు లనేకసంవత్సరములు ప్రభుత్వపాఠశాలలో చదివి చదివి తున కేసుమస్తాపనికి తగియుండునో! ఏకాగ్రముండి సారస్వత పరిజ్ఞానము గావలసియున్న యువోగ్యములకు పనికివచ్చునో! ఎంతమంది జీవితములు వ్యర్థము లగుచున్ననో! మా పాఠశాలలో విద్యార్థులు కొద్దిసంవత్సరములు మాత్రమే చదువుటవలన శిల్పములోను, మెకానికలు ఇంజనీరింగులోను (జీవితమున పారతన్య హస్తము తగినవారలను చేయుటకా) సమర్థులగుచున్నారు. ఈవిషయములు ప్రజలకు చెలియనివి కావు. అందుకనియే మా శిల్పశాఖ యనేకస్థలములనుంచి బుద్ధి వికాసము గలిగిన ముగ్ధివాండ్రు నాకర్షించుచున్నది. బట్టలనేత, తివాచీనేత, మెకానికలు ఇంజనీరింగు ఆయాపనులు చేయుచున్న వర్ణములవారి నాకర్షించుచున్నవి. బందరులో నున్న కృష్ణాలో అపరేటిపు బ్యాంకు నేతిపనిలో నన్నులైన ముగ్ధివాండ్రు విద్యార్థివేతనముక్రింద నేయిరూపాయలను మెకానికలు ఇంజనీరింగు విద్యార్థుల కోసము ఆపవలసియై రూపాయలును నిచ్చిరని చెప్పుటకును, మాపురపాలక సంఘము మెకానికలు ఇంజనీరింగు విద్యార్థుల కుపకారవేతనము నొసంగుటకు వీలునేర్పరచినదని చెప్పటకును చాలసంతోషించుచున్నాము.

శిల్పశాఖ నానాటికి విజయముగాంచుచున్నది. మైసూరు ప్రవర్తనములలో నమ్ముడువడిన పదునేడువారములలో పదునొకండు మాకళాశాలవి. దేశములో జాతీయభావము వికసించిన కొలదియు ననేకస్థలమునుండి సహాయము వచ్చుననియు స్వార్థభావిరహితములై మాజాతీయసంస్థయొక్క సంపూర్ణమైన జయమే యభిలషించు ననేకమంది విద్యార్థులు వత్తురనియు మాకు గాఢమైన నమ్మకము గలదు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల } వేమూరి రామచంద్రరావు,
బందరు, 26.9.1924 } కార్యదర్శి
పాలకసంఘము అందు కాన్సిలు.

కలకత్తా న్యూమార్కెటులో శవమును పూడ్చుట

కార్యరేషనుసభ
22 వ తేదీని కార్యరేషనుసభ జరిగినది. చాలమంది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. మేయరు దేశబంగు దామగారు నగరమున లేనందున డిప్టీ మేయరు మర్వాడ్డి గారభ్యక్షత వహించిరి. ఒక మహమ్మదీయఫకీరు న్యూమార్కెటులో చనిపోగా అతని శవము నచటనే ప్రాడ్చినవిషయమున చాలమంది ప్రశ్నించిరి. “ఇహివా లాముఖ్యవిషయము. నేను క్రద్ధగా విచారణచేయుదున్నాను” అని అభ్యర్థనకు తెలిపెను. ఆశవమును త్రవ్వితీసి మామూలు శ్మశాసముకు పంపవలెనని ఒకరు తీర్మానము నుపపాదించగా ఉపాధ్యక్షుడు దానిని తిరస్కరించెను. “చాలకారణములవలన నిపుడేమియును తెలుపవీలులేదు. ముందునభలో నన్ని వివరములును తెలుపబడునని మర్వాడ్డి గారు సమాధానము చెప్పెను. అపుడు పూర్తిగా చర్చింపనవకాశమియ్యబడు ననెను. (అ. ప్రె.)

శ్రీ యుత టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులు గారు

సిల్వానుపోలీసుల నిరంకుశచర్యలు
శ్రీయుత టంగుటూరి ప్రకాశం గారును వారివ్యరాజ్య పత్రికా కార్యాలయము మేనేజరు వేంకటరామమగారును సింహాశ్రమమున వెళ్ళబోగా వేంకటరామమగారు ఖద్దరుదుస్తులను ధరించెనను కారణమున పోలీసురా యనను తాలేమన్నారు లోనే నిలిపివేసిరి. ప్రకాశంగారిని చాల వెకలి ప్రశ్నల నడిగి యిచ్చుచిపెట్టిరి. ప్రకాశంగారు సింహాశ్రమము చేరిరి గాని వేంకట్రామమగారి నింకను రానీయలేదు. ప్రకాశంగారు కొలంబోలో యిండియను క్లబ్బులో బసచేసిరి. (హిందూ)

హుస్సేను రాజుగారి ప్రయాణము

బసాలో నివసించెదరు
(ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ప్రత్యేకతంతివార్త)
బాగ్దాదు, అక్టోబరు 21:— కొద్దిదినములలో హుస్సేను రాజుగారు బస్తాకు ప్రయాణమై పోయెదరు. ఇరాకు నీటి సౌకర్యములను తనిఖీచేయు బ్రిటిషుఅధికారి వెనుక నివసించిన గృహమును హుస్సేనుగారు నివసించెదరు. హుస్సేనుగారు మామూలుగృహములవలె నుండవలయు ననియు యిరాకురా బ్యాంగవిషయములందు పాల్గొనజనవనియు మంత్రులసభవారు భజులురాజుగారికి చెల్పిరి.

బహుమానము

ఈనెల 11 వ తేదీ కనివారంనాడు పుడయం పదిగంటలకు నివవోలునుండి పాలకొల్లుపోవు ‘మోటార్ లాండ్’ లో నాతాలాకు దీనపోషకతత్వమునందలి కొన్ని పద్ధతులున్న ప్రాతప్రతియు అందున్న మరీ కొన్ని ప్రహసనపు వ్యాసములున్నా, మఱచితిని. అవియెవ్వకైనను దొరకినయెడల నా అద్రుకు పంపిల్ల తన బహుమానము పొంద గోరుచున్నాను.

పి. అన్నాజిరావు,
ఇన్నీస్ పేట, రాజమండ్రి.

మూల్కానులో ప్లేగు బయలుదేరినది. అ. ప్రె.

ఆరవ ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ మహాసభ

అంగీకరింపబడిన తీర్మానములు

కీర్తి శేషు లగు దేశభక్తులు

(1) అఖిల భారత నాయకాగ్రగణ్యులలో నొక్కరును, అమృతబారు పత్రికా సంపాదకులను నగు మోతీలాలు ఫోషు గారును, కాంగ్రెసు కార్యకర్తలనుగాంచి మహాదేశసేవ గావించిన భూషేంద్రనాథబాబును, చందావార్తరంగుగారును కీర్తి శేషులైనందుల కీర్తనలు తమ గాఢసంతాపమును వెల్లడించుచు వారి కుటుంబములకు తమసానుభూతి నందజేయుచున్నారు.

(2) ఆంధ్రదేశమున ఆంధ్రోద్యమస్థాపకులలో నొక్కరును ఆంధ్రజాతీయకళాశాల స్థాపనాచార్యులను దేశభిమానులను నగు కోపల్లె హనుమంతరావుపంతులు గారును, ఆంధ్రదేశరాజకీయజీవితమునకు పత్రికాప్రచారము మూలముగను, విజ్ఞానవ్యాపన ప్రయత్న ముచేతను, ఇతరవిధములను మహాసభ కారము గావించిన కే. వి. లక్ష్మణరావు పంతులుగారును, "దేశభిమాని" పత్రికా సంపాదకు లగు కేశవ చలపతిగారును, కీర్తి శేషు లయినందులకు ఈ సభవారు తమగాఢ సంతాపమును వెల్లడించుచు వారి కుటుంబములకు మనఃపూర్వక పూను సానుభూతిని వెల్లడించుచున్నారు.

విశ్వసనీయ వేతము

(3) హిందూమహమ్మదీయ సమస్య ను గూర్చి విశ్వ సమావేశమువారు కావించిన తీర్మానము నీమహాసభవారు సహా దించుచు వారి నూచనల నందరును ఆచరింపవలయునని ప్రజల మన్నోభించుచున్నారు.

కన్నె గంటి హనుమంతుగారి సమాధిని

తిరిగి నెలకొల్పుట

(4) 1. గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా మంచాల పాడుగ్రామవాస్తవ్యులగు కన్నె గంటి హనుమంతుగారిని 1922 వ సంవత్సరము సహాయనారకరణోద్యమము రాష్ట్రమునందలి తీవ్రమైన ప్రచారము గాంచుచున్న సమయమున అదని పురుల చెరింపజేడను కారణమున పురస్కరించుకొని బ్రిటీషు ప్రభుత్వోద్యోగియులు ప్రారముగ తుపాకులతో కాల్చి చంపిన యన్యాయచర్యను నిరసించుచు అతితీవ్రదుఃఖినిమగ్నమైన వారికుటుంబమునకు సానుభూతి చూపుచు అనుభవీర పురుషుని ఆత్మకు శాంతి నొసంగుటకు ఈసభవారు భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

2. మరియు ఆహనుమంతుగారి సమాధియొద్ద ఆయన భార్యాబంధువులచే నెలకొల్పబడిన ప్రభుత్వోద్యోగియుల చర్యను ప్రకటించు కలశాసనమును మరిచందరు ఉద్యోగియులు నాశనము నొనర్చిన అకృత్యమును తీవ్రముగ గర్హించుచు ఆశాసన నిర్మాతలచర్యను చేర్చి మరియొక శాసనమును పునర్నిర్మాణము గావించుటకు, శాసనస్థాపనలో అవసరమైన సత్కారమును జరుపుటకును తగుమైన ఏర్పాట్లు చేయుదని ఈసభవారు ఆంధ్రరాష్ట్రీ యసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

నూలువడకుట సభత్వపు అర్హత

(5) ప్రస్తుతమున్న కాంగ్రెసుసభ్యత్వపు 4.0 చందా యొద్దవైచి నెలకు రెండువేలగజములనూలు వడికిపంపుట సభ్యత్వపు అర్హతగా జేయునునదిగా గాంధీమహాత్ములచేసిన క్షీచనను తెల్లంకాంగ్రెసు అంగీకరింపవలెనని ఈసభవారు రభిప్రాయపడుచున్నారు.

నూలువడకుట ప్రదర్శనము

(6) ప్రతి ఆదివారము మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు ఆంధ్రదేశమంతటను నూలువడకు గల్గిన వారందరును తమ గ్రామములలో శేరోయకట్టమున సమావేశమై 2 గంటలసేపు బహిరంగముగా నూలువడికి ప్రజాప్రబోధమును గావింపవలయునని ఈ సభవారు ఆంధ్రలోకమును హెచ్చరించుచున్నారు.

పల్లెటూళ్లలో నివాసము

(7) కడచిన మూడువత్సరములనుండి అసహాయోద్యమ ప్రచారకుల కెల్లను గల్గిన అనుభవమునుబట్టి దేశారాధకుల పలువురు నగరములలో బాటు పల్లెటూరు పోయి ప్రబోధముజేసిన నెక్కువవని జరుగుటయే గాక ఈయోద్యమము సజీవమై సహజాభివృద్ధి నొందునని ఈసభవారి అభిప్రాయముగాన నిర్మాణవిధానమును పల్లెటూరులందు సంపూర్ణిచేసిన స్వరాజ్యము చేకూరునుగాన నగరవాసులైన అసహాయవాదులు పల్లెటూరులందు నివా

స మేర్పరచుకొని మహాత్ముని యోద్యమమును దిగ్విజయ మొనరింప గోరుచున్నారు. ఆద్యక్షునిచే ఉపపాదించబడెను.

స్వరాజ్యోద్యమము

(8) దేశసేవకులు ముఖ్యముగ పద్ధతిని ఆశ్రయములలో నివసింపుట అవసరము గావున సత్వరభారతస్వరాజ్య సంస్థాపనకు తగిననిర్మాణము నిర్వహించుచుంట్లుకై స్వరాజ్యోద్యమములను ప్రతిజ్ఞాయందును కనీసము ఒకటియైనను స్థాపింపవలయునని ఈ మహాసభవారు మండలవాసులను హెచ్చరించుచున్నారు.

తొమ్మనివారణము

(9) నిత్యతృణమున కాటపట్టు లీడప్రజలకు, సంకటము గల్గియున్న కర్షూలు జిల్లాయందలి ప్రతికొండ ద్రోణాచలం తాలూకాలో నెచ్చటనైనను ఖిర్మ పరిశ్రమమును విరివిగా జరిపించుచు అందుకుతగిన సాధనసంపత్తిని వెంటనే సమకూర్చి ప్రజాభూషణ తోలగింపవలయునని ఈసభవారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ ఖాదీబోధులవారిని కోరుచున్నారు.

శాఖావిభజన తీర్మానము

(10) ఇంతటినుండియు ఆంధ్రరాష్ట్రీయమునందు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము పటుత్వముగ నెరవేర్చుటకు ప్రస్తుతపు రాష్ట్రకార్యనిర్వాహకవర్గమును రద్దుపరచి శాఖావిభజనపూర్వకముగ పరిపాలనజేయు బాధ్యత గల్గిన కార్యదర్శివర్గమును నియమించి కార్యనిర్వహణమును కొనసాగించుటకై ఒక అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనవలయునని ఈసభవారు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెస్ సంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

ప్రతియెగుమతి నాపుటకు ప్రబోధము

(11) "దేశభివృద్ధికి ఖద్దరుధారణ ముఖ్యమనైనది గాన భారతదేశవాసులకు ప్రస్తుతస్థితి ననుసరించి సామాన్యజనులు ఖద్దరుధారణ మొనర్చుటకు హెచ్చుదరలచే తగినంత అవకాశము కలుగకున్నది కాన, మనదేశమునందలి రయితులు తమ పాలములలో తయారుచేయు ప్ర తిని స్వలాభమునకై ఎగుమతిచేయకుండుటకున ఆంధ్రనాయకులు రాష్ట్రీయం దంతటను ప్రబోధము గావించి ప్ర తినిని నాపుటల చేయవలయునని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

స్థానికస్వపరిపాలన సంస్థల పశ్చాత్తాపము

(12) ఇప్పటి స్వపరిపాలన సంస్థల తీవ్రభావరీతిగను ప్రభుత్వమునందలి సంక్రమించు స్వపరి పాలనా శక్తివర్ధంజకములై వికృతకారముల కాల్చి యుండుటచే వీటికి నైజ లేజము ప్రసాదించుటకును అట్టి స్వపరిపాలనా సంస్థలకును కాంగ్రెసు సంఘములకును అనన్యత్వ మేర్పడగలందులకును రాష్ట్రములోని కాంగ్రెసు సంఘములు తమ యావచ్చకైన ధారపాటునలెనని ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

అట్టి మహాత్మ్య సాధనకు అవకాశమైన సమస్తమైన కార్యములు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు సంఘము ద్వారా అవసరమగు విధమున వ్యవహరించుటకు సభవారు గోరుచున్నారు.

రామదండు

(13) "స్వరాజ్యసంపాదనకై కలయు చతురంగబలములలో ప్రాధాన్యము వహించిన స్వచ్ఛందసేవాదళములను, ధైర్యసైన్య తేజవీర్యోబలసమన్వితము జేసి స్వసంప్రదాయ సిద్ధముగ అహింసాది ప్రప తిమార్గముల సర్వసమర్థమునందు త్రమలుగ జేయుటకు స్వదోముఖమును, ఇహపరసాధకము నగు స్త్రీయముత ధర్మము ప్రధానప్రేరణాంశ మని ఈసభవారు గ్రహించుచున్నారు."

అసిద్ధాంతానుసారము వేర్వేరు మతావలంబకు లగు

సాంఘ్రుల నిజమతధ రశోభితమైన మార్గములను అనుసరించుటకు ప్రత్యేకదళముల నిర్మింప సంసిద్ధులగుచు ప్రకృతము తదాపము ప్రకాశితమును ఆంధ్రస్వసంప్రదాయమును నగు "రామ దండు" స్వరూపమున "హిందూస్థానీ సేవాదళము"న కుపాంగ గము నిర్ణయమొనర్చుటకు తీర్మానించడ మైనది."

రాబోవు మహాసభ

(14) రాబోవు ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభను, పెనుమర్తి లక్ష్మీపతిశాస్త్రిగారు మచిలీపట్నమున కావ్వనించిరి. కోలనెన్ను రామకోటికేర రావుగారు ప్రతిపాదనను బలపరిచిరి. ఈ ప్రతిపాదనముగూడ సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడెను. అంతటితో సభాకార్యక్రమము ముగిసెను.

ఆంధ్ర మహిళా సభ

ఈనెల 18 తేది ఉదయం 8 గంటలకు కళకత్తా మెయిలులో సభాధ్యక్షులగు శ్రీమతి సాభాగ్యవతి పులుగుర్తి లక్ష్మీనరసమాంబగారు దయచేసిరి. వారిని గౌరవించుటకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షురాలును కార్యదర్శినులును కవిటిశ్రీలును వాలంటీరులును స్టేషన్ కు వెళ్ళియండి వారు బండి దిగగానే కార్యదర్శినులుచేతను ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షురాలి గారి చేతను పుష్పమాలలంకృతలై విడివిడి కొనిరాబడిరి. వివిధ గ్రామముల నుండియు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. మధ్యాహ్నం 4 గంటలకు అధ్యక్షురాలిగారిని ఊరేగింపుతో సౌందర్యమహాలనకు చేర్చడమైనది. ఊరేగింపునందు అనేకమంది శ్రీమతి పాల్గొని ఎక్కువ ఉత్సాహము వెల్లబెచ్చిరి. సభామందిరము శ్రీమతి చే నిండియుండెను. వివిధవాద్యములతోగూడ వాలంటీరుబాలికలు కార్యదర్శినులు గలిసి ప్రార్థనపల్ల దేయగీతములు చెప్పులపండువుగ బాడిరి. పిదప ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షురాలుగారు తమస్వాగతోపన్యాసమును చదివి సభ్యులమనము రంజిల్లజేసిరి. వ్యాసము వచ్చినవారికందరికి పంచిపెట్టబడెను. తర్వాత అధ్యక్షురాలుగారు జయజయధ్వనములు జెగ తమసీతము నధిష్టించి తమ ఉపన్యాసముచదివి సభ్యశ్రీలను సంతోషపార్చిని మించిచైచిరి. కడపట బాలికల భారతదేశ పందనకీర్తనతోను, మహాత్మాగాంధీకీ జే, భారతమాతకు జే, ఆంధ్రమాతకు జే యను శబ్దములతో నాటి కార్యక్రమము ముగిసెను.

రెండవదిన కార్యక్రమము

1 - 10 - 24

నేటిమధ్యాహ్నము 4 గంటలకు తిరుగా సభసమావేశమయెను. ప్రథమమున శ్రీమతి మంగళాంబగారు వైష్ణవార్థన పర్వీ. శ్రీమతి చల్లా సౌందర్యవల్లియమ్మగారు శ్రీభద్రము గుడించెయ్య, శ్రీమతి యస్. స్వర్ణాంబగారు నిర్బంధవిద్యను గుడించెయ్య, శ్రీమతి. సి. రుక్మామ్మగారు ఖద్దరును గుడించెయ్య, శ్రీమతి జే. హనుమాబాయమ్మగారు శ్రీమతర్వము నుగురించెయ్య, శ్రీమతి జి. లక్ష్మీనరసమ్మగారు దేశభక్తినిగుడించెయ్య, శ్రీమతి మల్లాదిలక్ష్మీదేవమ్మగారు స్వదేశస్థులనుగురించెయ్య శ్రీమతి వి. అంబాశమ్మగారు శ్రీమతి ఆనశ్శక్తి విషయములను గుడించెయ్య చక్కని వ్యాసముల చదివిరి. మఱికొందరు శ్రీమతిగూడ ఉపన్యసించిరి. కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. శ్రీమతులు ప్రాణకాక నకమ్మగారు యామినీపూర్ణలికమ్మగారు గూడాఉపన్యసించిరి.

ధర్మవరము తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

12-10-24 తేదిన జరిగినసభాకార్యక్రమము

హాజరు 18 మంది సభ్యులు

(1) ఈసమావేశమునకు శ్రీయంత హట్టి శంకరరావు గారిని అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనడమైనది.

(2) సంఘాధ్యక్షులుగా నుండి 3వ తేది శనివారము నాడు కీర్తిశేషులైన యర్రగుంట సంజీవరావుగారి యాత్మకు శాంతి కలుగుగాకయని యాసంఘమువారు ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

3) సంఘాధ్యక్షులుగా శ్రీయంత హట్టి శంకరరావు గారిని నెన్నుకొనడమైనది.

(4) అనంతపురమండల జాతీయోపసంఘమున కీక్రింది వారిని ప్రతినిధులుగా నెన్నుకొనడమైనది.

(1) రాప్తాటి సుబ్బరాసుగారు. 2 హట్టి శంకరరావు గారు. 3 దుగ్గ పాపయ్యగారు. 4 కం. వెంకోబాచార్యుగారు. 5 బాయాపతి నరసయ్యగారు. 6 మా. మాధవశాస్త్రిగారు. 7 తుం. సంజీవరావుగారు. 8 పంచాంగం వేంకటరామయ్య గారు. 9 మరాటికాశరావుగారు. 10 బండి కృష్ణస్వామిగారు. 11 బండి చింతలప్పగారు. 12 డి. కె. నారాయణస్వామిగారు. 13 డి. అర్. నాయయణస్వామిగారు.

తుంపర్తి సంజీవరావు, కార్యదర్శి.

వ్యవసాయం

రాజమండ్రి తాలూకా

(స్వీయవిలేఖరి)

నూలు కానుకలు

నూలుకానుకల సంపుటలో రాజమండ్రి పరిసరము తాలూకా గొప్పయభివృద్ధి చూపుచున్నది ఈ నెలలో తాలూకా మొత్తమున 186 గరు నూలుకానుకల సమర్పించిరి. అందు 88 గరు మాత్రము స్త్రీలు కలరు. సీతానగరం ఫిర్కావారు 72 మందియు, రాజమండ్రిపట్టణమువారు 58 గరును, మిగతాతాలూకావారు 11 గరును కలరు. మొత్తమున 296000 (2 లక్షల 96 వేలు) గజముల నూలును బంపిరి. మహమ్మదీయులలో నొక్కరైనను నూలుపంపలేదు. నూలు పొడవు వందునఁ బెంబరహంతును ధరణీప్రకడ కేవలగిరావుగా రగ్ర సానమును వహించిరి. వారు 72 పెంబరు నూలును 7183 గజములు పంపిరి.

గోదావరిజిల్లాలో నూలు పంపకుట

(స్వీయవిలేఖరి)

178 వ పెంబరునూలు

గతమాసమున నూలుపంపుటలో గోదావరిమండలము ఆంధ్రరాష్ట్రమున అగ్రస్థానము వహించినది. ఇప్పుడు కొన్నిస్థలముల అందుముఖ్యముగా రాజోలుతాలూకాలో సన్ననినూలును వివిధగా పంపుటకు కొంతవల ప్రయత్నించుచుండిరి. రాజోలుతాలూకానగరం ఫిర్కా పెదపట్నం గ్రామములో 60 పెంబరు మొదలు 70 వ పెంబరువరకు నూలును తీసి కొందరు పంపియున్నారు. పెదపట్నం గ్రామకాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షులగు శ్రీయుత శెండాల్ సోమయాజులుగా తమ 2 వేల గజముల నిధివరకే పంపియున్నను, ప్రత్యేకముగ మహాత్మాగాంధీగారి కర్పణజేయుటకై 178 వ పెంబరునూలు 1400 గజములనూలు పంపియున్నారు. పోమునలలో భారతసర్పమున 151 పెంబరునూలును ప్రధనస్థానము నచ్చెను. వానిని సోమయాజులుగారు మించి, మండలమున కెంతయు వన్నె చేచ్చిరి.

యమిగూడు (బల్లారిజిల్లా)

ఆదవానీ హైస్కూలుకు సంబంధించిన బ్యాచ్ మింటర్ స్టార్ టీమ్ వారు మా గ్రామములోని బోర్డుమిడిల్ స్కూలుటిము వానితో పోటీటటు ఆడుటకై 19 తేదీ నిక్కడి కేటించిరి. ఈ ఆటను డిలకించుటకై మా పాఠశాలకు సంబంధించిన ఆవరణమున గుమిగూడిన ఉద్యోగిగణులయు మతీయు ఇతర పురజనులయు సమ్యుఖమున సాయంకాలమున జరిగిన ఆటలో ఇరుపక్షముల వారును సరిసమానులుగ నాడినందున మూడవఆట ముగియక మునుపే చీకటిపడినందునను 20 తేదీ ప్రాతఃకాలమున మరల ఆటను ఆడవలసివచ్చెను ప్రార్థన ఎన్నిగూరుబాలురు నుల భుమగా రెండు సరాసరి ఆటలలో ఆదవానీబాలుర నోడించిరి. మా పాఠశాల పుట్టినదిమొదలుగ నిట్టిఆటను మా గ్రామములోనిజనులు పీక్షించియుండనందుకే ఇప్పుడు వారు పొందిన ఆనందమునకు మేరయే లేదు. ఆదవానీటిముకు కప్తానుగనండి మధ్యనుండిన, పి. ఆనందమయొక్కయు, మద్రాసుపుట్టిములో మధ్యనుండిన డి. పి. సుబ్బారావు ఉపాధ్యాయునియొక్కయు ఫేలసాప్రదర్శనము ప్రశంసార్హముగ నుండినది.

నోటిసు

1735

యందుములముగా తెలియచేయడమేమన కృష్ణాజిల్లా గుడ్డవల్లెరు లాకునద్ద వున్న శ్రీ పద్మాలయ రైసుమిల్లును నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్యగారున్న మేమున్న కలసి సదరు మిల్లును కంట్రాక్టు నిగోపాలకృష్ణయ్యగారు అందుసన్న మేముతో ద సదరు పెట్టి 27.1.24 నుంచి 30.9.24 వరకు వ్యాపారము జరిపియున్నాము. సదరు గోపాలకృష్ణయ్య అందు సన్నవారు మిల్లువ్యాపారములో వారికి వుండుతున్న భాగమును, యావత్తు లాభపన్నముతో వారికి నిమిత్తం లేకుండా మేము అనుభవించే లాగున వారికి అందున్న హక్కులలోను మేమే భరించునట్లున్న వారిడల్ 30.9.24 తేదీన అగ్రిమెంటు పొందియున్నాము కాబట్టి సదరు మిల్లుకు యివ్వవలసిన బాకీదార్లు యావత్తుని సామ్య మావద్దనే చెల్లించి రసీదుపుచ్చుకోవలెను. గాని నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్య అందు సన్నవారికియ్య నక్కరలేదు. అట్టిచ్చినను మాకు ఏమి నిమిత్తం లేదు. ప్రస్తుతైన చర్యజరిపి పుచ్చుకుండుము కాబట్టి తెలియపర్చడమయినది.

టి. సత్యనారాయణ,

తిరుత్తని

(స్వీయ విలేఖరి)

చంద్రగిరితాలూకాబోర్డు విభజనము

ప్రస్తుతము చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు క్రింద, చంద్రగిరి తాలూకా, కాళహస్తిడివిజిల్, పుత్తూరుడివిజిల్, తిరుత్తనిడివి జిల్, చేరియున్నవి. చాలకాలమునుండియు బోర్డుబోధిసభ్యులు కొందరికి చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును రెండుగ విభజించి పరిపాలింపవలయు ననుమానా జనించెను. శ్రీ దావుకూరు ముని రత్నంనాయుడుగారు “తిరుత్తని” యందు జరిగిన చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు మీటింగులో, విభజనతీర్మానమును ప్రవేశ పెట్టి తిరుత్తని, పుత్తూరుడివిజనులుగల కార్యేటిగర సంస్థానమును నొకటిగను, చంద్రగిరితాలూకా కాళహస్తిడివిజనుగలపి యొక బోర్డుగను, విభజింపవలయుననియు జెప్పియుండిరి. పదుగురు తీర్మానమునకు ప్రతిపూలురుగను, తొమ్మిదిగురు అనుకూల ముగను నుండినందున శ్రీ మునిరత్నం నాయుడుగారి తీర్మాన మానాడు మీటింగును. బోర్డు విభజనమును అంగీకరించినను, కొందరు సభ్యులు స్థల నిర్ణయాది, విషయములం దొకిండుక భేదాభిప్రాయములు గలిగియుండి నందున బోర్డుసభ్యులగు శ్రీయుతులు ఆర్. కె. వేంకటపెరు మారోరాజు బహద్దరువారు (కార్యేటిగరము) ఈ క్రిందివిధముగ “ఇప్పటిచంద్రగిరితాలూకా బోర్డును రెండుభాగములుగ విభజించియొక భాగానికి చంద్రగిరితాలూకా కాళహస్తిడివిజనులను మిగియొక భాగానికి పుత్తూరు, తిరుత్తని, డివిజనులు చేరియుండునట్లును, అట్లు నిభజించి నొక్కొక్క భాగమునకు నొక్కొక్క తాలూకాబోర్డు యుండవలయుననియు ఆట్లు భజించిన పుత్తూరు, తిరుత్తనిడివిజనుల కార్యేటిగరము తాలూకా బోర్డు అని పేరిడి. కార్యేటిగరముననే బోర్డునకు “హెడ్ క్వార్టర్సు” ను యేర్పరచవలయునని యాబోర్డువారు దొరతనమువారిని కోరుచున్నారు. అనియునొక తీర్మానమును వేలంజేరి వాస్తవ్యులు ను తాలూకాబోర్డుసభ్యులునునగు శ్రీయుతులు దావుకూరు మునిరత్నంనాయుడుగారు.

ప్రకృతము చంద్రగిరితాలూకాబోర్డులో చేరియుండు పుత్తూరు, తిరుత్తని డివిజనుల చేర్చి యొక ప్రత్యేకబోర్డుగ నేర్పించి బోర్డుకే “హెడ్ క్వార్టర్సు” పిదపజిల్లాబోర్డువారైనను ప్రభుత్వమువారైనను నిర్ణయించుచోట నుంచుమన్నని ఈ తాలూకాబోర్డువారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు, అనియొక తీర్మానమును ప్రవేశపెట్టి కార్యకమపట్టిక యందు జేర్పించిరి. ఈ నెల 15 తారీఖు బుధవారము రేణి గుంట హిందూబాలికాపాఠశాలలో ఉదయము 11/15 గంటలకు సమావేశమైన తాలూకాబోర్డుసభిలో నీ తీర్మానములు రెండును ప్రస్తావనమునకు వచ్చెను. ఏకగ్రీవముగ నెట్టియా జేవలయులేక శ్రీ రాజుగారి తీర్మానము కరతాళిగవలసినట్లు జయమందినదని బ్రకటింపబడినది.

మాచిత్తూరుజిల్లా బోర్డువారు యీ విషయమును గమనించి త్వరితముగ వాదన తీర్మానముగమనించి త్వరగ నీవిషయమును ఫలప్రదము గావించెదరుగాక.

బాలికా పాఠశాల పాఠ్యాధ్యాయులు

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డులోగల బాలికా పాఠశాలల యందు “రెయినింగ్” కాబడిన స్త్రీఉపాధ్యాయురాండ్రునే తప్పక నియమింపవలయుననియు, తప్పని సరియైనపుడు పురుషులను నియమించునెడల 40 సంవత్సరములకు మైదినవారి నే ఉపాధ్యాయులుగ నియమింపవలయుననియు తీర్మానించిరి

కాంగ్రెసు పచారము

మా తిరుత్తనితాలూకాపక్షమున కాంగ్రెస్ ప్రచారకులు గ నియమింపబడిన పులూరు శ్రీమబ్బరాయశెట్టిగారు రాట్నము నూరూర దిప్పము, నూలునడకు విభమునుగూర్చి మిగలమరుకు చినుముగ బోధించుచున్నారు.

కాలమానము

వర్షములు పడుచున్నవి. భావులయందును గుంటలయందు ను త్రాగుటకు నీరులభించినది. ముఖ్యవిడవికాయు ఎండల వేడి మికి మాత్రము సహించవలెగాకయున్నది. వర్షములింకను చలముగ వుండినగాని యీ తాలూకాలోని రైతులు సుఖపడజాలరు.

12 తేదీని శ్రీమైండా శ్రీరామకృష్ణయ్య వెంకటనారాయణగార్లు కే. శే|| వారి తండ్రిగారైన శ్రీమైండా చలమయ్యగారి జ్ఞాపకార్థము నుమారు పదిహేనువందల చీదనాళ్లకు నుంటివాళ్లకు గ్రడ్డివాళ్లకు కాకినాడలో అను దానము చేయించి రనిదికల ప్రాయశ్చయము.

అమలాపురము

(ఒకవిలేఖరి)

నూలుపంపకు పోటీపరీక్ష-బహుమతులు

మాకాలూకాలో కాంగ్రెసుసంఘమువారిచే నేర్పరచబడిన నూలుపంపకు పోటీపరీక్ష యీ నెల 10 వ తేదీని తాలూకాకాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శులగు శ్రీయుత జొన్నల డ్డ వల్లపరాజు గారి యింటిపద్ద జరుపబడినది. ఆపరీక్షకు మొదటిపర్యాయ మగుటచేతను గాబోలును 11 మంది పురుషులును, 5 గురు స్త్రీలును దరఖాస్తులు పంపిరి. నియమింపబడిన 1 గంటలోను ప్రథమ బహుమానమును బంగారు పతకమును బడసిన శ్రీయుత గంటి సోమనాథశాస్త్రిగారు నెం 26 1/2 రు నూలు 158 2/3 గజములు తీయగలిగిరి. రెండవ బహుమానమును రాటమును బడసిన శ్రీయుత యాదరపల్లి రామమూర్తిగారు నెం 38 రు నూలు 100 గజములు తీయగలిగిరి. మూడవ బహుమానమును రజతపతకమును స్వీకరించిన శ్రీయుత భువనగిరి సత్యంగారు నెం 29 రు నూలు 129 1/3 గజములు తీయగలిగిరి. స్త్రీలలో మొదటి

54.1955.1956.1957

మా గ్రామములోని కళాకారులు యిటు తమసంఘము లోని లాపములను దొలగించుకొను సదుద్దేశముతో బైస్కోకతో నొకసంఘము 16.9.24 వ సంవత్సరము తేదీని స్థాపించిరి. ఈసంఘమువారి సాధారణసమావేశము యీ నెల 12 వ తేదీని మాతాలూకాసంఘ కార్యదర్శులలో నొకరగు శ్రీయుత ఇన టూరి నీరభద్రరావుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. శ్రీమతి కోటిపల్లి శేమంతకమణి, శ్రీమతి కోటిపల్లి సావిత్రి, శ్రీమతి వాంజముఖి శ్రీమతి సత్యనారాయణ శ్యామలాలంబ, శర్వాణి, జోగయ్య, నూకరాజుగారు శ్రీయుత కోటిపల్లి కనకంగారు వగైరా పలువురు వనితలుసహా వృత్తిపరీక్షరణమును గూర్చి యు, మేళములయందలి కష్టములనుగూర్చియు బాలికల యెండ్లిండ్లుచేయు నావశ్యకతనుగూర్చియు, వృద్ధుస్వరములో సదస్యుల వృద్ధయమును కరగి నీరగునట్లు ఉపన్యసించిరి. శ్రీయుత మాచిమంచి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు సుమా రొకగంట తడవు చేపదానీల పవిత్రవీరసమునుగూర్చియు, యిప్పటివేళ్ల దుష్టి తిని గూర్చియు, నిర్మూల కార్యక్రమ నిర్వహణావశ్యకతను గూర్చియు, రాటమునుగూర్చియు స్వదేశీవస్త్రధారణావశ్యకతనుగూర్చియు, ఉపన్యసించుచు తుదియందు ప్రతివారును సంతుచితాభిప్రాయములను త్యజించి, ఉదాహరణకే ప్రేరేతులై సాంఘికోన్నతియే ప్రధానాశయముగ భావించుకొని యొకమ త్యమును కలిగి సాంఘికొన్నత్యమును(బాటుపడ యత్నింప వలసినదిగా ప్రబోధించి తమ ఉపన్యాసమును ముగించిరి. పలువురు ప్రాఖులు చక్కని కైతితో గంభీరపన్యాసములను గావించిరి. అగ్ర్యక్షులు సహజముగ అనర్గళవాగ్ధాటితో సుమా రొకగంటతడవు వేళ్లసంఘముయొక్క దుష్టితిని గూర్చియు, తమ్ములనున నితరసంఘము లేరితిని ఉద్ధరింపబడునో ఆ విషయమునుగూర్చియు ప్రసంగించుచు, ముగించు సమయమందు కాంగ్రెసు సంఘముతరపున వారికి కావలసినదేములు రాటములు యిప్పించెదమని చెప్పుచునే తత్సంఘోన్నతికి కేక్ కి కంచనలేకుండ సాహాయ్యము చేపెదమని వాగ్ధతము కావించుట యేకాక తమ మిత్రులచేగూడ నట్లు చేయించు యత్నించెదమని చెప్పిముగించిరి. ప్రతివారును రాటమును చేపట్టి స్వదేశీవస్త్రమును ధరించెదమని వాగ్ధానములు కావించిరి. తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘమువారిని 6 రాటములు యాయవలసినదిగా కోరిరి. 13-10-24 వ సం||రము తేదీని జరిగిన కాంగ్రెసు సంఘకార్య నిర్వాహక సభయందు ప్రై సంఘమువారి దరఖాస్తు మంజూరు చేయడమైనది.

జాబులు

అమలాపురం తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘసభ్యులకు
డి సెంటరు నెలలో బెల్లాములో జరుగబోవు 29.9.55 తేదీయ
నుహజనభక్తు ప్రతినిధులుగ నియమింపబారు రు.8-0-00 వర
ఖాస్తునుముతో ఈ నెలఖర్చులోపుగా బెల్లాకాంగ్రెసు సంఘ
కార్యదర్శిగారికి రాజమహేంద్రవరము అనిపంపలెను. ఆ తేదీకి
మించి వచ్చిన డాఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

ఇవటూరి వీరభద్రరావు,
సం॥ కార్యదర్శి.

ఉత్తర హక్కుందకథ

ఉత్తరహక్కుంద యను కథ నొకగద్యగ్రంథ మెచ్చ
ట వెలకు చోడకునో యాపత్రికాపాతకు లెవరెనను దయచేసి
దీనిముఖముననే తెల్పఁ బ్రార్థితులు. ఈగ్రంథములోని ముప్పా
తిక భాగము 1924 సం॥ మెట్రికులేషను పరీక్షకు పఠనీయ
గ్రంథముగా నియమింపబడి యున్నది.

ఆంధ్రభాషాభిమాని.

55.1956.1957

ఈసంవత్సరము దీపావళిపండుగకు ఈక్రింద చేత్రాల్లు
చేసిన మేము మరికొందఱు కలిసిపూజలు చేసి జిల్లాలలో
కాంగ్రెసుకమిటీల తరపున జయరథముగా జరుగుచున్న నె
ల్లూరునందలి శ్రీకృష్ణాదేవిబారీకాపాతకాలకును గండవరము
నందలి పంచమనేత పాతకాలకును, ఇంకా ఇతర ముఖ్యమైన
పాతకాలలకును ఇయ్య దలచియున్నాము. పైరెండు పాతకాలలకు నెల్లూరు కోవూరు తాలూ
కాలయందును కావలిపుకొలను వనూరుచేరుబడును. తక్కి
నతాలూకాలయందును పాతకాలవారు వారిమట్టుప్రక్కల
గ్రామములందు వసూళ్లుచేసికొనవచ్చును. ఈవసూళ్లు నరక
చతుర్దశి అమావాస్యకోజాలందు జిల్లాఅంతయు జరుపబడును.
శ్రీకృష్ణాదేవి బారీకాపాతకాలలో ప్రస్తుతము 50 మంది
బాలికలు ఉచితముగా విద్య నేర్చుకొనుచున్నారు. గండవరము
స్వరాజ్యశ్రమమునందు 5 మంది ఆద్రావిడవిద్యార్థులకు
లోహ్యుల మాసములు అన్నవస్త్రములు ఉచితముగా నిచ్చినే
తమచువు నేర్పి వారందరిని మంచిమార్గమున రిఫీతు జేపితిమి.
మరల మరి యొక జతను ప్రారంభింపబోవు
చున్నాము. గుంటూరు జాతీయ పాత
కాలయందు 50 మందియు, నాగల వెల్లూరు పాతకాలయం
దు 20 మందియు, పార్లపల్లి పాతకాలయందు 20 మందియు
విద్యార్థుల నున్నరు ఇతరపాతకాలయందును సంఖ్య దినమునకు
వృద్ధియగుచున్నది.

పైపాతకాలలందు దీనికి గాను సర్కారువారి సహాయము
తీసికొనక జరుపుచున్నాము. గాన ప్రజలతమ ఉదారత్వ
మును జూపి పోషింపవలసి యుండును.

గుంటుంటి వెంకటసుబ్బయ్య.
వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య.
బొమ్మా శేషరెడ్డి.
రాళ్లవల్లి రామసుబ్బయ్య.

గుణము లేనియెకల పైకము వాషను

మామొక్క బాస్మికాగారి రింగువరము లోషను యొక
యోగింపుబిల్లు, చర్మవ్యాధులు, మేనుకారక పాదలు, యిం
కను ఆనేక చర్మవ్యాధులు నివర్తియను 5 నిమిషములలో
గుణముయిచ్చును ధర రు 1-కి 0-10-0.

సుందరం అండు కో రి, భద్రయ్యగార్లవద్ద,
పొయ్యలెను, మద్రాసు.

శ్రీ ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము

ఈ ఆశ్వయుజబహుళ త్రయోదశి ఆదివారము (26-10-24)
న శ్రీయుత కె. వి. రమణారెడ్డి, బి. ఏ., బి. ఎల్., ఎం.
ఎల్. ఎ. గారి ఆధిపత్యమున శ్రీ ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము
(నెల్లూరుజిల్లా) కోవూరు ధర్మాయుత్సవ వైద్యశాల నందు
జరుగగలదు.

కార్యక్రమము:—ఉదయం 7 గంటలు మొదలు శ్రీ ధ
న్వంతరి పూజామహోత్సవము, సాయంకాలము 3 గంటలు
మొదలు 6 గంటలవరకు శ్రీ ధన్వంతరిమహోత్సవము మొదలగు
విషయములు వుపన్యసింపుట కోవూరు ధర్మాయుత్సవ వైద్య
శాల వార్షికనివేదికను ప్రకటించుట బ్రహ్మశ్రీ పి. నర
సింహ శాస్త్రిగారు ఆయుర్వేదమును గురించి వుపన్యసిం
తురు.

వి. వెంకట్రావు,
కార్యదర్శి.

రేపల్లెతాలూకా

కాంగ్రెసు సంఘము

ఈసంఘముయొక్క కార్యనిర్వాహకసభ ౧౦-౧౦-౨౪
తేదీన భట్టిప్రోలు గ్రామమున, కార్యాలయమునందు శ్రీయుత,
రావు వెంకట్రాయణంగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై చేయ
బడిన తీర్మానములు.

(౧) రాబోవు సంవత్సరమునకు శ్రావణంబు వస్తేవరకు
తాలూకాలో నూలు లెయూరుచేయువాడికి, నులువుగా యేకులు
అందించుటకుగాను కనీసము డుప్లుడు (3 ఫుట్లు) దూదివైననూ
కొని నిల్వజేయుటకుగాను కనీసము రు ౧౦౦౦ (వెయ్యి) రూ
పాయాలు అయినను, తాలూకాలో అభిమానులవద్ద తాలూకా
కాంగ్రెసు తరపున ఋణముగా సంపాదించుటకు తాలూకా
కాంగ్రెసు అధ్యక్ష, ఉపాధ్యక్ష, కార్యదర్శులకు అధికా
రము యివ్వడమైనది. సొమ్ము వసూలుచేయుచు కూడి వెంటనే
కొని నిల్వజేయుచుండవలెను.

(౨) కె. అహమ్మదాబాదు తీర్మానము ప్రకారము తా
లూకాకాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులు ౧౫ నుం
దిలో ౧౧ మంది నూలువాడికి పంపుచున్నందుకు యీసభవారు
ఆనందించుచు మిగతా ౪ గురిని యీ నెలనుండి ఆయినను తప్పక
వడికిపంపవలెనని కోరుచున్నాము.

చ. తాలూకాసంఘ సామాన్యసభ్యులు ౪౬ గురిలో
కార్య నిర్వాహక సంఘ సభ్యులు ౧౫
పోగా మిగత 3౧ మందిలో ౬ గురు తప్ప యితరవరకు మిగతా
వారు పంపకపోవుటయొక్కయు కోరవలయును. గ్రామసంఘ కార్య
నిర్వాహకులు 3౦ మందిలో ౫ గురు తప్ప మిగతావారు
యితరవరకు పంపనందుకు చింతించుచున్నారు. ఇకవైనను
యీనెలనుండి తాలూకాలోని యెన్నికసభ్యులు అందరంతప్పక
పంపవలెనని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

3. తాలూకా మహాజనులలో ఎన్నికసభ్యులు కాని
వారు ౪౦ మంది మాత్రము నూలువాడికి పంపుచున్నాను. ఇది
చాల అల్పసంఖ్యగాన ప్రస్తుతం బెల్లా కాంగ్రెసులోపల తా
లూకా కార్యనిర్వాహకసభ్యులు ప్రతిఒక్కరు ౫ గురికి తక్కు
వలేకుండా నూలువాడుకు వారిని చేర్చవలయునని యీసభవారు
కోరుచున్నారు.

౪. శ్రీయుత వద్దుల వెంకటగిరి రావుగారి రాజీనామా
ను చదివి అంగీకరించడమైనది. వారిస్థానే శ్రీయుత గోరేగిరి
శేషయ్యగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

౫. బెల్లా కాంగ్రెసులోగా యీసంవత్సరము కాం
గ్రెసుసంఘములు యేర్పడియున్న గ్రామములోనైనను గ్రామ
ము ౧-కి ౫ గురికి తక్కువగాకుండులాగున స్వయముగా నూలు
వాడికి కానుక లభించువారిని జేర్చుటకు యీక్రింద పేర్కొన
బడిన రీతిని ఆయాసర్కారులలో ఆయాప్రచారకులు పనిచేయు
టకు కోరబడుచున్నారు.

చందవోలు ఫీర్కా:— వోగేటి వెంకట సుబ్బయ్య
శాస్త్రిగారు.

చెర్లపల్లి ఫీర్కా:— అక్కాపంతుల వీరరాఘవయ్య
గారు.

రేపల్లె:— కంభంపాటి సాంబయ్యగారు.
కనకాల:— (1) రావు వెంకట్రాయ
ధూళిపాటి:— ణంగారు
మాచిరాజు:— (2) మాచిరాజు రామమూర్తిగారు
మాచిరాజు రామమూర్తి.
కార్యదర్శి.

ఉక్కురక్షణము

టారిఫుబోర్డువిచారణ

జాతీయరీతిని అండుకంపెనీ ప్రతినిధి విచారించుట
దిగుమతిపన్నును హెచ్చింపరాదని చెప్పుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 21:—నేడు యండియన్ టారి
ఫుబోర్డుయొందుట యినుప సామానుల వర్తకులు జార్జి సర్వీసుఅం
డుకంపెనీ ప్రతినిధి వాడుగారు విచారంపబడిరి. ఇప్పుడు
హెచ్చింపబడిన దిగుమతితక్కువగా నున్నవని రుజువయ్యేవరకు
దిగుమతిపన్నును హెచ్చింపరాదని పిలుగట్టిగా అభ్యంతరపెట్టిరి.
వారిట్లుచెప్పిరి:—మారకముతోపాటు దిగుమతిపన్నుకూడ మా
రుమండినయెడల వర్తక వ్యాపారములకు భంగము గలుగును.
ఎప్పుడును ధరలకు స్థిమిత మేర్పడకపోవుటచేసి, ఉన్న సరకుల
నమ్మకొనుటలోనేగాక ముందు కంట్రాక్టులలోగూడ ఈభేర
ములు జూదములోనికి దిగినవి. అధ్యక్షునికి జవాబు చెప్పుదు,
యిప్పుడేర్పరపబడిన ధరలు తాత్కాలికములనియు,
ధరలు నిలిచియున్నట్లయిన ఇకకమ్ పెరుగవచ్చు
ననియు సాక్షిచెప్పెను. యూరపుఖండము
నుండి దిగుమతిచేయబడుచున్న సరకు లీనాలుగునెలలో నూటికి
150 చొప్పున పెరిగినవని అతడు ఒప్పుకొనెను. సాధారణముగా
హిందూదేశములో సరకు లెక్కువగా నిలిచియుండవుకాని
యిప్పుడేమైన నిలిచియుండవచ్చును. బహుశః దీనికి
కారణము వర్తకము మందగించుటయు, ఉత్తరహిందూస్థాన
ములో తాతాకంపెనీతో పోటీ జరుగుటయు నైయున్నది. ఉ
క్కుమీద ఎక్కువపన్ను విధింపబడక పూర్వము ఉత్తరహిం
దూస్థానమున యూరపుకండినన్ని ఉక్కుతో విశేషముగా
వ్యాపారము జరుగుచుండెడిది. కాని యిప్పుడు జంషడ్పూరు
నుండి తాతాకంపెనీవారిఉక్కు వచ్చుటచేత ఆవ్యాపారము
తగ్గినది అని సాక్షిచెప్పెను.

గిన్ వాలాగారు:—ఇండియా ఉక్కుకు టన్నుకు 180 రూ
పాయలురావలెనని భారతశాసనసభ వారిదివరకే తీర్మానించిరి.
ఆధరచేకూర్చుటకు ఆనుమతియుగా దిగుమతిపన్నును విధింప
వలెనని సాక్షియేల అభ్యంతర పెట్టవలెను.

ఆధరకొనుటకు పీసలేనంత హెచ్చుగా నుండుటయేమ.
ఖ్యమైన అభ్యంతరమని సాక్షి చెప్పెను. కాశీగారికి జవాబు
చెప్పుచు ఎల్లప్పుడును విచారణలుజరుగుచు ధరలు నిలకడగా
లేపోయిలేయెడల ఉక్కు వ్యాపారములో తెగించి ముందు
కొన్నవారికి నష్టము కలుగవచ్చునని సాక్షి యనెను. విచారణ
రేపటికి నిలిపి వేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

తంత్రీ వార్తాహారణము

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 20:—సాండు హెడ్సుకును సము
ద్రముమీదనున్న యోడలకును మధ్యయెట్లుజరుగునో చూడవలె
నని 6 నెలల నుండి నడుపబడుచున్న తంత్రీలేనివార్తాహారణము
శాశ్వతముగా స్థాపింపబడవలెనని బెంగాలు వాణిజ్యసంఘము
వారు నూచించుచున్నారు. ఇట్లుజరిగినయెడల మార్గములను తె
లియజేయునట్టి యొకయోడ ఆహుతుండి ఆహుంట్లలో
మార్గములనుగురించి సముద్రముమీద నడచుచున్నయోడలనుండి
వార్తలనందుకొని తిరిగి జవాబులను పంపుచుండును. ఇట్లుచేయు
నప్పుడు ఆవద్వార్త వినినప్పుడు తప్పకతక్కిన సమయములందు
కలకత్తా రీడియో స్టేషనుకు పంపవలసియున్నట్టిగానికలకత్తా రేడి
యో స్టేషనునుండివచ్చునట్టిగాని వార్తలపనిముందుగాచూడబడు
ను. ఒకానొకసమయమందు వాతావరణస్థితిని రిగిలేక బోట్లు
తిరుగనిసమయమందుగాని లేక పైలుబోటు అచ్చటనుండి
మరియొకచోటికి పోవలసివచ్చినప్పుడుగాని పైలు బోటు
కమాండరు ఆసంగతి కలకత్తా పోర్టుఆఫీసుకు తెలియజేయును.

(ఆ. ప్రె.)

మోటారుదూద చుట్టివచ్చుట

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 21:— ఎస్టాకాలము 3½ నెల
లలో యన్. జె. గాలీగారుమోటారు మీద బయలుదేరి యిం
డియాచుట్టు 7౯00 మైళ్లదూరము తిరిగి వచ్చిరి. కలకత్తాలో
జూలై 1 తేదీన బయలుదేరి ఢిల్లీ, సిమ్లా, లాహోరు, బొంబాయి
యె బెంగళూరులు తిరిగి ఆక్టోబరు 15 తేదీకి కలకత్తాకు వచ్చె
ను. నడులన్నియు వరదలతో నిండియుండుటచే వారికి ముఖ్య
ముగా చిక్కులకు కారణమయ్యెను. (ఆ. ప్రె.)

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 23-వ తేదీ గురువారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80.0-0 మొదలు 12.0-0 మొదలు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెలూరివి ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0 17.0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12.0 9.0-0	
సువ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 12.8-0 13.0-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 13.0-0 16.0-0	
ఉలలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా1-కి ,, 65.0-0 68.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 60.0-0 62.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మిషకానూనె 150	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 190.0-0 195.0-0	
మారపసుపు ,, రు 125.0-0 130.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా1-కి రు 120.0-0 138.0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళహస్తిపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 35.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 30.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి ప రు 32.0-0 33.0-0	
చదరం ,, 32.0-0 38.0-0	
రవుండు ,, 32.0-0 36.0-0	

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78.0-0 81.0-0	
బంగారము, తులము 1-కి రు 22.8-0 23.0-0	
సవరన 1-కి 15.0-6	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0 272.0-0	
రాగి డిటా రు 30.0-0 305.0-0	
అస్కాచక్కెర బా 1-కి రు 88.4-0 88.12-0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 75.0-0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) కూడి

బొండా నెయ్యి బారవ 1-కి రు 320.0-0	
-----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.10-0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.6-0	
పుట్లూరు తేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2-0	
నూకేయేనుగ నెం 20 రు 11.18-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12-0	
,, ,, 40 ఏ లేలిలు అయినను రు 14.8-0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9.12-0	
పద్మాక నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 12.0-0	
14 $\frac{1}{2}$ క్వీల కొ పక్షి రు 9.12-0	

కృష్ణా కేశ నాశన సబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటిబాధ మంటలేకనే దేహమునకు

దేభాగము సంపదైనను యుండువెట్టుకలను తక్షణమే తీసివేయును.

8 బిళ్లలుగల పెట్టు 1 కి ధర రు 1-4-0.

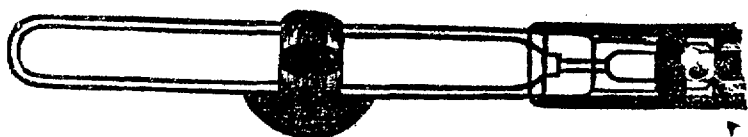
నుంచరం అండు కో 5, భద్రయ్యగార్లనువీధి,

పార్కుబోను, మద్రాసు.

నెల్వ్ ఫిలింగు

"ఆ గేట్"

వత్సంటిన్ వేనా

పాం టెన్ పెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడిప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలముగా జనాదరణము మొందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆగేట్" కలము

2957

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉక్కుపాళికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యద్భుతముగా నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

(2957)

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మద్రాసు.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక తేలందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్విగవును ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యాషధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

వీపీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1/2 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0
1/2 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0
మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ మన్నిదిశలను వ్యాపించును.

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. లేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జాన్సన్ రోడ్, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన లోకానుభూతికర కర్మరహితము మొదటి రకం కర్మర, వంకరపువ్వు, కచ్చకూడి రహ, అమాల్బుమైన విషమాలికలచేర్చి తయారుచేయబడినది. హానికరమగు కన్నులందుచేరుట లేదు, పిన్నలు పెద్దలు, మానలివారు, పాలింరలు మొదలగు వారందరూ అనుపాసకేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడతగినది. 250-800 షూతలగల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0

ఈ దిగుత తెలుపబడినవి వధులు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా వనోద్ధిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (04 పాట్లములు గల) ప్యాకేటు 1-కి రు 1-0-0.

శివకాంతి తెలము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిసులభముగా వారి వారి కంటున్న ననుసరించి కొన్ని బొట్లు తీసుకొనిన సుఖముగా దిశచవనుగును. కష్టము లేదు. సంతోషము, అనన్యము వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి:—(కాఫీ, టీ, కోకో మున్నగు పానీయముల కేవలకోగ్యమును చెలుదుటయే గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక కేవలమునందుకు వ్యాధులను పోగొట్టి చులబద్ధకమును, లేక ఇతరవ్యాధులను రానీయక అటంకపరచును. అనేక కేల ద్రవ్యాలు ఖర్చుచున్నది.) ద్రవ్యా 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సాధాగ్య శొంఠి:—(కాలింరల పాలిటికి వ్యవసాదము కంటికి. కనిపింపుడు, రకువార వారికి కనిపింపకొనకమును యిత్వనందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక కుదుర్చును. 20 తులం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1-0-0 (594-3) సాధ్యపు వెంకటాచల కుండితులు, శ్రీ శీతారాధువైద్యశాల, మైసూరు.

దంతశుభల హరి

వెల సీసా 1-కి 0-8-0. వి. పి. సహా 0-14-0
దంతశుభల హరి ద్రవ్యము, రసపట్టు, పుష్పిమమ్ములు, మల్లిన కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. కొప్పిగుల పోట దూదిని మందులో రదిపి పెట్టిన కొప్పి పెంటనే పోవును.

వెల సీసా 1-కి వెలకు మందు రు. 0-4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి శశించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకు హాని యుండుక వేండ్రుకలు పెరుగును. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

అమృతాంజనము

నమకమగు క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్త్రీనము
ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలులు అడ్డగ
చైకోలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను, నవరత్నములు వేసిన అనేక దుదిల అడ్డగలు, జడలిళ్ళ
లు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలగునవి వెండి తైలు
కూజులు, టంబుళ్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానములు అనేకరకములు
కాట్లగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యందును. కాను బంగార
మునకున్న చాడివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నవ్వనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తి:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

అమృతాంజనము

వానకాయలయందు, కాల్చివేళ్లు మధ్యమన కలుపు
అనువుండ్లు, ఈజో-ధము చాల శ్రేష్ఠమయినది.
శ్రీలకు ఉపయోగకరము. ఇంకను ఈమందును ఉపయోగిం
చుంబల్లు, రగామలు, తీబు, గజ్జాయిక అనేక చర్మవ్యాధులు
నివర్తియగును. బుడ్డి 1-కి 0.8-0 తపాలంబుల్లు ప్రత్యేకము.
సుందరం అందు కో 5, భద్రయ్యగార్ల వచిధి,
(403) పార్కుటవుల్, మ హను.

ఆయు ర్వేద వైద్య సం గ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన
600 మోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1-4-0 వి. పి. ఆ 6
ఆయు ర్వేదచంద్రిక:—వైద్య, ఆరోగ్య, వారీర, యక్తు
గుణ, చికిత్స మొల వ్రాయబడు వైద్యపత్రిక. సంల చందా.
రూ. 2 8-0. మాదిరి ముచితిసు (335)2
పి. సి. ఏ. అందు కో, మెదపే. చెల్లూరుజిల్లా.

బిడ్డకు తగిన ఆహారము తల్లికి సంతోషము

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

అశ్రుపాలు, శేడపాలు, పేకపాలు కక
దెన్నుడు పాలు లేక యితర పిండి పాలు
తోచేర్చి యుపయోగపరచిన బిడ్డలందరికి
మంచి ఆహారమును తీర్చుటకును వారి
బిడ్డలకు తగిన ఆహారము యిచ్చుటకై
విక్రీయి ఆహారకోమందును నులియే ఆ
హారమును పిచ్చుటచేయు విషయమై తగు
గ్రంథమును వ్రాసినట్లుచే హిందూదేశము
కంటె నది బిడ్డల మరగచంట్లు చాల
పెచ్చగావున్నది. అన్నిరకముల బార్లి
లును దొరయోగించబడుదు.

బార్లి లేనిదైన ఆహారమనెదను.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

విక్రీయి కాస్త్రయ్య కమగాను అతి శ్రద్ధ
తోను తయారుచేయబడుచున్నది. రాబిన్న
న్ను "వేటెంటు" బార్లి ప్రపంచమందు అంత
టను బాగుగా తెల్లబియ్యబడుచున్నది, మరియు
యక్షాశుంభము చున్నది. అన్ని కోట్లు
లోను లైదులకై విశేషముగా విహార్య
చేయబడుచున్నది. ఇది విక్రీయి పరిశుద్ధ
మైన, అనలుబార్లి, రాబిన్నన్ను "వేటెంటు"
టెంటు" బార్లిని తప్ప తమిళ దేశవిగాని
దుకాణములందు కొనుగడు ఇది అన్ని
జాగాలలోను దొరకును.

రాబిన్నన్ను "వేటెంటు" బార్లి

అమృతాంజనము

జగత్పసిద్ధమైనది

అన్ని మెచ్చుకొనుచుచుండును

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలికల సంపుటిచే
హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన జాకప్రఖ్యాత
మైననుండు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తిరుగుగున్ను క్రొత్త
యందు గాదు. ఇకవదేండు గా దేశమునం దంతటకు
వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యాశ్రుతము
నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పొట్టు
లెణులు, మొదలగువాడలకు అమృతాంజనము ప్రథమ
సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన
రాచివ లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు గుంబుము
పోగలవు. నెత్తుకు ప్రతిక్షణమునందు శరీరాంగులులకు
అహారవద ర్థములను గొనిపోయి అచ్చటి కిథిలపదార్థము
లను గ్రహించి ప్రాణితులము జేయుచున్నది.

అన్నిపాపులో దొరకును

మోహినితైలము

వెండ్రుకలను వెంచి విగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగ్యమైనది

తామరతైలము

తామర, తీబు, గజ్జి ముంచిది.

దంతచూర్ణము

మిష్ట పోషకు తప్పులకు ముందరించును.

అమృతాంజనం దీని,

మదరాసు

బొంబాయి